Tampella TÄNÄÄN

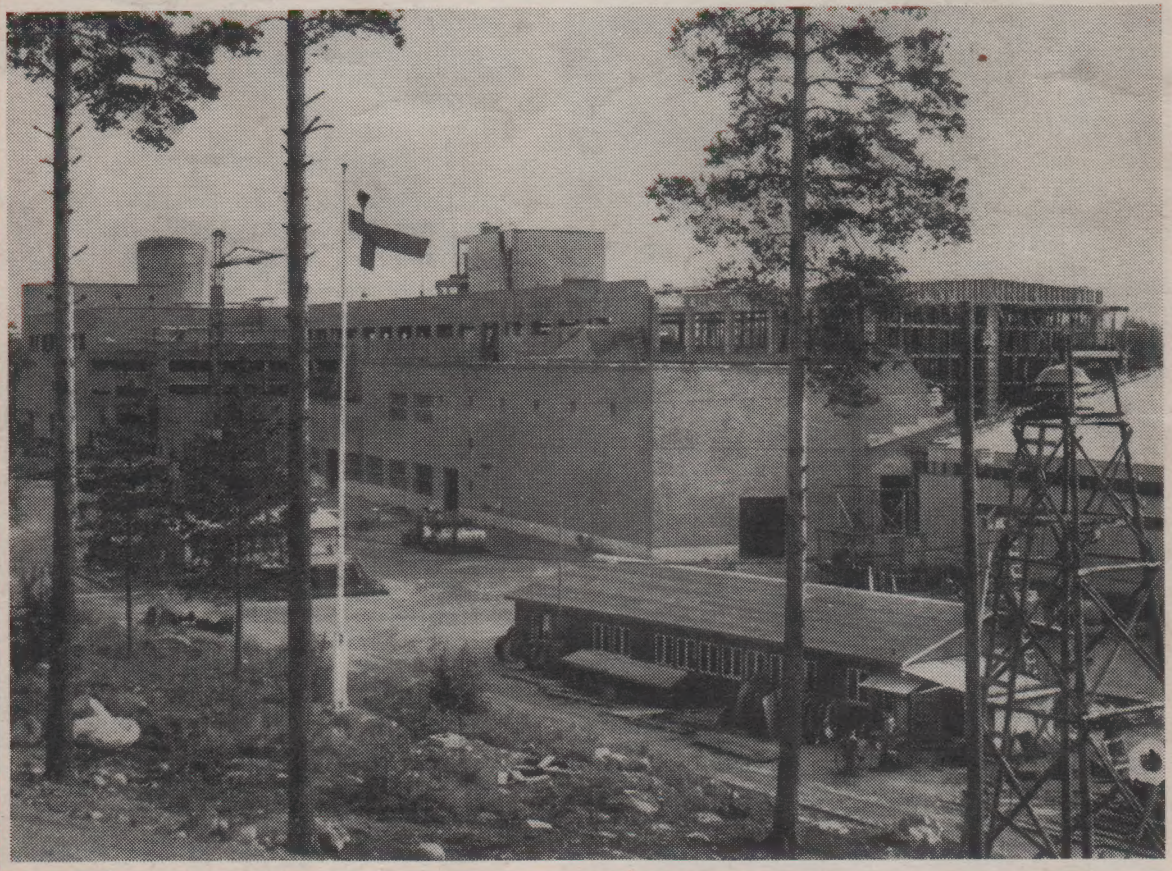

N:o 7—8 1960

KERHOT TOIMIVAT

Tampellan piirissä toimivat seuraavat kerhot ja yhtymät, joita suosittelemme kaikille tampellalaisille

Tampellan naiskuoro

aloittaa toimintansa 5 p:nä syyskuuta ja harjoittelee joka maanantai klo 17.00 Tampellan juhlatalossa johtajanaan opettaja Pertti Repo. Sekä vanhat että uudet laulajat joukolla mukaan.

Tampellan mieskuoroa

johtaa edelleen toiminnanjohtaja Matti Hakala ja kokoontuu harjoituksiin tiistaisin klo 19.00 Tampellan juhlatalolle. Ensimmäinen kokoontuminen tällä syyskaudella 6 p:nä syyskuuta.

Tampellan orkesteri

pitää ensimmäiset soittoharjoituksensa 6 p:nä syyskuuta. Soittoharjoituksia on niinikään tiistaisin klo 17.00 Tampellan juhlasalissa johtajanaan kapellimestari Eero Bister. Tampellan soittoniekat mukaan omaan "soittajapoppooseen".

Tampellan shakkikerho

pelaa maanantaisin ja torstaisin klo 18.00—22.00 Tampellan juhlatalossa. Ensimmäinen peli-ilta syyskuun 12 p:nä. Joukolla mukaan kehittävään aivovoimisteluun.

Tampellan bridge-kerho

puolestaan pelaa perjantaisin klo 18.00—23.00:een Tampellan juhlasalissa. Peleihin ilmoittautuminen klo 18.15 Tampellan juhlasalissa. Kerhon puheenjohtajana toimii varatuomari Furuhjelm. Ensimmäinen peli-ilta 16 p:nä syyskuuta.

Tampellan taidekerho

jatkaa piirustus- ja maalausiltojaan torstaisin klo 19.00—21.00. Ensimmäinen kokoontuminen on syyskuun 15 p:nä Tampellan juhlatalolla taiteilija Allan Salon johdolla. Kaikki maalaustaiteen harrastajat mukaan.

Englanninkielen kerhon

eri opintopiirit työskentelevät seuraavasti: alkeiskurssi tiistaisin klo 16.30 ja jatkokurssi torstaisin 16.30 lähtien opettajana rouva Hellin Östring, ensimmäinen kokoontuminen alkeiskurssi 13. 9. 60 ja jatkokurssi 15. 9. 60 klo 16.30 sekä keskustelukerho myöhemmin ilmoitettavaan aikaan.

Tampellan ompelukerho

kokoontuu entistä tapaa noudattaen keskiviikkoisin klo 11.00—13.00 ja klo 18.00—20.00 sekä torstaisin klo 17.00—20.00 Tampellan juhlatalolla yläkerhohuoneessa. Ensimmäinen ompeluilta syyskuun 14 p:nä klo 18.00.

Kansikuva: Yleisnäkymä Tampellan Heinolan tehtaan itäiseltä sivulta harjannostajaispäivänä 26. 8. 1960

Tampella TÄNÄÄN

N:o 7—8 JULKAISIJA: TAMPELLA-YHTYMÄ 1960

TOIMITUSKUNTA: Päätoimittaja: fil. maist. A. TIENARI

PÄÄKONTTORI:	PELLAVATEHDAS:	KONEPAJA:	LAPINNIEMI:	INKEROINEN:
konttoripäällikkö B. Enderlein ja neiti Sylvi Solin	dipl.ins. A. Vikkula työnjoht. O. Heinonen ja neiti Eeva Tarkka	ins. P. Autero, konttoristi Irja Arevuo ja tark. E. Österman	konttoripääll. O. Näsi, ins. E. Pöllänen ja sos. virk. M. Malminen	sosiaalipäällikkö A. V. Videnoja

Heinolan Rautsaloon on noussut suuri kaunis tehdas

Johtaja Lauri Forsblomin puhe Tampellan Heinolan tehtaan harjannostajaisissa 26. 8. 1960.

Kun nyt olemme kokoontuneet tänne vaatimattoman kahviaterian ääreen osoittaaksemme kunnioituksemme ja kiitoksemme kaikille niille, jotka kukin osaltaan ovat olleet luomassa nyt valmistuvia tehdasrakennuksia, on mielestäni paikallaan muistella niitä syitä ja vaikutteita, mitkä johtivat tämän tehdaslaitoksen perustamispäätökseen.

Nykyhetken talouspoliittinen tunnuslause maassamme on teollistaminen. Tuskin missään muussa asiassa ollaan puolueväriin ja karvoihin katsomatta niin yksimielisiä. Viime vuosien työttömyys ja työmarkkinoille ryntäävät niin sanotut suuret ikäluokat ovat pakottaneet kaikkia niitä, jotka tuntevat huolta maamme tulevaisuudesta, omaksumaan tavoitteekseen suurien pysyvien tuotannollisten työpaikkojen aikaansaamisen.

Suurimpana esteenä teollisuutemme laajentumiselle on kuitenkin ollut maassamme vallitseva jatkuva pääoman puute, joka muunmuassa johtuu pääoman muodostusta ehkäisevästä verotuslainsäädännöstämme. Näistä vaikeuksista huolimatta maamme puunjalostusteollisuus pääasiassa kotimaisin ja ulkolaisin lainavaroin on ryhtynyt toteuttamaan suurta laajennusohjelmaa, johon tämänkin tehtaan rakentaminen liittyy.

Johtaja Lauri Forsblom pitämässä puhetta harjannostajaisjuhlassa

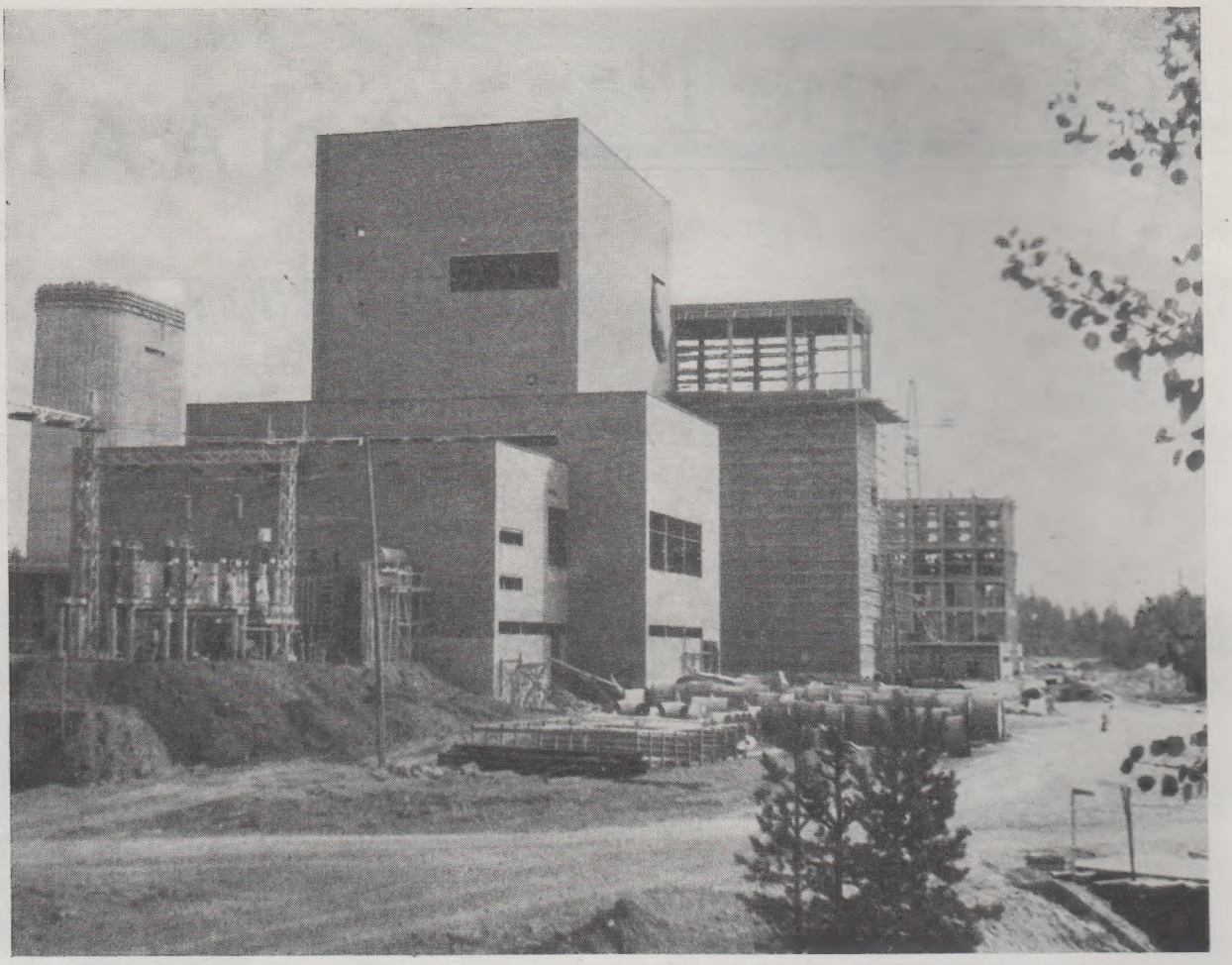

Voimalaitoksen rakennelmia. Vasemmalla taustalla hakesiilo ja oikealla lipeänvalmistamon rakennelmia

Kun metsävaroistamme koivun lisäkasvu alitti kysynnän suuressa osassa maatamme, ryhtyi Tampella 50-luvulla tutkimaan koivun jalostamista teollisuuden käyttöön ja perustikin Inkeroisiin pienen koepuoliselluloosatehtaan, jossa useita vuosia on saavutettu kokemuksia koivun keittämiseksi kartongin puolivalmisteeksi.

Kun pari vuotta sitten Tampellankin piirissä katsottiin uuden teollisuuden luomisen ajan ja maan edun vaatimaksi, päädyttiin siihen, että rakennetaan uusi tehdas jalostamaan Päijänteen ympäristöjen erikoisen rikkaita ja ilman käyttöä olevia koivuvaroja puoliselluloosaksi ja kotelokartongin aaltomaisesti poimutetuksi välikerrokseksi, minkä kysyntä suuressa maailmassa oli kovasti kasvamassa siirryttäessä puupakkauksista pahvipakkauksiin.

Tämän luonnonkauniin Heinolan — Rautsalon valitsemiseen tehtaan tulevaksi paikaksi olivat monet pätevät syynsä. Koivumetsävarat olivat läheisyydessä, josta ne vesitse, rautateitse ja maanteitse voidaan helposti kuljettaa tehtaalle. Tehdasvesikysymys Kyminjoen rannalla oli selvä ja jätevesikysymyskään Heinolan alapuolella ei tuottanut vaikeuksia. Kun vielä työllisyys kipeästi vaati teollisuutta Heinolaan ja kun kaupungin viranomaiset suhtautuivat erittäin suopeasti asiaan, ostettiin Heinolan kaupungilta tämä runsaat 100 ha käsittävä alue tehtaan paikaksi. Ehkä tässä saan kiittää valtuuston puheenjohtajaa Paavo Iloa ja kaupunginjohtajaa Toivo Mikonsaarta suopeamielisestä suhtautumisesta yritykseemme täällä ja toivon, että kaupungin ja yhtiömme välit tulevaisuudessakin pysyisivät yhtä hyvinä kuin tähänkin saakka ja että teollisuutemme tänne sijoittaminen olisi kaikin puolin siunaukseksi Heinolan kaupungille.

Tehdasalueelle aloitettiin loppukesästä 1958 rakentaa 3,5 km pituista maantietä ja 4,5 km:n pituista pistoraidetta, johon sisältyi Maitiaislahden yli rakennettava penger 35 metrin pituisine terässiltoineen. Tien valmistuttua ryhdyttiin heti maansiirto- ja louhintatöihin ja kiihtyvällä vauhdilla tehdas- ja asuinrakennuksien rakentamiseen.

Koska teille kaikille on tuttua, mitä täällä on tehty ja rakennettu niin talvien pakkasissa kuin kesien helteissä, ei minulla ole syytä lue-

Tampellan Heinolan tehtaan rakentajia harjannostajaisjuhlaan kokoontuneina

tella näitä saavutuksia. Toteamme vain, että tänne luonnonihanaan Rautsaloon on syntynyt suuri, kaunis tehdas, joka vain odottaa koneittensa asentamisen päättymistä tullakseen käyttökuntoon tämän vuoden lopulla. Tehdasrakennuksien kauniit linjat ovat helsinkiläisten arkkitehtien Henrik Wartiaisen ja Heikki Elomaan käsialaa, josta yhtiömme täten esittää heille parhaat kiitoksensa.

Muutamia asia- ja numerotietoja sallittakoon minun kuitenkin esittää. Uusi tehdas koostuu seuraavista erillisistä rakennuksista, joita yhdistää maanalaiset putki- ja kaapelikäytävät:

1. Kuorimo.
2. Päätehdas, jossa saman katon alla on massatehdas, kartonkikonesali sekä tehtaan toimisto-, sosiaali- ja apuosastot. Päätehtaaseen liittyy suuri kevytrakenteinen tuotevarasto. Tehtaan yhteenlaskettu pituus on 365 metriä.
3. Kemikalioiden käsittelylaitos.
4. Höyryvoima-asema erillisine soodakattiloineen.
5. Sooda- ja rikkivarastot.

Rakennusten yhteinen **tilavuus on 400.000 m³**.

Asunto-alueella on rakennettu kolme asuintaloa, joissa on 42 huoneistoa ja erillinen myymälärakennus.

Pyydän vielä saada vaivata teitä muutamilla numerotiedoilla, jotka osoittavat työmaan suuruusluokkaa.

Kalliota on louhittu	54.000 m³
Maata on siirretty tehdasalueella	142.000 m³
Betonia on valettu	165.000 m³
Tiiliä on muurattu	1.300.000 kpl

Työmaan miesvahvuus on tällä hetkellä lähes 1.100 miestä. Nyt rakentajat ovat suorittaneet valtaosan työstään, ja siirtyy huomattava osa heistä piakkoin uudelle alalle, kun he peruskoulutuksen saatuaan joutuvat tehtaan käyttötehtäviin. Asentajien lukumäärä kasvaa nyt nopeasti ollen heidän lukumääränsä tänään 190.

Rakennustyöntekijöiden nyt saadessa vähitellen suuren työurakkansa loppuun saatetuksi, saan Tampellan yhtiön puolesta esittää teille, ketään mainitsematta ja ketään unohtamatta, parhaimmat kiitokseni loistavasta työsuorituksestanne, joka hyvin on täyttänyt yhtiön johdon teille asettamat toivomukset. Paitsi tätä tunnustusta toivon, että voisitte tuntea saavutuksistanne työn iloa ja että voisitte todeta suomalaisen sananlaskun — työ tekijäänsä kiittää — tässäkin tapauksessa pitävän paikkansa.

Kiitoksista puheen ollen älkäämme unohtako työmaan aivotrustia, insinöörejä Bror Byg-

den'iä, Kai G. Sandsundia, Heikki Klemettiä ja Harry Björkiä apulaisineen, jotka ovat suunnitelleet tehtaan ja johtaneet sen rakentamista Ekonon avustuksella. Vielä haluaisin osoittaa yhtiön kiitokset kaikille mestareille ja työnjohtajille heidän vaikean tehtävänsä suurenmoisesta suorittamisesta. Nimien mainitseminen veisi tässä pitkään luetteloon, siis suurimmat kiitokseni teille kaikille. Kuitenkin on minun tässä mainittava vastaava mestari Simo Neuvonen, joka on suoriutunut vaikeasta tehtävästään kaikella kunnialla.

Paitsi yhtiön oman johdon alaisia töitä on paljon itsenäisiä työtehtäviä annettu yksityisille urakoitsijoille, joiden edustajia on nyt joukossamme kutsuvierainamme. Samoin nimiä mainitsematta haluan esittää teille urakoitsijat yhtiön johdon vilpittömät kiitokset hyvin suoritetuista töistä ja mieluisasta yhteistyöstä viimeisten kahden vuoden aikana.

Olemme viettämässä täällä suurten rakennustyösaavutusten juhlaa, ja toivon teillä kaikilla olevan tyydytyksen tunteen siitä, että olette olleet mukana luomassa Suomen teollisuuden historiaa ja että olette kukin osaltanne olleet edesauttamassa kansamme tulevaa taloudellista hyvinvointia uusien vakituisten työpaikkojen aikaansaamiseksi.

Luokaamme vielä lopuksi silmäys olosuhteisiin, jolloin uusi tehtaamme on täydessä käynnissä. Tehtaan tuotanto on ensimmäisessä vaiheessa noin 100.000 tonnia kotelokartonkia vuodessa. Tähän tarvitaan 350.000 m³ massakoivua vuodessa. Polttorangan, joka tehtaalla lyödään hakkeeksi, kulutus voidaan nostaa 125.000:ksi kuutiometriksi vuodessa. Näin ollen voidaan lähes puolimiljoonaa kuutiometriä vuodessa Päijänteen liika-koivuvaroja realisoida maakunnan vaurastumiseksi. Neljäsataa vakituista työmahdollisuutta tarjoutuu jatkuvasti tehtaalla ja kahdeksansataa miestä lasketaan tarvittavan vähintään kahdeksan kuukauden aikana vuodessa hakkuutöihin ja kuljetuksiin tehtaalle. Jos vielä otamme huomioon, että yhteiskuntamme koostuu kansalaisista, jotka suorittavat palveluksiaan toisilleen, esimerkkinä mainitakseni liikkeiden palveluksissa olevat, käyttötavara- ja ruokatavaratehtaitten henkilökunnat, parturit ja muut yksityisyrittäjät ynnä muut, ynnä muut, niin ansiomahdollisuuksien hankkiminen 1200:lle miehelle ja naiselle tuotantolaitoksessa ja 500.000 m³:n koivupuun realisointi merkitsevät välillisesti jokapäiväistä leipää vähintäin yhtäsuurelle määrälle kansalaisia nyt valmistuvan tehtaan suoranaisen vaikutuspiirin ulkopuolella. Jos vielä otamme huomioon, että kutakin työntekijää ja näille palveluksia suorittavaa kohti on vaikkapa vain yksi heistä riippuva perheenjäsen, antaa tällainen uusi tuotantolaitos leivän pyörein luvuin 5000:lle kansalaiselle. Näitäkin lukuja voidaan vielä lisätä, sillä kysynnän suurentuessa voidaan tehtaan tuotanto helposti lisätä 50 %:lla.

Olkoon tämä harjannostajaistilaisuus pienenä näkyvänä tunnustuksen osoituksena ja kiitollisuutemme ilmauksena kaikille teille, jotka tavalla tai toisella olette vaikuttaneet Suomen oloissa tavallista suuremman rakennussuunnitelman toteuttamiseen. Tervetuloa ja maistukoot pöydän antimet!

Oy Tampella Ab:n Heinolan Rautsalon puoliselluloosa- ja kartonkitehtaan harjannostajaisia vietettiin eilen uuden tehtaan korjauspajan hallissa. Yleisöä oli tilaisuudessa kaikkiaan 1200 henkilöä, joista n. 1050 oli rakentajia.

Harjannostajaistilaisuuden aloitti Heinolan Musiikinystäväin soittokunta reippaalla alkumarssilla, jonka jälkeen johtaja L. Forsblom loi katsauksen tehtaan rakennusvaiheisiin esittäen Tampellan kiitokset kaikille rakentajille suursaavutuksesta. Heinolan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, johtaja P. Ilo esitti Heinolan kaupungin tervehdyksen tuoden samalla esille kaupungin tyytyväisyyden siitä, että paikkakunnalle on saatu teollisuutta, joka vaikuttaa elvyttävästi kaupunkiin ja sen elämään. Tämän jälkeen toimittaja E. Puputti esitti hauskan pakinan, jonka jälkeen kirvesmies L. Hintikka puhui työntekijöiden puolesta.

Suuri rakennustyö on saatu pääosiltaan suoritetuksi. Työt aloitettiin kaksi vuotta sitten ja ennakolta laadittu rakennusaikataulu on pitänyt paikkansa lähes sataprosenttisesti. Esitämme seuraavassa tämän suuren rakennustyön eri vaiheet pääpiirteittäin:

100 000 TONNIN TEHDAS

Tampellan johdon pitemmän aikaa kehittämät ja vuorineuvos Åke Kihlman'in täsmentävät ajatukset uuden mittavan teollisuuslaitoksen rakentamisesta kiteytyivät kesällä 1958 siihen, että Heinolan kaupungin Rautsaloon rakennetaan puoliselluloosa- ja kartonkitehdas, jonka tarkoituksena on jalostaa osa itä-Hämeen ja lounais-Savon koivukasvua maailmanmarkkinoilla nopeasti kulutustaan lisääväksi korkealaatuiseksi fluting- eli aalloituskartongiksi. Tuote muodostaa siis aaltopahvin toisen pääkomponentin.

Tehtaan ensi vaiheen tuotannon tulisi olla 100 000 tonnia vuodessa mahdollisuudella helposti lisätä se käsittämään 150 000 t/v. Tehtaan yhteyteen rakennetaan höyryvoimalaitos, joka yhtenä pääpolttoaineenaan käyttää puuhaketta. Höyryvoimalaitos varustetaan tuotannon määrittelemän vastapaineturpiinin lisäksi 12 MW:n lauhdeturpiinilla. Tehtaan yhteyteen rakennetaan kuorimo sekä kemikalioiden talteenottolaitos. Viimeksimainittu tehdasosa sekä viemärisysteemiin sisällytetty mekaaninen suodatin takaavat jätevesien korkean puhtauden.

Edellä oleva määritelmä edellyttää, että massahakkeeksi käytetään ensimmäisessä rakennusasteessa 350 000 m³/v koivupuuta. Polttorangan, joka tehtaalla lyödään polttohakkeeksi, kulutus voidaan nostaa 125 000 m³ v. Kuorimojätteet poltetaan.

Heinolan kaupungin osoitettua suurta kiinnostusta saada uusi tehdas alueelleen Rautsaloon Kymijoen yläjuoksun varteen, varmistui tehtaan si-

Tampellan Heinolan tehtaan harjannostajaiset 26. 7. 60.

joitus 31. 7. 1958, jolloin 123 ha:n suuruisen tontin kauppakirja allekirjoitettiin. Tavoitteeksi asetettiin että tehtaan tulee olla käyttövalmiina vuoden 1960 loppuun mennessä.

TEAM-WORK PERIAATTEELLA

Tehdastyön johtajaksi nimitettiin yhtymän Inkeroisissa sijaitsevan puunjalostusteollisuuden yli-insinööri Bror Bygdén. Omaksuen team-work periaatteen ovat hänen lähimpinä apulaisinaan olleet dipl. ins. Kai G. Sandsund, jonka tehtävänä oli perustaa työmaa ja hoitaa varsinaiset rakennustyöt, jolloin yhtymän oma rakennusosasto suorittaisi tehtaan rakentamisen erikoistöitä lukuun ottamatta, ja dipl. ins. Heikki A. Klemetti, joka on tehtaan tuleva teknillinen johtaja ja on toiminut rakennusvaiheen aikana suunnittelutoimiston päällikkönä, sekä dipl. ins. Harry Björk tehtaan lämpö-, voima ja sähkönjakelulaitteiden asettamien tehtävien johdossa. Metsäasiat on ratkaistu yhtymän metsäosastolla metsäneuvos Heikki Piipposen johdolla.

Työn edistyessä on edellä mainittu ryhmä täydentynyt. Kuorimon ja massatehtaan konetoimituksia valvoo dipl. ins. Vide Winqvist, kartonkitehtaan dipl. ins. Erkki Kivimäki, lakoratoriot ovat dipl. ins. Tuomo Lavoniuksen alaisia. Voimaosaston tehtäviä hoitaa ins. Jaakko Puukko ja kunnossapitoasioita ins. Simo Hangasluoma. Rakennustyömaan insinööriksi valittiin dipl. ins. Lasse Lampinen ja toimistopäälliköksi dipl. ekon. Bertel A. Engblom. Rakennustyömaan vastaavaksi mestariksi nimitettiin rakennusmestari Simo Neuvonen yhtymän Tampereen tehtailta.

RAKENNUSAIKATAULU PITÄÄ PAIKKANSA

Koska koko tonttialue oli luonnontilassa ilman tulotietä, päätettiin työt aloittaa viipymättä. Tehtaalle johtavan valtatien työt aloitettiin yhteistoiminnassa Heinolan kaupungin kanssa jo viisi päivää kauppakirjan allekirjoittamisen jälkeen. Maansiirtotyöt tontilla alkoivat 1. 9. 58. Nyt, kaksi vuotta myöhemmin, voidaan todeta, että aikataulusuunnittelu on ollut likipitäen oikea. Ensimmäisenä vuotena suoritettiin kaikki ne valmistelevat työt kuten tontin tasaustyöt, tie- ja rautatietyöt, I vaiheen asuntotyöt käsittäen 42 asuntoa sekä niiden tehdasosien kuten tuotevaraston työt, joista oli apua toisena rakennusvuotena, jolloin eri tehdasrakennusten työt olivat vuorossa siinä järjestyksessä kuin etukäteen määritellyt aikataulut sen edellyttivät. Tehtaan käytön kannalta ratkaisevien osien kohdalta on tämä suunnitelma voitu toteuttaa. Asennustyöt liittyvät työmaan päivämenoon viime maaliskuun 31. päivänä ja ne ovat nyt käynnissä kaikissa tehdasosissa. Toisaalta on todettava, että käytön kannalta vähemmän tärkeiden tilojen viimeistely ei enää valmistu kuten oli toivottu.

RAKENNUKSET JA SUUNNITTELIJAT

Tehtaan yleissuunnitelma on Tampellan oma. Voima-, lämpö- ja prosessiteknillisissä kysymyksissä on Ekono laajalla kokemuksellaan osallistunut suunnitteluun.

Uusi tehdas muodostuu seuraavista erillisistä rakennuksista, joita yhdistävät maanalaiset putki- ja kaapelikäytävät: 1. Kuorimo. 2. Päätehdas, jossa saman katon alla, massatehdas, kartonkisali sekä tehtaan toimisto-, sosiaali- ja apuosastotilat. Päätehtaaseen liittyy kevytrakenteinen tuotevarasto. Tehtaan yhteenlaskettu pituus on 365 m. 3. Kemikalioiden käsittelylaitos, jossa haihduttamo, recovery- ja rikkiosasto. 4. Höyryvoima-asema, jossa

Heinolan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Paavo Ilo puhumassa

harjannostajaiset 26.8.60

1. Rakennustyömaan työnjohtajistoa harjannostajaistilaisuudessa

2. Vuorineuvos Åke Kihlman ja yli-ins. Bror Bygden saapumassa harjannostajaisjuhlaan. Taustalla vasemmalla kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Paavo Ilo ja keskellä kaupunginjohtaja Toivo Mikonsaari.

3. Rakennustyömaan työntekijöitä harjannostajaisjuhlan kahvipöydässä

4. Harjannostajaisjuhla on päättynyt. Vuorineuvos Kihlmanin, johtaja Forsblomin ja yli-ins. Bygdenin seurassa vasemmalta selin prof. Frilund, dipl. ins. Sandsund, poliisimestari Kylmäinen ja oikealla dipl. ins. Kirvelä Ekonosta.

Koneasennus on jo käynnissä kartonkitehtaan konehallissa

raakaveden pumppuasema, veden puhdistamo ja erillinen soodakattila. 5. Sooda- ja rikkivarastot. Rakennusten yhteenlaskettu tilavuus on noin 400 000 m³.

Asuntoalueelle on rakennettu kolme asuintaloa, joissa 42 huoneistoa sekä erillinen myymälärakennus.

Tontin yleiskaava on professori Olli Kivisen käsialaa, tehtaan ja asuinrakennusten arkkitehteina ovat toimineet arkkitehdit SAFA Henrik Wartiainen ja Heikki Elomaa Helsingistä. Rakennelaskelmat päätehtaan sooda- ja rikkivarastojen sekä asuintalojen osalta on dipl. ins. L. Karkon, jonka avustajana on toiminut ins. tsto E. Viljo ja höyryvoimaaseman ja kuorimon sekä kemikalioiden käsittelylaitoksen osalta Oy Neuvotteleva Insinööritoimisto Consultingin, dipl. ins. E. Eloranta. Pohjan tutkimukset on suorittanut Oy Pohjantutkimus ja paalutukset Oy Pohjanvahvistus. Edellisten lisäksi osallistuu rakennustyöhön suuri määrä alan tunnettuja liikkeitä, joiden erillinen maininta veisi tässä yhteydessä liian pitkälle.

Kirvesmies Lauri Hintikka puhui työntekijöiden puolesta

SUURIA LUKUJA

Eri rakennusvaiheitten aikana on kalliota louhittu yhteensä 53.710 m³, maata siirretty tontilla 141.800 m³, routimatonta täytemaata ja betonisoraa ajettu tontilla 230.470 m³, betonia valettu 30.765 m³. Laudoituspinta-ala 165.430 m², betoniterästä käytetty 2.210 tonnia, tiilejä muurattu 1.303.000 kappaletta, rakennettu rautatietä 3.003 jm, rakennettu maantietä 5,5 km. Tuorevesijohto: 100.000 l/min, 510 m, pääviemäri: 120 000 l/min, 970 m.

Työmaan miesvahvuus on näinä aikoina suurimmillaan ollen kokonaisvahvuus nyt noin 1.100 miestä. Rakentajat ovat jo suorittaneet valtaosan työstään ja huomattava osa heistä siirtyy piakkoin uudelle alalle, kun he peruskoulutuksen saatuaan siirtyvät tehtaan käyttötehtäviin. Asennusmiesten lukumäärä kasvaa nyt nopeasti. Tällä hetkellä on työmaalla 190 asentajaa.

TALOUSPOLITIIKKAA

Taloustiede on epätäydellinen tiede. Jokainen joka väittää, että hänen taloudelliset arviointinsa ovat vailla tunneperäistä sävytystä, poliittisesti puolueettomia tai muutoin objektiivisia, on itse epäilyksen alainen.

(John Kenneth Galbraith)

TAMMERKOSKEN PARTAALTA

— **Terveisiä Norjasta.**

— **Tampella tekee historiaa Heinolassa.**

— **Tiekuolema.**

— **Syksyn mietteitä.**

— **Älkäämme unohtako liikuntaa.**

Eräs suosituimpia turistireittejä lienee matka Suomen Lapin halki Pohjois-Norjaan. Ken tämän reitin näkymät kokee ja elää, ei varmaan kätke kynttiläänsä vakan alle houkutellakseen ystäviään ja tuttaviaankin kokemaan samoja vaikuttavia elämyksiä, joiden lumoihin niin moni meistä on joutunut.

Autolla ajaen noudatimme reittiä Tampere — Vaasa — Oulu — Kemi — Rovaniemi — Inari — Utsjoki — Norja. Jo Inarin rantojen jylhä kauneus pakotti meidät matkalaiset pysäköimään automme ja syventymään tämän kuulun luonnonnähtävyyden kauneuden tutkimiseen. Uinti Inarin kirkasvetisillä aalloilla kuumana kesäpäivänä oli tämän lisäksi kymmeniä penikulmia autonpölyssä istuneelle turistille ihaninta, mitä ajatella voi.

Tie Kaamasesta Utsjoelle kulki halki asumattoman tundramaaston. Kuin keidas on sitten lappalaisasutus, jonka penikulmia ajettuaan tapaa kirkasvetisen ja vuolaan joen rannalta. On opettavaista kuulla sikäläisten ihmisten elämästä ja toimista. Tyytyväisiä he olivat yleensä oloonsa. Ainoa murhe oli elämän kovuutta lisäävä ankara talvi ja pitkä pimeä aika.

Automiehen ajotaito joutuu sitten kovalle koetukselle Pohjois-Norjan mutkaisilla ja vuorisilla teillä, joiden kapeus vielä pakottaa kuljettajan suuren varovaisuuteen. Meille suomalaisille lienee vähän outoa kurkistella lähes puolen kilometrin jyrkänteeltä alas auringossa kimmeltäville vuonon mainingeille. Elämys, mitä ei hevin unohda.

Lämmin sää ja pilvetön taivas tekivät oleilun jäämeren rannalla hyvin nautittavaksi. Yötkin teltassa nukkuen muodostuivat melkeinpä miellyttävimmiksi kuin hotellissa, sillä kylmyys ei tällöin heinäkuun lopulla lainkaan häirinnyt telttailijoita. Päivällä taas sai aurinkoa niin runsaasti, että tahtoi nahka palaa.

Sieltä Pohjois-Norjasta olisi vaikka kuinka paljon kerrottavaa, vaikkapa kokonaisen kirjan kirjoittamiseen, mutta meidän on tyydyttävä vain jonkin vaikuttavimman elämyksen kertomiseen.

Itse luonnonnähtävyydet olivat toinen toistaan vaikuttavampia. Jylhyydessään ja valtavuudessaan ne hakevat vertaansa. Mutta haluaisimme palauttaa mieleen monien muistikuvien joukosta ihmiskäsien suuren aikaansaannoksen, Tromsön yli johtavan kilometrin pituisen sillan. Jo silta sinänsä, kun ajoimme sen yli, teki meihin valtavan vaikutuksen.

Valtiovalta kieltäytyi työn vaativuuden ja kustannusten suuruuden vuoksi kuulemma rakenta-

Kalastuslaivasto lähdössä merelle Lofoteilta

masta mainittua siltaa, mutta eräs Tromsössä asuva seppämestari vallan "kauhiasti" kimpaantuneena moisesta viranomaisten antamasta vastauksesta sanoi, että kyllä se yksityistäkin tietä voitaisiin rakentaa. Hän ryhtyi pontevasti ajamaan asiaa. Niin perustettiin yhtiö, joka rakensi kuin rakensikin tämän yli kilometrin pituisen sillan. Nyt turistit ajelevat autoillaan komeasti sillan yli ja mielellään maksavat seppämestarin perustamalle yhtiölle pienen siltarahansa. Tässä olemme omin silmin saaneet nähdä elävän esimerkin siitä, mihin valtio ei kykene, siihen yksityinen yritteliäisyys pystyy. Tromsön kaupungille ja siellä kukoistavalle kaupalle ja merenkululle tämä silta merkitsee arvaamattoman paljon. Teemme kunniaa Tromsön kaupungin sinnikkäille ja vastuksista piittaamattomille asukkaille, jotka käytännössä ovat näyttäneet, mitä yksityinen yritteliäisyys todella saa aikaan silloin, kun valtio tunnustaa olevansa voimaton.

* * *

Elokuun 26 p:nä oli Tampellan Heinolan uudella tehdasalueella historiallinen tilaisuus, sillä vietettiinhän siellä tällöin tämän suuren rakennusyrityksen harjannostajaisia. Jo tilaisuuden ulkonaiset puitteet olivat valtavat, sillä olihan tässä tilaisuudessa mukana n. 1.000 henkeä. Mutta suuri on ollut työmaakin, joka käsittää paitsi varsinaisen tehdaslaitoksen voimalaitoksineen ja tilavine varastoineen myös kolme asuinkerrostaloa, 4,5 km:n pituisen rautatien, joka lisäksi vaati 30 m:n pituisen terässillan, lähes yhtä pitkän pätkän kestopäällystettyä valtatietä jne. Lisäksi tähän tulevat tavallista mittavammat vesijohto- ja viemärityöt, erilaisten koneiden asennukset jne. Työtä on jo tähän mennessä tehty valtavat määrät niin koneiden kuin ihmiskäsienkin turvin. Käytetty rahamäärä nousee peräti viiteen miljardiin markkaan.

Täytyy ihmetellä, että näin suureen yritykseen rohjetaan täällä Suomessakin, joka on surullisen kuuluisan verotuksensa raskauden ym. teollistamista jarruttavien tekijöiden vuoksi tavallista köyhempi käytettävissä olevista pääomista. Siksi tämä harjannostajaistilaisuus oli paitsi vilpitön tunnustuksen osoitus hyvin ja tunnollisesti suoritetulle työlle, myös vaikuttava ilmaus siitä päättäväisestä ja peräänantamattomasta yrittäjätahdosta, joka tielle kasaantuneista suurista vaikeuksista huolimatta on elähdyttänyt Tampellan johtoa uuden teollisuuslaitoksen pystyttämistyössä. Tällä tavalla todella saadaan aikaan uusia pysyviä työpaikkoja, mikä on nykyhetken talouspolitiikankin tunnus. Tampella on saanut hyvässä alussa olevan toisen vuosisatansa historiaan kauniin lisälehden, mistä saavutuksesta esitämme kunnioittavat onnittelut Tampellan johdolle.

Saimme elokuun alkupäivinä lukea sanomalehdistä, että maantieliikenteessä heinäkuun aikana tapahtuneet onnettomuudet olivat vaatineet kokonaista 71 kuolonuhria. Tämä on uusi ennätysluku, joka — vaikka onkin alallaan eräänlainen Suomen ennätys — kuitenkin suuresti masentaa kansalaisten mieltä. Pakostakin herää kysymys, eikö liikennemääräyksiä ja tarpeellista varovaisuutta noudattaen ainakin osa tämän synkän tilaston kauheista onnettomuuksista olisi pitänyt voida välttää. On ohitettu varomattomasti, kuten lehdet kertovat, mäenpäälle noustaessa, kaarteessa tai muuten sellaisessa paikassa maantietä, missä ei ole ollut esteetön näkyvyys riittävän pitkälle. On ajettu liian suurella nopeudella tien tai kadun risteyksiin. On oltu varomattomia ajettaessa rautatien tasoylikäytävän yli jne., jne. Erehtyminen on inhimillistä, sanotaan; mutta kun selvästi rikotaan liikennelakia, niin on vaikea ymmärtää tällaisia erehtymisiä.

Olemme aikaisemminkin useasti tätä liikenneturvallisuusasiaa käsitellessämme korostaneet inhimillisten heikkouksien merkitystä liikennetapaturmissa. Siksi olemme todenneet parhaaksi keinoksi onnettomuuksien välttämisessä itsekasvatuksen ja -kurin. Ensinnäkin meidän, joille on uskottu vastuu moottoriajoneuvon kuljettamisessa — muuten vaarallisuudessa ampuma-aseen kantolupaan verrattava —, on pohjiaan myöten tehtävä itsellemme selväksi, mitä velvoituksia laki meille tässä suhteessa määrää. Toiseksi meidän on saatava itsekurin avulla itsemme noudattamaan lain selviä määräyksiä. Kolmanneksi, mitä emme saa milloinkaan unohtaa: meidän on annettava arvoa muille ajoradalla liikkuville huolehtimalla myös ja ennen kaikkea heidän turvallisuudestaan.

Tässä on oleellisin, mikä meidän tulisi ottaa huomioon liikenteessä. Se ei paperille kirjoitettuna ole paljon, mutta valitettavasti käytäntö on osoittanut, että monille meistä se näyttää olevan ylivoimaisen vaikea asia. Ellemme kukin kohdaltamme ryhdy oikein vakavasti itseämme näissä liikenneasioissa kasvattamaan, emme voi myöskään odottaa liikenneonnettomuuksien vähenemistä. Meidän on näet muistettava, että moottoriajoneuvo on yhtä vaarallinen kuin ampuma-ase, joten sen käsittelyssä on tunnettava samaa vastuuta ja noudatettava samanlaista huolellisuutta ja varovaisuutta kuin ladattua ampuma-asetta käsitellessämme.

* * *

Kun tuolla otsikossa puhutaan syksyn mietteistä, ei meidän tarkoituksemme ole ryhtyä runoilemaan kellastuvista lehdistä niiden putoillessa maahan ja niiden mieleen kenties tuovista sydänsuruista. Ei — sellaiseen runoiluun emme pysty eikä meillä siihen ole haluakaan. Sen sijaan katsomme velvollisuu-

Tampellan Konepajakoulu

Jotkut lehtemme lukijat lienevät huomanneet loma-aikanaan heinäkuun lopulla päivälehdissä olleen STT:n antaman pienen uutisen, jonka mukaan Valtioneuvosto on 23. 7. 60 tapahtuneessa esittelyssä hyväksynyt Tampellan anomuksen konepajakoulun perustamiseksi Tampereella olevaan konepajaansa. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että konepajallemme 1935 muodostettu oppilasosasto on nyt päässyt viralliseksi ammattioppilaitokseksi muiden vastaavien koulujen rinnalle.

Ajatus konepajakoulusta ei ollut uusi, vaan jo noin 10 vuoden takainen, mutta sen toteuttamiseen päästiin lähinnä tilanpuutteen vuoksi vasta nyt.

Ammattioppilaitoksen laatu ja koulutuksen järjestely niissä on tarkoin määritelty ammattioppilaitoksista annetussa lainsäädännössä (laki N: 184/1958 ja asetus N:3/1958) sekä Kauppa- ja teollisuusministeriön antamissa ohjeissa.

Meidän konepajakoulumme kuuluu erikoisammattikoulujen ryhmään, ja on sen tehtävänä edellä mainitun asetuksen 1 §:n mukaisesti "antaa konepajalla kyseeseen tulevissa ammateissa yleisen ammattikoulun määrätylle oppimäärälle pohjautuvaa ammattiopetusta siinä laajuudessa, että oppilaat sen perusteella tai määrätyn ajan asianomaisella alalla työskenneltyään voivat saavuttaa ammattitaitoiselta työntekijältä vaadittavan pätevyyden kyseessä olevassa metallialan ammatissa".

Kouluun pääsemisen edellytyksenä on, kuten oppilasosastollekin on ollut:

— n. 16-vuoden ikä ja hyvä maine
— ammattikoulun tai vastaavan päästötodistus
— ammatin edellyttämä terveys.

Koulu on 2-vuotinen. Pääpaino koulutuksessa pannaan, kuten tähänkin saakka, tehokkaalle työnopetukselle ja teoriaa opetetaan sen verran kuin mitä se on tarpeellista koulutietojen kertaamiseksi ja riittävien ammattiteknillisten tietojen saamiseksi, nykyaikaisen konepajatyöskentelyn hallitsemiseksi. Konepajakoulu aloitti virallisesti toimintansa syyskuun alussa siten, että oppilasosastolle 1959 otetut oppilaat muodostivat sen II. luokan ja 1960 tulleet I. luokan. Koulussa on nyt viilaajan ja koneistajan opintolinjat, mutta sinne voidaan ensi syksynä (1961) tarpeen mukaan ottaa oppilaita myös levysepän, putkiasentajan ja hitsaajan sekä valajan opintolinjalle. Tarvittaessa voidaan koulussa pitää myös eri ammattialojen kurs-

---

deksemme jälleen kosketella vapaa-ajan viettoon liittyviä näkökohtia. Tuskin kukaan meistä on erimieltä siinä, että vapaa-aika tulisi käyttää — paitsi välttämättömään lepoon — itsensä erilaiseen kehittämiseen. Syksyiset ja talviset iltapuhteet suovat tähän otollisen tilaisuuden.

Tietenkin tämän sekä sielun että ruumiin kehittämisen tulee olla sellaista, ettei se muodostu rasitukseksi ihmiselle, vaan on omiaan häntä virkistämään ja vahvistamaan hänen elämänuskoaan. Erilainen opiskelu, musiikki, taidemaalaus jne. sopivasti annosteltuina tuovat ihmiselämään sellaista sisältöä, mikä avartaa hänen näkemystään yhteiskunnan eri ilmiöihin ja luo henkistä tasapainoa tieto- ja taitopiirin laajentuessa. Elämä tulee monessa suhteessa rikkaammaksi ja viihtyisämmäksi. Me ikäänkuin pääsemme irtautumaan jokapäiväisen elämänpiirimme pienen pienistä ympyröistä maailmoihin, joissa arvioimme monet asiat uudelleen ja tarkastelemme ihmiselämää aivan uudesta näkökulmasta.

* * *

Syksyn viileyden alkaessa tuntua me helposti jäämme iltaisin nautiskelemaan kodin lämmöstä, radiosta, televisiosta ynnä muusta, mikä meitä kovin viihdyttää. Silloin kenties unohtuu meidän terveydellemme tuiki tarpeellinen liikunta, mitä meidän pitäisi säännöllisesti harrastaa. Tuskin löydämme virkistävämpää ja viihtyisämpää ajanvietettä kuin kävelyn syksyn raikkaassa metsässä, jonka kuulakkuus saa jalkamme nousemaan ikäänkuin keveämmin.

Hyvänolon tunteen saa aikaan myös rivakka pallopeli tai jokin muu liikunnallinen suoritus urheilutalossamme, kun kaiken lisäksi saamme pestä hien ruumiistamme. Tunnemme itsemme ikäänkuin uudeksi ihmiseksi poistuessamme urheilupyhätöstämme, joksi eräs vanha voimistelijaveteraani sen on ristinyt.

"Kaikkea sitä ihminen katuvi, mutta ei lenkille lähtöään!"

Koskenlaskija

seja sekä työntekijöille että myös esimiesasemassa oleville.

Koulu toimii toistaiseksi entisissä oppilasosaston tiloissa, joita tarpeen mukaan voidaan laajentaa. Vanhemmat oppilaat ovat eri työpajaosastoilla valvotussa tuotannollisessa työssä tai työn harjoittelussa ohjelman mukaisesti, kuten aikaisemminkin.

Koulun toiminnasta vastaa johtokunta, johon kuuluvat:

Tekn.joht. B. Nordman, puheenjohtajana
Dipl.ins. H. Bäckström, varapuheenjohtajana
Dipl.ins. P. Peitsamo, jäsenenä
Työnjoht. T. Utriainen, jäsenenä
Sorvaaja V. Ristonen, jäsenenä
Rehtori K. Oksanen, itseoik. jäsenenä ja sihteerinä.

Koulun rehtoriksi on määrätty ins. K. K. Oksanen, sekä johtokunnan esityksestä koulun vakinaisiksi opettajiksi:

Työnjoht. P. Ristimäki, ammatin- ja työnopettajaksi
Sorvaaja O. Pohjakari, työnopettajaksi
Jyrsijä H. Läheoja, työnopettajaksi.

Tietopuolisesta opetuksesta vastaavat lähinnä insinöörit: P. Halla-Seppälä, P. Lehtinen ja Y. Vuorenpää sekä maist. I. Vuojela.

Huomautettakoon lopuksi, että nykyinen oppisopimusmenetelmä jatkuu koulussa ja työpajaosastoilla voimassaolevan oppisopimuslain mukaisesti. Tähän lakiin voi lähivuosina tulla joitakin muutoksia, ja kun aikaisemmin mainittu ammattioppilaitoslainsäädäntö alkaa vaikuttaa vasta noin parin-kolmen vuoden perästä, pääsee konepajakoulummekin lopullisiin lain edellyttämiin toimintamuotoihinsa vasta tämän ajan kuluttua, eli noin 1962—63.

Toivomme, että ammattikoulutus konepajallamme nyt koulumuodon muuttuessa entisestään tehostuisi ja konepajamme saisi sen välityksellä riittävästi yhä kiristyvässä tuotantokilpailussa kipeästi tarvitsemaansa pätevää nuorta ammattityövoimaa.

O:nen

Myös uskolliset työväenpuolueen kannattajat alkavat olla kyllästyneitä "sosialisoinnin" iskusanaan, todetaan eräässä tri M. Abramsin instituutin brittiläisen aikakausjulkaisun "Socialist Commertary"n toimeksiannosta suorittamassa edustavassa mielipidetutkimuksessa. Vastaajien arvostelu kohdistuu ennen muuta sosialisoituun kaivosteollisuuteen ja sosialisoituihin — aikaisemmin yksityisiin — rautateihin. Kumpaakin moititaan hinnannousuista, voitottomuudesta, kykenemättömyydestä, heikosta moraalista ja jatkuvasti alenevasta suorituskyvystä. Vain kahdeksannes vastaajista kannattaa sosialisoinnin laajentamista; seitsemän kahdeksasosaa vastustaa selvin sanoin työväenpuolueen suunnittelemaa terästeollisuuden ja maantiekuljetuksen sosialisoimista.

(Schnelldienst des Deutschen Industrieinstituts)

Oy Tampella Ab:n toimihenkilöiden eläkesääntö

Voimassa 1. 1. 1961 alkaen

1 §.

Tämän eläkesäännön alaisia ovat kaikki Tampellan Toimihenkilöiden Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvat henkilöt, ja maksaa sanottu säätiö vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä sääntöjensä määräämällä tavalla.

2 §.

Toimihenkilön on erottava yhtiön palveluksesta saavutettuaan eläkeiän, mikä on miehille 67 ja naisille 62 vuotta.

3 §.

Tämä eläkesääntö kumoaa tammikuun 1 päivästä 1952 alkaen voimassa olleen Tampereen Pellava- ja Rauta-Teollisuus Osakeyhtiön toimihenkilöiden eläkesäännön.

4 §.

Muutoksista tähän eläkesääntöön päättää Oy Tampella Ab:n hallitus.

Oy Tampella Ab yhtiön viralliseksi nimeksi

Ylimääräisessä yhtiökokouksessa elokuun 23 p:nä päätettiin yhtiön virallinen nimi muuttaa O y T a m p e l l a A b:ksi, minkä päätöksen lopullisesti vahvistaa lähiaikoina pidettävä uusi yhtiökokous.

Luuleks et mnä sum päästä ennen ko mnä su nualase? — sano Laitila ämm ko hiiren kermpotust löys.

Lokalahti

Kesäisen nuorekasta juhlailoa Pirttilässä

1. Piiri pieni pyörii
2. Valssin pyörteissä
3. "Voittajien hymyä". Senja Mäntyvuo ja Fanny Liimatainen noutavat arvauskilpailupalkintonsa
4. Anselm Lehtonen miesten arvauskilpailun voittaja
5. Alina Ylikoski arvasi aivan kohdalleen
6. Kotiinkin on lähdettävä
7. Hanhenmarssissa haitarin tahdissa
8. Kahvitölkin onnellinen voittaja Elli Hietala

INKEROISISTA

KESKI-KYMEN SAIRAALA TOIMINUT 10 VUOTTA

Viime talvena tuli kuluneeksi 10 vuotta siitä, kun Sippolan ja Anjalan kunnan sekä kahden teollisuuslaitoksen Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n ja Tampella Oy:n yhteisesti perustama Keski-Kymen sairaala aloitti toimintansa. Sairaalan vihkiäisjuhlaa vietettiin kesäkuun 18 pnä 1950, missä sairaalan vihkiäispuheen piti silloinen lääkintähallituksen pääjohtaja, prof. O. Reinikainen.

Tässä lienee aluksi aiheellista luoda lyhyt yleiskatsaus niihin olosuhteisiin, jotka vallitsivat keskisessä Kymenlaaksossa sairaalahoidon alalla niihin aikoihin, jolloin Keski-Kymen sairaalan perustamiskysymys tuli ajankohtaiseksi.

Tuohon aikaan yli 10 vuotta sitten elimme raskaan sodan jälkeistä vaikeata aikaa. Karjalan ja sen pääkaupungin menetyksen ohella menetettiin samalla Viipuriin sijoitetut suuret sairaalat. Viipurin lääninsairaala oli evakuoitu Kotkaan, missä se toimi perin vaikeissa olosuhteissa Kotkan kaupunginsairaalan yhteydessä. Sairaalapaikoista oli huutava puute ja valtion toimenpiteet yhä kriitillisemmäksi käyvän tilanteen korjaamiseksi kaiken muun jälleenrakennustoiminnan ja sotakorvausten keskellä näyttivät jäävän kaukaiseksi haaveeksi. Tosin puhuttiin jo uuden keskussairaalalain tarpeellisuudesta, mutta samalla näytti selvioltä, että liian paljon paikkakunnallamme sodan uhrien lisäksi menetetään ihmishenkiä vain sairaalapaikkojen puutteen takia. Tämän ehkä selvimmin oivalsi Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n toimitusjohtaja vuorineuvos Juuso Walden, joka teki aloitteen siitä, että Yhtyneet Paperitehtaat Oy ja Sippolan kunta yhdessä perustaisivat sairaalan Myllykoskelle. Samanaikaisesti kun asia tuli esille Sippolan kunnan elimissä, ilmoitti myös Tampella olevansa halukas yhteistoimintaan kunnan kanssa sairaala-asiassa. Kunta puolestaan valitsi kunnallisneuvos Anton Huovilan neuvottelemaan sairaala-asiasta molempien kunnassa olevien teollisuuslaitosten kanssa. Asia kypsyi vähitellen ja myös Anjalan kunnalle tarjottiin mahdollisuutta tulla mukaan yhteiseen sairaalayritykseen.

Keski-Kymen sairaala

Niinpä sitten monien valmisteluvaiheiden jälkeen Keski-Kymen sairaala kohosi neljää sairaalaosakasta ajatellen keskeisimmälle paikalle Keltakankaan männikkömetsän reunaan.

Kuten sanottu, sairaala aloitti toimintansa jo helmikuun 16 pnä 1950 ja paikkakunnan silloista kipeää sairaalatarvetta kuvastaa sekin, että ennen sairaalan virallista vihkiäisjuhlaa 18. 6. 50 sairaalassa hoidettiin jo 407 potilasta, 151 synnyttäjää sekä polilinikalla hoidettiin 842 eri henkilöä.

Sairaalan vihkiäisjuhlallisuudet pidettiin ulkoilmajuhlana sairaalan edustalla arvovaltaisen kutsuvierasjoukon ja n. 300 henkeen nousevan yleisömäärän läsnäollessa. Juhla alkoi Myllykosken tehtaan torvisoittokunnan esittämällä Sibeliuksen Finlandialla, minkä jälkeen sairaalahallituksen jäsen maanvilj. M. Niemi esitti tilaisuuteen kirjoitetun juhlarunon. Tampellan Lauluveikkojen ja Myllykosken Mieskuoron yhdessä esitettyä muutamia kuorolauluja astui puhujan paikalle sairaalahallituksen puheenjohtaja, Tampellan konttoripäällikkö Edvin Backman. Juhlapuheessaan konttoripäällikkö Backman loi katsauksen sairaalan synty- ja rakennusvaiheisiin pyytäen lopuksi Sippolan seurakunnan kirkkoherra, rov. A. P. Kangasvuota siunaamaan sitä työtä, mitä sairaalassa tehdään sairaiden ja kärsivien ihmisten hyväksi.

Sairaalan nykyinen rakennustoimikunta kokouksessaan. Kuvassa vasemmalta ins. P. Portimojärvi, toimik. puh.-joht. konttoripääll. H. Strömberg, lämpölaitteiden suunnittelija ins. P. Kyöstilä, taloudenhoit. R. Artell, sairaalahallituksen puh. joht. konttoripääll. U. Suomela, ylilääk. V. Jääskeläinen ja rak. mest. M. Willgren. Kuvasta puuttuu kunnansihteeri L. Päivärinne.

Yleisön ensin yhdyttyä veisaamaan kaunista suvivirttä piti rovasti Kangasvuo rukoushetken, jonka jälkeen sairaalan varsinaisen vihkiäispuheen piti lääkintähallituksen pääjohtaja prof. O. Reinikainen. Näin vihitylle sairaalalle esitettiin lukuisia tervehdyksiä ja onnitteluja. Tilaisuuden päättäjäispuheen piti kunnallisneuvos Anton Huovila ja lopuksi laulettiin yhteisesti Maammelaulu.

Tampella-yhtymän onnittelut uudelle sairaalalle esitti johtaja L. Forsblom lausuen mm. seuraavaa:

"Yksi tärkeä tavoite Tampellan Inkeroisten tehtaitten henkilökunnan sosiaalisen huollon alalla on nyt saavutettu. Tehtaillamme tähän mennessä tapahtuneen asiallisen poliklinikkahoidon lisäksi myös henkilökuntamme sairaalahoito on nyt turvattu.

Nyt tarkoitukseen vihitty uusasiallinen Keski-Kymen sairaala on kahden kunnan ja kahden teollisuuslaitoksen hedelmällisen yhteistyön kaunis saavutus. — Nyt saavutetun yhteistyön tulos rohkaisee meitä jatkamaan samoilla linjoilla uusien päämäärien saavuttamiseksi, sillä loppujen lopuksi kunnallispolitiikka ei ole mitään muuta kuin sitä, minkä me teollisuudessa tunnemme sosiaalisen työn nimellä. Siksipä juuri yhteiset sosiaaliset tarpeet vaativat meiltä tehokkaampaa yhteistyötä, koska juuri siten kaukaisimmatkin ja suurimpiakin kustannuksia kysyvät päämäärät ovat parhaiten saavutettavissa." —

Nuo Tampella-yhtymän johdon esittämät ajatukset 10 vuotta sitten ovat edelleen hyvänä ohjenuorana, jota kannattaa seurata.

Varauksetta voimme nyt 10 vuoden kokemuksen perusteella sanoa, että Keski-Kymen sairaalan aikaansaaminen on ollut paikkakunnallemme eräs parhaimpia sosiaalityön saavutuksia.

Näiden rivien kirjoittaja on elämänsä varrella joutunut jo viisitoista kertaa alistumaan suureen leikkaukseen ja joutunut olemaan hoidettavana melkeinpä yhtä monessa eri sairaalassa. Kokemuksesta voin sanoa, että parhaan hoidon olen vaivoihini saanut juuri Keski-Kymen sairaalassa.

Yhteisvoimin aikaansaatu sairaala on täysin täyttänyt sen perustajien sille asettamat toiveet. Myöskin sairaalan keskeisen paikan ansiosta on tämän kymmenen vuoden aikana monia ihmishenkiä pelastettu.

Vaikka sairaalan hoitohenkilökunnan asunto-olosuhteissa onkin ollut ja edelleen on paljon toivomisen varaa, on sairaalassa työskennellyt sen perustamisesta alkaen seuraavat henkilöt:

Lääket.lis. Irma Salmela-Helen, ylihoit. Onerva Purha, taloudenhoit. Reino Artell, osastonhoit. Tellervo Korhonen, osastonhoit. Elma Purslainen, osastonhoit. Alli Vihtalahti, emäntä Irja Siivonen, toim. apul. Terttu Hasu, vahtimestari Toimi Kujala, lastenhoit. Helvi Leikko, sairaala-apulaiset Dagmar Leino, Alli Mäkelä ja Laura Mäkelä, tarjoilija Katri Pauniaho, sairaala-apulainen Tilda Ripattila ja keittäjä Siiri Vesterinen.

Keski-Kymen sairaalalla on ollut onni kiinnittää palvelukseensa aina pätevät ja velvollisuudentuntoiset lääkärit samoin kuin sairaanhoitohenkilökuntakin. Ylilääkärinä toimi sairaalan perustamisesta alkaen aina kuolemaansa asti tohtori E. V. Mikkonen. Hänen jälkeensä tuli sairaalan ylilääkäriksi 6. 10. 1957 tohtori Visa Jääskeläinen, jonka parantava veitsi ja työtarmo on sairaalan jatkuvalle kehitykselle ollut aivan ratkaisevaa laatua. Hänen suuresta työmäärästään huolimatta pyysimme ja saimme häneltä luvan pieneen haastatteluun voidaksemme lehtemme palstoilla Tampellan väelle kertoa pidetyn sairaalamme ajankohtaisia kuulumisia.

1. Ensiksi pyydämme kysyä, mitkä ovat tämän ajankohdan suurimmat vaikeudet sairaalatoimin-

Kamera-kierros

Keski-Kymen sairaalassa

1. Poliklinikka-aikana on sairaalan parkkeerauspaikka aina täynnä potilaiden ajoneuvoja.

2. Vain osa 10 vuotta taloa palvelleita ehti tulla yhteiseen kuvaan. Vasemmalta: vahtimestari T. Kujala, lastenhoitaja Helvi Leikko, toim.apul. Terttu Hasu, tarjoilija Katri Pauniaho ja osastonhoitaja Alli Vihtalahti.

3. Leikkaussalin mystiikkaa. Vasemmalta apuhoitajatar, nukuttaja, pöydällä potilas, leikkaussalin hoitajatar ja ylilääkäri.

4. Uusi moderni lääkärien asuntola, jossa on kolme yksilöllistä lääkärinasuntoa.

5. Vasemmalta sairaalan ylilääkäri tohtori Visa Jääskeläinen. Hänen seurassaan osastokierroksella sairaalan perustamisesta asti virkaansa hoitaneet lääket. lis. Irma Salmela-Helen, ylihoit. Onerva Purho ja osastonhoit. Tellervo Korhonen.

nan menestykselliseen hoitamiseen ylilääkärin näkökulmasta katsottuna?

Ylilääkäri kertoi meille vaikeuksista seuraavaa:

Hoitopäivien samoin kuin potilaidenkin lukumäärä niin poliklinikalla kuin osastoillakin on viime vuosina osoittanut jatkuvaa tasaista nousua, joten potilaspaikoista osastoilla on ollut puutetta. Ylimääräisiä sairassijoja on täytynyt jatkuvasti järjestää osastoille. Tällainen tilan ahtaus on luonnollisesti hyvin kiusallista niin potilaille kuin hoitohenkilökunnallekin. Perin haitallista on, että infektio- eli tulehduspotilaat täytyy hoitaa samoilla osastoilla muiden potilaiden kanssa. Infektio-osaston perustamista pidänkin sairaalan ensimmäisenä tavoitteena, koska siten saamme samalla jo kipeästi tarvittavia uusia potilaspaikkoja.

Toinen epäkohta sairaalassa on sairaanhoitajattarien kovin rauhattomat kasarmimaiset ja ahtaat asunnot. Näistä syistä sairaalan lisärakennus on välttämätön, johon juuri voitaisiin sijoittaa tarvittavat asiallisemmat asunnot ja entisistä epäkäytännöllisistä asunnoista saamme välttämättä tarvittavan infektio-osaston.

Kolmantena vaikeutena haluaisin mainita uuden sairaalalain valtiojohtoisuuden, joka maamme sairaalatoimintaan tuo mukanaan paljon parjatun virastokankeuden. Todennäköistä on, että ilman näitä vaikeuksia sairaalaosakkaat olisivat jo toteuttaneet edellä esittämäni sairaalan välttämättömät laajennustyöt.

2. Voitteko sanoa, kuinka monta leikkausta olette omakohtaisesti tähän mennessä suorittanut Keski-Kymen sairaalassa?

— Taitaapa niitä minun osalleni tulla tässä talossa n. parituhatta tapausta, totesi ylilääkäri rauhalliseen, vaatimattomaan tapaansa.

Niinpä niin, sellainen "puukkomies" on meidän kaikkien kirurgina suuresti arvostama ylilääkäri tohtori Visa Jääskeläinen, jonka varmaa kättä ja parantavaa veistä niin moni Sippolan ja Anjalan asukas jo nyt saa kiittää hengestään. Tuohon lukuun sisältyy näidenkin rivien kirjoittajalle tehdyt 2 leikkausta.

Valokuvakameran kanssa saimme sitten tilaisuuden tutustua sairaalan "kaikkein pyhimpään", nimittäin leikkaussaliin, missä valmistauduttiin suorittamaan polviniveleeseen kohdistuvaa leikkausta. Tällaisen leikkauksen valmistelut jo sinänsä ovat luku erikseen. Ylilääkäri riisuutuu Aatamin pukuun ja pukeutuu täysin valkoiseen leikkaussalin "formuun", johon kuuluu vielä valkoinen lakki ja "maski" eli kasvosuojus. Paljaisiin jalkoihin vielä erikoiskengät ja sitten alkaa ankara käsien pesu, josta ei näytä tulevan koskaan loppua. Sitten sterili takki, jauhetta käsiin ja lopuksi sterilisaattorista käsiin kumiset leikkauskäsineet. Saman muodonvaihdoksen on läpikäynyt kirurgia leikkauksessa avustava leikkaussalin hoitajatar.

Varsinaisessa leikkaussalissa on tällä välin myös tapahtunut monia täsmällisiä valmisteluita. Jo osastolla rauhoittavan pistoksen saanut potilas on asetettu leikkauspöydälle ja "tuutulaulu" eli nukutus on oikein koneen voimalla alkanut. Kello, viisarit ja monet mittarit näyttelevät tuossa "tuutulaulussa" tärkeää osaa.

Polvileikkaus on alkanut. Neljä tarkkaa kättä tekee määrätietoista yhteistyötä.

Leikkauspöydän vierellä on valmiiksi asetettuna 2 pöydällistä kiiltäviä varmasti puhtaita puukkoja, pihtejä, pinsettejä ja muita operatiossa tarvittavia välineitä. Leikkauspöytä suuren lampun alla jalkapumpun avulla nousee sopivaan työkorkeuteen ja jalkaosa laskee alas. Kirurgin tutkiva katse viipyy vielä hetken sairaasta polvesta otetussa röntgenkuvassa, avustajan näppärä käsi ojentaa leikkausveitsen. Herkkänä kuin pianistin käsi kirurgin vasemman käden sormet vielä hetken tunnustelevat sairasta polvea ja sitten oikeassa kädessä oleva veitsi tekee ensi viillon. Leikkaus on alkanut.

Työskentely leikkaussalissa on neljän ihmisen saumatonta yhteistyötä jotenkin poissaolevan potilaan hyväksi, joka kuitenkin on kaiken toiminnan keskipiste. Mieleen väkisinkin tulee jokin muinaisajan uskonnollinen rituaali, mutta kirkkaiden haavanlevittäjien aukipingoittama verinen haava ihmiskehossa, jota leikkaussalin suuri lamppu valaisee, palauttaa meidät todellisuuteen. Nopeasti päätämme, että lopun kertokoon kamera, väläytämme kuvat ja poistumme nopeasti toteamuksella, ettemme kuulu jäsenenä tuohon rituaaliin.

Olemme aina arvostaneet kirurgin elämäntyön hyvin korkealle. Pikakäynti leikkaussalissa, tuossa suljetussa maailmassa, vain lisäsi arvostustamme kirurgiin ja hänen avustajiinsa.

Sairaalan rakennustoimikunnan kokouksesta juuri saapuneena tapasimme työpaikaltaan sairaalan taloudenhoitajan Reino Artellin, joka on ollut virassaan sairaalan perustamisesta alkaen. Siinäpä todellinen talon vaari, joka talonsa asiat tietää ja tuntee kuin kuparirahan. Saimme hänetkin haastattelu-uhriksemme ja utelimme häneltä seuraavia asioita:

4. Näin 10 vuoden kuluttua olisi mielenkiintoista palauttaa mieleen, mitkä silloin olivat sairaalan pe-

rustamiskustannukset ja miten ne jakautuivat neljän osakkaan kesken?

"Vuoden 1950 tilinpäätöksen mukaan olivat kustannukset kiinteistön osalta mk 118.479.699:— ja irtaimiston osalta mk 15.134.056:— jakautuen osakasten kesken omistusoikeuden mukaan seuraavasti

Sippolan kunta	50 %
Anjalan kunta	10 %
Tampella	20 %
Yhtyneet Paperitehtaat Oy	20 %

5. Entuudestaan tiedämme, että pian sairaalan perustamisen jälkeen havaittiin, ettei sairaalaa voida tehokkaasti hoitaa ilman lääkäriasuntoja. Nyt on sairaalan viereen kohonnut lääkärien asuntolarakennus. Milloin tuo uusasiallinen rakennus valmistui, millaisia asuntoja se sisältää ja mitkä olivat kustannukset?

"Lääkäriasuntola valmistui 26. 11. 1958, se käsittää kolme asuntoa, joista kaksi on 190 m² ja yksi 100 m² suuruinen. Rakennuksen kokonaiskustannukset tekivät 32.292.049 markkaa."

6. Tiedossamme on, että sairaalahallitus suunnittelee sairaalan laajentamista. Voisitteko kertoa lähemmin näistä suunnitelmista ja missä vaiheessa ne nyt ovat?

Sairaalavaltuusto on kokouksessaan 29. 4. 1959 sairaalahallituksen esityksen mukaisesti päättänyt rakentaa erillisen hoitohenkilökunnan asuntolan, joka tulisi käsittämään 14 yksiötä, 8 kaksiota ja yhden 2 huonetta ja keittiön käsittävän huoneiston eli yhteensä 23 asuntoa tarpeellisine lisätiloineen ja väestönsuojineen. Asuntolan valmistuttua voitaisiin sairaalarakennuksessa sijaitsevista asuntotiloista muodostaa noin 16—18 sairaansijaa käsittävä infektio-osasto, joka helpottaisi tiukkaa potilaspaikkatilannetta.

Piirustukset ja suunnitelmat hankittiin tämän jälkeen ja rakennustyöt oli tarkoitus aloittaa välittömästi, mutta voimassa olevan sairaalalain edellyttämää Lääkintähallituksen hyväksymistä suunnitelmalle ei ole tähän päivään mennessä saatu, joten työn aloittaminen todennäköisesti siirtyy vuoteen 1961.

Tulevan henkilökunnan asuntolan lämmitys ja lämminvesi on tarkoitus hoitaa sairaalan lämpökeskuksesta, joten sen tehoa on parannettava ja kun entiset laitteet ovat jo melko loppuun kuluneet, on lämpökeskuksen uusimistyöt tarkoitus aloittaa vielä kuluvan elokuun aikana.

7. Voitteko suurin piirtein sanoa, kuinka monta potilasta sairaalassa on sen olemassaolon aikana hoidettu ja miten nuo luvut jakautuvat eri vuosien ja sairaalan osakkaiden kesken?

Kysymykseen antaa parhaiten vastauksen seuraava tilasto:

	Potilaita hoidettiin		Hoitopäiviä					
Vuosi	Poliklinikalla	Osastoilla	Sippolan kunta	Anjalan kunta	Tampella	Yhtyneet Pap. teht.	Ulkokunnat	Yhteensä
1950	2.462	1.510	9.855	2.933	1.593	1.783	1.006	17.170
1951	3.462	2.005	12.175	3.769	2.030	2.056	935	20.965
1952	3.247	1.983	11.974	3.513	2.396	2.143	1.027	21.053
1953	3.234	1.929	11.196	3.830	2.342	1.793	1.387	20.549
1954	3.289	1.994	12.414	3.863	2.229	1.158	484	20.148
1955	2.914	1.733	11.613	3.573	1.817	1.210	423	18.636
1956	3.118	1.332	12.186	3.468	1.537	1.237	372	18.800
1957	2.867	1.810	11.420	4.058	1.445	1.181	174	18.278
1958	3.394	2.213	13.978	3.738	1.223	1.086	349	20.371
1959	3.468	2.456	14.220	3.599	1.143	850	614	20.426
Yhteensä	31.455	+ 18.965	= 50.420 potilasta.					

Vaikka sairaala ei saa muodostua taloudelliseksi yritykseksi joka tuottaa voittoa, on tällä talolla siitä huolimatta myös oma tuotantolaitos eli synnytysosasto, jossa Sippolan ja Anjalan kunnille syntyy uusia veronmaksajia. Koska tämän laitoksen tarmokas ja taitava "tuotantopäällikkö" tohtori E. Sjöstedt sattuu nyt juuri olemaan kesälomalla, niin voitteko vielä lopuksi kertoa, kuinka monta uutta kansalaista on laitoksen toiminta-aikana siellä nähnyt ensi kerran päivän valon?

"Kymmenen toimintavuoden aikana on syntynyt 4.049 lasta."

Sairaalan "tuotantolaitoksen" johtajattaren, osastonhoitaja Alli Vihtalahden ystävällisellä opastuksella saimme tilaisuuden suorittaa pienen kamerakierroksen myös synnytysosastolla.

Tämän osaston pyhimmässä, synnytyshuoneessa kahden sängyn välissä näimme uutuuttaan kiiltävän laitteen, jolla neiti Vihtalahden selityksen mukaan synnyttävälle äidille annetaan ilokaasua ja happea. Tämä laite ei kuitenkaan tee tyhjäksi sitä pyhän kirjan totuutta siinä, millaisten tuntemusten vallassa uusi ihminen maailmaan tulee.

Uusimpien veronmaksajien makuuhuoneessa saimme myös tutustua uuteen hienouteen, keskoskaappiin, jollaista ei joka sairaalassa vain olekaan. Totesimme, että kyllä hiljattain alalleen erikoistunut tohtori E. Sjöstedt on kaikin puolin huolehtinut "tuotantolaitoksensa" ajan tasalla pitämisestä myös uusien investointienkin avulla.

Tapanamme ei ole omiamme kehua, mutta kun satuimme olemaan mukana sairaalan perustamispuuhassa ja sen ensiksi valitussa sairaalavaltuustossa, niin lopuksi rohkenemme sanoa, että maassamme löytyy harvassa sellaisia maaseutusairaaloita kuin on Keski-Kymen sairaala.

A. V. V.

Katsaus Inkeroisten tehtaitten työtapaturmiin

Tapaturmien lukumäärä vähentynyt, mutta työmatkatapaturmat lisääntyneet

Tapaturmatilastojen valmistuttua viime vuodelta, ovat ne olleet lähemmän tarkastelun kohteena työturvallisuustoimikunnissa ja myös tuotantokomitean istunnossa. Työtapaturma jokaiselle työtä tekevälle ja ruumiillisella työllä itseään ja perhettään elättävälle on aina vakava asia. Jokainen tapaturma tietää aina sen kohteeksi joutuneelle työajan ja samalla työansion menetystä sekä kärsimyksiä ja pahemmissa tapauksissa pysyvää ruumiin vammaa tai kokonaan hengen menestystä. Siksipä "tapaturmapeikon" kurissa pitämiseen eli työturvallisuuteen ei koskaan kiinnitetä tarpeeksi suurta huomiota. Työnantajan suorittamien tapaturmavakuutusmaksujen suuruus on suoraan verrannollinen sattuneiden tapaturmien lukumäärään ja niiden johdosta menetettyjen työpäivien lukuun kuin myös tapaturmien aiheuttamaan invaliiditeettiin. On siis myös työnantajan etujen mukaista, että työtä voidaan tehdä ilman tapaturmia. Kuitenkin käytännön työelämä on osoittautunut sellaiseksi, että tapaturmavaaraa ei kokonaan voida eliminoida pois. Ihminen on erehtyväinen ja senpä vuoksi tapaturmia aina sattuu. On vain pyrittävä järjestämään asiat ja työolosuhteet sellaisiksi, että tapaturmien lukumäärä saadaan jatkuvasti vähenemään.

Tarkastellessamme lähemmin tilastoa "Tapaturmat ja niiden johdosta menetetyt työpäivät vuosina 1958 ja 1959" ilolla toteamme, että tapaturmien lukumäärä edelliseen vuoteen verrattuna on pienentynyt 13 tapaturmalla, samoin menetetyt työpäivät 13 päivällä. Kehitys parempaan päin ei ole suuri, mutta lohduttakaamme itseämme sillä, että toisinkin päin asia voisi olla. Ilolla voimme myös todeta, että viime vuonna säilyimme kuolemaan johtaneilta tapaturmilta, jollainen synkkä ristinmerkki

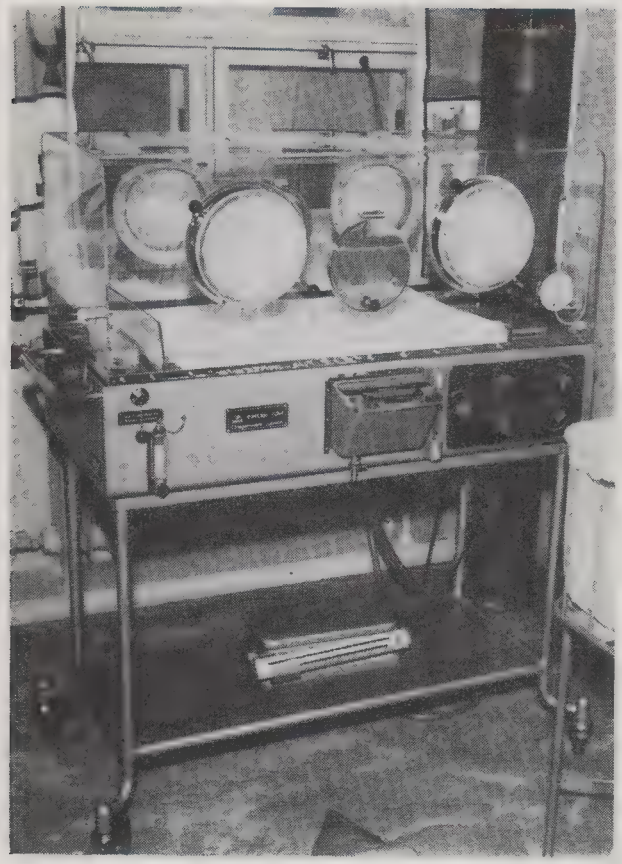

Keskosena syntyvän ihmistaimen hoitokaappi

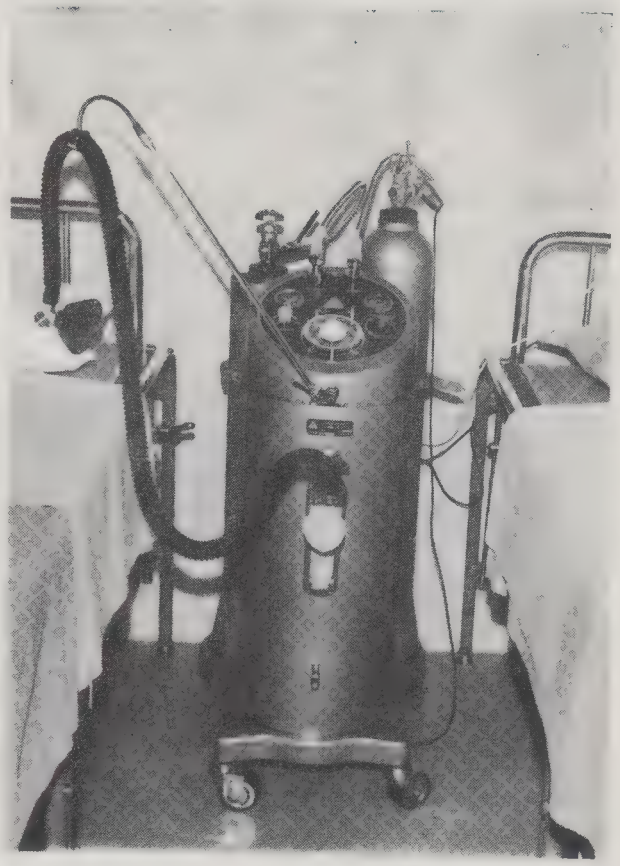

Synnytyshuoneen uusi hieno nukutuslaite, jolla synnyttäjälle annetaan happea ja ilokaasua

on edelliseltä vuodelta kuljetusosaston kohdalla. Tuo kammottava kuolemanristi muistuttaa meille kuljetusosaston trukkiasentajan K. Toikan kuolemaan johtanutta putoamista trukin mukana lastauslaiturilta radalle. Kuten huomaamme, tätä kuolemaan johtanutta tapaturmaa ei ole huomioitu menetettyjen työpäivien luvussa, joka tilastollisesti lisäisi niitä n. 7500 työpäivää ja jollaisena kuolemaan johtanut työtapaturma lasketaan työnantajan vakuutusmaksuja määrättäessä.

Kokonaisen kymmenen vuoden ajanjakson päässimmekin tätä ennen työskentelemään ilman kuolemaan johtaneita tapaturmia, jollaiset meillä oli kahtena perättäisenä vuotena, v. 1946 ja 1947.

Tilaston valoisana puolena voimme todeta, että allamainitut työosastot ja työryhmät ovat kyenneet hoitamaan asiansa niin, ettei heille ole koko vuotena sattunut ainoatakaan työpäivän menetystä aiheuttavaa tapaturmaa. Nämä tilaston parhaat osastot ja työalat ovat seuraavat: 1) Vesivoimalaitos, 2) Tarveainevarasto, 3) Romuhuolto, 4) Pesulat ja keskuslämmitysosasto, ja 5) Yleinen puhtaanapito-osasto.

Valitettavasti vain jo kuluvana vuonna pesuloiden kohdalle taasen tulee kuoleman risti. Pesijä Alma Seppälä kaatui talvella liukkaalla pesulan lattialla ja sai lonkkaluun murtuman, joka puolestaan lääkärien lausunnon mukaan aiheutti myöhemmin potilaalle kuolemaan johtaneen keuhkoveritulpan. **Tämä vakava tapaus olkoon meille kaikille opiksi ja muistuttakoon osastomestareille ja työturvallisuustoimikuntien jäsenille, kuinka kohtalokkaat seuraukset voi koitua siitä, että työpaikan lattiat ovat liukkaat.**

Pelkkä varovaisuus ei auta. On keksittävä keinot, joilla voidaan estää työpaikkojen lattioiden liukkaus. Tähän periaatteeseen nojautuu koko turvallisuustyö.

Parhaat osastot työturvallisuuden kannalta.

Tilastossa työosastojen paremmuus työturvallisuudessa määräytyy sen mukaan, mitä pienemmäksi menetettyjen työpäivien luku jää kunkin osaston yhtä työntekijää kohti. Tämä arvosteluperusta ei tosin ole täysin oikeudenmukainen työosastoja toisiinsa verrattaessa. Yksikin pitemmän työajan menetyksen aiheuttanut tapaturma pienellä työosastolla nostaa vertailuluvun kohtuuttoman korkeaksi. Myöskin tapaturmien vaaramomentti voi eri työosastoilla olla erilainen. Kuitenkin luettelemme tässä edellisten puhtain paperein säilyneiden osastojen lisäksi 10 parasta osastoa.

1) AP-sähkökorjaamo 0,3; 2) Tehdasrakennuskorjaus 0,3; 3) AP-varasto 0,4; 4) AP-korjauspaja 0,4; 5) Puoliselluloosatehdas 0,5; 6) Vartiointi 0,6; 7) IK-sähkökorjaamo 0,7; 8) Polttoainekenttä 0,7; 9) AP-hiomo 0,9; ja 10) Saha 1,0.

Työturvallisuustoimikuntien paremmuus muodostuu tilaston mukaan seuraavaksi: 1) Puoliselluloosatehdas 0,5; 2) Saha 1,0; 3) AP-tehdas 1,22; 4) Kuljetusosasto 1,4; 5) Talousosasto 1,5; 6) Voimaosasto 1,58; 7) Kartonkitehdas 2,34.

Korjattakoon tässä samalla uudisrakennusosaston (os. Valkki) kohdalla tilastossa sattunut virhe. Tämän osaston "synniksi" on erehdyksessä kirjattu hajoitusosastolla sattunut pitkäaikainen tapaturma, joka osaltaan aiheettomasti huonontaa os. Valkin lopputulosta.

Tapaturmien johdosta menetettyjen työpäivien lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna on havaittavissa seuraavilla osastoilla:

Kuorimo, Hajoitusosasto, IK-tehdas, Höyryvoimalaitos, Asuinrak. korj. osasto ja Uittoväylä.

Näiden osastojen työturvallisuusmiesten ja työntekijäin samoin kuin työnjohdonkin on syytä kiinnittää tapaturmapeikon kurissa pitämiseen entistä enemmän huomiota.

Kymintehtailla sattunut kaamea räjähdysonnettomuus samalla myös varoittakoon meitä pitämään silmät auki, ettei tuon tapaista suuronnettomuutta pääsisi meillä syntymään.

Tapaturmien syyt.

Tilasto tapaturmien syistä v. 1958—59 on tehty työnjohdon kunkin tapaturman jälkeen tekemän analyysin perusteella. Hartaasti toivomme, että **työnjohto entistä suuremmalla huolella suorittaisi tapaturman syyn tutkimisen,** koska siitä meille on suuri hyöty turvallisuustyössä. Myöskin merkintä ilmoitukseen siitä, **millä toimenpiteillä tapaturma olisi ollut vältettävissä,** on ilmoituksessa perin tärkeä, koska se muodostaa pohjan turvallisuustoimikunnan kokouksessa kunkin tapaturman johdosta käytävälle keskustelulle.

Tilasto osoittaa, että suurin tapaturmien aiheuttaja on **huomaamattomuus tai ajattelemattomuus.** Viime vuonna hyvänä kakkosena onkin jo sitten **työmatkatapaturmat.** Näiden yllättävän suuri nousu edelliseen vuoteen verrattuna alkaa aiheuttaa työturvallisuusmiehille harmaita hiuksia. Tilanne on sitäkin vaikeampi, kun valtaosa näistä tapaturmista sattuu varsinaisen tehdasalueen ulkopuolella. Jos lähemmin tarkastelemme näiden työmatkatapaturmien syitä, toteamme ensinnäkin, että mopedistit ja polkupyöräilijät hallitsevat näitä "markkinoita". Myöskin Inkeroisten ja Anjalan kirkonkylän asutuskeskusten huonokuntoiset, valaisemattomat ja liukkaat tiet varsinkin talvella ovat huomattavia osasyyllisiä. Paikkakuntakilpailussa Myllykoski—Kausala—Inkeroinen viime kesänä todettiin, että liikennekuri Inkeroisissa juuri polkupyöräilijöiden keskuudessa oli aivan olematon.

Mitä sitten olisi tehtävä työmatkatapaturmien torjuntarintamalla? Sen ainakin tiedämme, että nuorena näissäkin asioissa on vitsa väännettävä. Senpä takia Inkeroisten uimakouluissa kesällä jo jossain määrin annettiin nuorisolle liikenneopetusta erikoisesti polkupyörällä ajossa. Tällaista opetustoimintaa olisi jatkettava koulujen alettua eikä se vanhemmallekaan väelle olisi pahitteksi. Jonkinlaista vastaavaa valistustoimintaa on suunniteltu myös Tampellan väelle järjestettäväksi.

Jo etukäteen tiedämme, että tämänlaatuiset toimenpiteet eivät yksin riitä. Myös kunnan isät on saatava hereille ja oivaltamaan kuinka tärkeää on, että kulkutiet pidetään mahdollisimman hyvässä kunnossa, että tiet valaistaan ja talvella hyvin soritetaan.

TAPATURMAT JA NIIDEN JOHDOSTA MENETETYT TYÖPÄIVÄT V. 1958 ja -59

Osasto	Tapaturm.		Menetett. työp.		Henkilöluku		Menet. työp. 1 henk. kohti	
	-58	-59	-58	-59	-58	-59	-58	-59
Kuorimo	4	4	63	117	53	52	1.2	2.2
AP-hiomo	12	3	212	64	72	71	2,9	0.9
AP-konesali	16	8	188	207	142	136	1.3	1.5
AP-sali	1	5	6	75	51	51	0.1	1.5
AP-varasto	3	1	49	15	35	33	1.4	0.4
AP-korj.paja	9	3	91	26	70	71	1.3	0.4
AP-tehdas	45	24	609	504	423	414	1.44	1.22
Hajoitusos.	6	14	127	197	58	64	2.2	3.1
IK-tehdas	12	11	214	343	140	145	1.5	2.4
IK-varasto	3	3	111	48	12	12	9.2	4.0
Liimaustehd.	2	3	15	44	22	27	0.7	1.6
Korj. paja	5	6	141	71	53	52	2.6	1.4
IK-tehdas	28	37	608	703	285	300	2.13	2.34
Vesivoimal.	—	—	—	—	11	13	—	—
Höyryvoimal.	5	7	57	92	37	38	1.5	2.4
IK-sähkök.	3	2	17	17	26	25	0.7	0.7
AP-sähkök.	1	1	39	7	24	24	1.6	0.3
Mittarikorj.	—	3	—	69	17	17	—	4.1
Voimaosasto	9	13	113	185	115	117	1.0	1.58
Uudisrak.os.	1	6	7	181	18	16	0.4	11.3
Tehd.rak. k.	7	3	225	26	81	76	2.8	0.3
Asuinrak. korj.os.	2	3	17	69	21	19	0.8	3.6
Polttoainek.	4	2	39	18	27	27	1.4	0.7
Maatila ja kasvihuone	8	2	107	25	16	16	6.7	1.6
Pesulat ja kesk. lämm.	—	—	—	—	15	16	—	—
Vartiointi	1	1	9	13	19	20	0.5	0.65
Romuhuolto	—	—	—	—	14	5	—	—
Yl.puht.pito	—	—	—	—	23	26	—	—
Talousos.	23	17	404	332	234	221	1.73	1.50
Puolisellul.	1	1	19	12	27	26	0.7	0.5
Jalostusos.	2	7	31	91	48	62	0.6	1.5
Saha	5	7	120	88	82	88	1.5	1.0
Kuljetusos.	7	2	119	72	52	52	2.3+	1.4
Uittoväylä	5	4	44	67	27	26	1.6	2.6
Tarveainev.	—	—	—	—	9	9	—	—
Muut os.	20	21	333	330	245	263	1.35	1.25
Kaikki yht.	125	112	2067	2054	1302	1315	1.59	1.56

TAPATURMIEN SYYT V. 1958 JA 1959

		Tapaturm. lukum.		Menetett. työp.	
		-58	-59	-58	-59
1.	Puuttuva, poistettu tai viallinen suojalaite	1	4	17	46
2.	Vika koneessa, laitteissa tai työkalussa	6	10	77	194
3.	Vika rakenteissa, tikkaissa tai telineissä	5	8	73	78
4.	Epäkohdat työpaikan olosuhteissa, kuten ahtaus, valaistus, ilmastointi, myrkyt, melu, liukkaus	12	10	241	297
5.	Virheellinen työmentelmä tai työn järjestely, huono järjestys	14	3	248	36
6.	Väärä työtapa, tottumattomuus, puutteellinen ammattitaito	13	10	352	232
7.	Työturvallisuusohjeiden vastainen toiminta tai työtapa (esim. ei käyttänyt suojalaseja), huolimattomuus	—	2	—	7
8.	Huomaamattomuus tai ajattelemattomuus (myös kolhaisu ja kompastuminen)	49	34	774	689
9.	Sopimaton vaatetus	1	1	14	17
10.	Ruumiillinen tai henkinen häiriötila (esim. invaliditeetti tai sairaus)	—	1	—	8
11.	Poikkeuksellinen syy, jota ei ole edellä mainittu, esim. tuulen lennättämä roska silmässä	13	5	125	34
12.	Työmatkatapaturma	11	24	146	416
	Yhteensä	125	112	2067	2054

Talouspolitiikkaa

Kirjassaan "A Commonplace Book" kirjoittaa bostonilainen asianajaja Charles Curtis:

"... parhaat ratkaisut ja sopimukset eivät ole oston tai myynnin tuloksia. Ne ovat tulosta erimielisyydestä, missä viimeisinä sanoina eivät ole: 'Myönnän teidän olevan oikeassa', vaan 'Minunhan on pakko elää yhdessä tämän kirotun äpärän kanssa, eikö olekin?'

Mutta Karl Marx ei olisi ollut samaa mieltä. Hän oli yksinäinen mies, täysin eristynyt kanssaihmisistään, eikä koskaan ymmärtänyt sovitteluratkaisujen välttämättömyyttä. Hän käsitti ne pelkuruudeksi ja petturuudeksi eikä järjestyneen yhteiskuntaelämän ensimmäiseksi vähimmäisedellytykseksi aina ja kaikkialla.

(The Economist)

* * *

Ruotsi, missä tullit ovat alhaiset ja missä esiintyy tuskin lainkaan tuonnin rajoituksia, nauttii jo useimpia vapaakaupan etuja ja omaa huomattavasti suuremman kokemuksen kansainvälisistä markkinoista kuin naapurinsa. Sillä on sen vuoksi aihetta suhtautua optimistisesti tulevaisuuteen uuden vapaakauppa-alueen piirissä.

Alhainen tulli ja kova kilpailu ovat hankkineet Ruotsille Euroopan halvimmat autot... Mutta tietysti on pilviäkin Ruotsin taivaalla. Uusi kansaneläkejärjestelmä nostanee kustannukset arvioitua korkeammiksi. Jos niin käy, saattaa Ruotsin teollisuuden käydä vaikeaksi selviytyä kilpailussa.

(The Economist)

* * *

SOSIALISMI JA SUUNNITELMATALOUS

Näyttää siltä, ettei marxismi, johon kaikki ennen olivat niin innostuneita, enää ole kovinkaan muodissa.

(Mao Tse Tung)

A. V. VIDENOJA

Kummikuntavierailu Malmön lääniin

Suomen raskaina sotavuosina ja niiden jälkeisinä pulavuosina laajoissa kansalaispiireissä Ruotsissa heräsi harras halu auttaa kovia kokenutta maatamme monilla eri tavoilla. Melkeinpä kaikissa Ruotsin kirkoissa kerättiin kirkkokolehteja Suomen hyväksi ja monet tunnetut varakkaat Suomi-ystävät lahjoittivat suuriakin summia hätää kärsivän maamme hyväksi. Mannerheim-liiton välityksellä näistä varoista huomattava osa lahjoitettiin kunnille alkupääomaksi terveystalojen ja muiden lastenhoitolaitosten kuten Helsingin ja Savon lastenlinnojen rakentamiseen. Tuhannet suomalaiset lapset saivat Ruotsissa asiallista hoitoa aikana, jolloin maassamme vallitsi ankara elintarvikepula. Mannerheim-liiton silloisen tarmokkaan kansliapäällikön, kouluneuvos Erik Mandelinin toimesta avustustoimintaa hoidettiin siten, että Ruotsin kunnat ottivat suomalaisia kuntia kummilapsikseen, joille keräsivät avustuksia.

Luonnollista on, että tämän humanitäärisen avustustoiminnan ohella syntyi läheisiä ystävyyssiteitä Suomen ja Ruotsin eri paikkakuntien kesken. Kun olojemme vakiinnuttua taloudellinen avustustoiminta ei enää ollut tarpeellista, heräsi ensin nimenomaan Ruotsissa ajatus vaikeina vuosina solmittujen tuttavuuksien ja ystävyyssiteiden lujittamiseen kulttuurisella ja sivistyksellisellä pohjalla.

Vierailun laivamatka on alkanut. s/s Bore III:n ruokasalin pöydän ääressä vasemmalta kamreeri T. Smolander, rouva S. Videnoja, Helsingin Sanomain toimittaja maisteri L. Arpiainen ja retken apulaisjohtaja O. Mennander.

Näin syntyi Suomessa ja Ruotsissa valtakunnallinen Suomi-Ruotsi kummikuntatoiminnan Keskusliitto, jonka puheenjohtajana Suomessa on liiton perustamisesta toiminut Oy Tampella Ab:n pääjohtaja, vuorineuvos Åke Kihlman.

Malmön läänin kummikuntakomitean vastaanottajat junamme saapuessa Malmön asemalle. Puhujakorokkeella Lundin piispa Martin Lindström pitämässä tervehdyspuhetta.

Suomen-Ruotsin Kummikuntatoiminnan Keskusliitto onkin sitten tarmokkaasti vaalinut sota-aikana solmittuja ystävyyssiteitä järjestämällä joka kesä useita lääninvierailuita Pohjanlahden molemmin puolin. Alkukesästä suuntautui tällainen lääninvierailu Ruotsista Vaasan lääniin ja nyt ajalla 17—25. 8 oli vuorossa Suomen vierailu Ruotsiin Malmön lääniin. Kymen läänistä vierailuun osallistui 4 paikkakuntaa, nimittäin Inkeroinen, Iitti, Kotka ja Pyhtää. Kaikkiaan vierailuun osallistui Suomesta 29 kuntaa, yht. 104 henkeä, joista n. puolet matkusti laivalla Tukholmaan Turun kautta toisen ryhmän matkustaessa Helsingin kautta. Tukholman satamassa ryhmät yhtyivät ja heti laivojen saavuttua alkoi kiertoajelu Tukholmassa. Kaupungin virallisen vastaanottotilaisuuden jälkeen matka jatkui illalla junalla Malmön läänin kauniiseen pää- ja satamakaupunkiin. Malmön kaupunki otti vastaan suomalaiset vieraat erittäin sydämellisesti ja samalla perin juhlavin muodoin. Jo asemalaiturilla soittokunta kajautteli marsseja junan saapuessa, molempien maiden kansallislaulut lauletttiin ja vieraat kukitettiin punaisin ja keltaisin neilikoin. Itse Lundin piispa lausui sydämellisellä puheella vieraat tervetulleiksi, johon vieraiden puolesta vastasi Pyhtään rovasti Ilmari Sirén. Asemalta vieraat vietiin suuren malmöläisen laivatelakan tarjoamalle aamukahville, jota seurasi tutustuminen kiertoajelun muodossa Malmön kaupungin nähtävyyksiin. Retkeily huipentui Malmön lääninkomitean tarjoamaan lounaaseen Malmön huvipuiston Maurilaisessa paviljongissa, minkä yhteydessä pidetyissä puheissa lämpimin sanoin korostettiin kahden Pohjolan kansan ystävyyttä ja kiitollisuutta, joka on tasavertaista Pohjanlahden molemmin puolin.

Lounaan jälkeen varsinaisten kummikuntien isännät ottivat vieraansa omiin hoiviinsa ja matka kummikuntiin alkoi.

Jo seuraavana päivänä kuitenkin kokoonnuttiin jälleen historialliseen Lundin kaupunkiin, missä tutustuttiin vanhaan Lundin yliopistoon ja tuomiokirkkoon. Kuten historiasta tiedämme Lundissa sijaitsi katolisen kirkon kaikkien pohjoismaiden yhteinen arkkipiispan istuin. Vanha tuomiokirkko oli parhaillaan suurten korjausten alaisena. Saimme vielä tutustua keskellä kaupunkia sijaitsevaan Lundin historialliseen museoon, joka elävästi esitteli Ruotsin vanhinta kansankulttuuria.

Iltapäivällä vieraat jälleen isäntineen matkustivat omiin kummikuntiinsa tutustumaan niiden väestöön, laitoksiin ja nähtävyyksiin.

Maanantaina 22. 8 kokoontui koko vierailijoiden satapäinen joukko Malmön satamaan päämääränä tutustuminen Tanskan pääkaupunkiin Köpenhaminaan, missä myös suoritettiin antoisa kiertoajelu pätevien oppaiden selostaessa tämän pohjolan vanhimman pääkaupungin nähtävyyksiä, pääkaupungin, jonka elämän tyyliin jo keski-eurooppalaisuus lyö oman erikoisleimansa. Monista nähtävyyksistä erikoisesti jäi lähtemättömästi mieleen Pohjolan Martti Lutherin, kansanopistojen isän, tanskalaisen papin ja kirjailijan N. F. S. Grundtvistin muistoksi hiljattain rakennettu mahtava katedraalikirkko,

Malmön läänin maaherra G. A. Widell kiinnittää kummikuntaliiton kultaisen ansiomerkin liittosihteeri Lauri Merivirran rintaan vierailun päättäjäispäivällisillä Malmön vanhan historiallisen linnan ritarisalissa. Maaherran takana seisomassa oikealla liiton ruotsalainen pääsihteeri Edward af Sandeberg Tukholmasta. Pöydässä vasemmalta Tammisaaren pormestari Sven Hökström joka myös sai kultaisen ansiomerkin, prof. F. Saltzman Helsingistä, rouva Hökström ja Malmön Suomen konsuli G. Mazetti-Nilsen.

jonka korkeuksiin kohoavat kattokaaret tuovat niin elävästi esiin ihmisen vähäpätöisyyden suuren iäisyyskysymyksen edessä.

Laivan saavuttua jälleen Malmön satamaan siirryttiin suoraan Malmön vanhan linnan arvokkaaseen ritarisaliin vierailun päättäjäispäivällisille.

Linnan komea sali oli Suomen ja Ruotsin lipuin, kukkasin ja palavin kynttilöin arvokkaasti koristettu, orkesterin kajautellessa tilaisuuteen sopivia säveliä. Itse Malmön läänin maaherra, kummikuntaliikkeen suuri ystävä G. A. Widell toimi päivällisten isäntänä pitäen suomalaisille perin lämminhenkisen puheen, joka palkittiin raikuvin suosionosoituksin.

Päivälliseltä siirryttiin suoraan makuuvaunujunaan joka oli Tukholmassa seuraavana aamuna. Täällä oli vielä Tukholman kaupungin vastaanotto kaupungin prameudestaan kuuluisassa kaupungintalossa, johon saimme tutustua pätevän oppaan, erään kaupungin virkailijan opastuksella. Kaupunki tarjosi tilaisuudessa myös kahvit, minkä aikana puhui kaupunginvaltuuston naispuolinen varapuheenjohtaja, rouva Eva Remens.

Näiden monien virallisten tilaisuuksien vakuuttavaksi kohokohdaksi muodostui lopuksi suurlähettiläämme Onni Tarjanteen cokteil-kutsut Tukholman suurlähetystössä. Vieraiden puolesta kiitti suurlähettilästä hänen serkkunsa, kihlakunnantuomari Eino Kahanpää. Päätöspuheessaan suurlähettiläs O. Tarjanne toivoi kummikuntaliitolle jatkuvaa me-

Ystävällinen isäntämme arkkitehti Göran von Essen, rouva Saimi Videnoja ja Thor Smolander Falsterbon asemalla

nestystä suuriarvoisessa, epävirallisessa lähettilästehtävässään toivoen samalla, että matkalla saadut elämykset ja vaikutelmat eivät jäisi vain matkalla olleiden kokemuksiksi, vaan että niistä puhuttaisiin kotikuntalaisten, naapuriston ja työtovereiden piirissä.

Omalta osaltamme olemme nyt tämän suurlähettiläämme toivomuksen täyttäneet tämän lehden välityksellä.

Todettakoon tässä lopuksi, että juuri tällaiset vierailut lähentävät naapurikansoja toisiinsa, poistavat ennakkoluuloja ja avaavat aivan uusia näköaloja monien yhteiskuntaelämän ongelmien ratkaisuille. Yleisenä vaikutelmana voi sanoa, että rikkaassa naapurimaassa ainakin maaseudulla yhteisiä verovaroja käytellään niin kunnallisessa kuin seurakuntaelämässäkin suurempaa säästäväisyyttä ja harkintaa noudattaen kuin meillä, joskin valtion hyvin pitkälle kehitetty sosiaalinen lainsäädäntö on omiaan nostamaan veroja. Kummikuntaliike on osoittanut, että Suomen-Ruotsin laajoihin kansalaispiireihin ulottuva sivistyksellinen yhteistyö ei kaipaa vaalintaansa erillisiä valtiosopimuksia. Sen elävyyden takaa yhteinen historia, yhteinen uskonto ja yhteinen vanha Ruotsin laki, joka edelleen on perustuslakiemme pohjana.

INKEROISTEN VIERAILU SKANÖR-FALSTERBON KAUPUNKIKUNNASSA SKONESSA

Perhelehtemme lukijoita ehkä hiukan ihmetyttää, että Inkeroisista suoritettiin nyt kummikuntavierailu yllämainittuun kaupunkikuntaan vaikka edelliset vierailut ja vastavierailut ovat kohdistuneet Wärmlandiin Grumsin teollisuuspaikkakunnalle. Tapahtumien tausta on lyhyesti seuraava:

Inkeroisten alkuperäinen kummi Ruotsissa, joka aikanaan on antanut huomattavaa kummiapua Inkeroisiin, on juuri Skanör-Falsterbon kaupunkikunta. Skanör-Falsterbon sota-aikainen kirkkoherra, jonka varassa yhteydenpito Inkeroisiin kokonaan oli, muutti pois paikkakunnalta. Isännöitsijä, majuri J. Schauman heti sodan jälkeen kerran kävi tervehtimässä tätä kirkkoherraa, mutta sen jälkeen yhteydet katkesivat. Kun kummikuntaliikettä alettiin uudelleen herättää henkiin nykyisellä uudella pohjalla, emme monista yrityksistä huolimatta saaneet yhteyttä Skanör-Falsterbon kaupunkikuntaan. Kun myöskin Myllykosken yhteydet alkuperäiseen kummipaikkakuntaan Ruotsissa olivat katkenneet, sovittiin Wärmlandin lääninkomitean kanssa, että Inkeroisten ja Myllykosken yhteiseksi kummipaikkakunnaksi Ruotsista otetaan Grumsin kauppala lähiseutuineen, jolla ennestään ei ollut kummikuntaa Suomessa. Malmön lääninkomitean ryhtyessä nyt järjestämään lääninvierailua lääniinsä, halusi myös Skanör-Falsterbon kaupunkikunta saada suomalaisia vieraita. Aivan viime tingassa saapui kohtelias kutsu myös Inkeroisiin arkkitehti Göran von Essenin allekirjoittamana ja Inkeroisista lähtivät matkalle sosiaalipäällikkö ja rouva Videnoja sekä kamreeri T. Smolander. Edellä olemme jo kertoneet kummikuntavierailun yleiset puitteet. Nyt kertoilemme vierailun yksityiskohtia Skanör-Falsterbon kaupunkikunnassa.

Inkeroinen evakuoitu paikkakunta

Saavuttuamme suuren vierailujoukon mukana Malmön asemalle oli meitä jo siellä vastassa pitkän harteikas, hiljainen ja aina vaatimaton herra, joka esittelyssä osoittautui arkkitehti Göran von Esseniksi. Kun Malmön loistavat vastaanottojuhlallisuudet olivat onnellisesti käyty läpi ja me matkatavaroinemme pienemmältä Malmön sivuasemalta isäntämme kanssa nousimme Falsterbohon menevään moottorijunaan, joka vinhaa vauhtia porhalti rannikkoa pitkin läpi Skånen viljavien vehnäpeltojen, keskustelu isäntämme kanssa alkoi. Heti hänen ensimmäisistä esittelyistään havaitsimme, että isännäksemme olemme saaneet miehen, joka hyvin hallitsee oman maakuntansa Skånen, Ruotsin vanhimman asutusseudun varhaishistorian. Pohjanmaan lakeuksia muistuttavassa metsättömässä, etupäässä kaunista vehnää kasvavassa salaojitetussa peltomaastossa me ihmettelimme siellä täällä peltosiluhetista kohoavia maakumpuja. Ne ovat vanhoja viikinkihautoja, kertoi meille oppaamme. Keskustelussa selvisi, että oppaamme on Vänrikki Stoolin Essenin sotilassukua suoraan alenevassa polvessa ja lisäksi äidin puolelta vielä Suitian "nokinenän" Klaus Flemingin sukua. Tuntui siltä kun vanha Ruotsi-Suomen monivaiheinen historia olisi ruumiillistunut keskellemme.

Kun yhteydet Inkeroisiin olivat katkenneet, hän von Essen "Suomalaisella sisulla" kuten hän itse sanoi, ryhtyi ottamaan selvää missä se Inkeroinen oikeastaan on. Malmön lääninkomitealta hän sai vastauksen: "Luultavasti Inkeroinen kuuluu luovutettuun alueeseen, koska sen nimistä pitäjää ei ole nykyisin Suomen pitäjäluettelossa."

Eipä siis ole syytä ihmetellä, vaikka Ruotsin kummimme ei olekaan ottanut yhteyttä meihin. Flemingin ja Essenien yhteisellä sisulla isäntämme

Falsterbon Rantahotelli, johon meidät oli majoitettu ja joka paljon muistutti menetettyä Terijoen kasinoa

kuitenkin tarttui asiaan, teki matkan Tukholmaan asti ja sai selville osoitteemme ja kutsu Inkeroisiin saapui.

Falsterbo kuuluisa kylpyläkaupunki. Viinirypäleet kypsyvät luonnossa ja kaksi perunasatoa korjataan kesässä.

Skanör-Falsterbon kaupunkikunta ja seurakunta käsittää kaksi samannimistä pikkukaupunkia, joista varsinkin Falsterbo on perin vanhaa asutusta, varmasti Ruotsin valtakunnan vanhinta. Kaupunkikunta sijaitsee n. 30 km etelään Malmöstä mereen pistävässä kapeassa niemekkeessä, joka toisen maailmansodan aikana on katkaistu poikki niemekkeen rakennetulla syvällä n. 1 km pituisella kanavalla. Kanava rakennettiin Ruotsin rannikkopuolustuksen tehostamiseksi, koska rannikkolaivasto voi nyt käyttää kanavaa ja siten ei tarvitse purjehtia niemen ympäri. Myös Köpenhaminan matkustajalaivat kulkevat tämän kanavan kautta.

Skanörin ja Falsterbon kaupunkikuntien yhteinen asukasluku on vähän yli 2000, siis puolta pienempi kuin Inkeroisten. Useimmat kadut ovat kuitenkin asfaltoituja. Kaikki verot sisältävän veroäyrin hinta on Suomen rahaksi laskettuna vain n. 5 mk. Vesi- ja viemärijohtoja ruvetaan vasta rakentamaan, kuten Inkeroisissakin. Kansakoulu ja oma kirkko on kummassakin kaupungissa, mutta vain yksi pappi

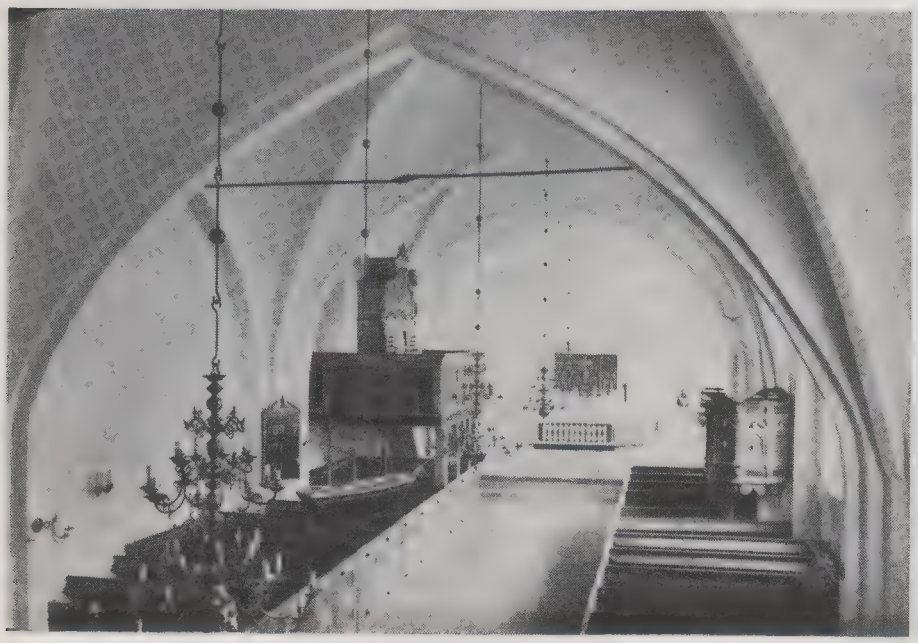

Falsterbon keskiajalta peräisin oleva kaunis kivikirkko, jossa kirkkokolehteina kannettiin sota-aikana ja sen jälkeen rahaavustusta Inkeroisiin.

Falsterbon mahtava merikylpylä, joka pahasti rappeutuneena oli melkein käyttämättömänä

hoitaa jumalanpalvelukset molemmissa kirkoissa. Kaupunkikunnan johto ja vanha raatihuone sijaitsevat Skanör'ssä, missä rakennukset ovat uudempaa rakennustyyliä.

Falsterbo pikkutaloineen, joissa on voimakas tanskalaisvaikutus, tuo mieleen onnellisen "lilliputtien" valtakunnan, jossa eletään sadun ihmisten onnellista elämää. Kaupunkien yhteisen poliisilaitoksen muodostaa yksi konstaapeli, eikä hänelläkään ole täystyöllisyyttä, vaikka alkoholiliike on ja useita anniskeluravintoloita, joista ainakin yhdessä on rahaa nielevä ruletti oikein suuren maailman malliin. Falsterbossa on Ruotsin suurin merikylpylä ja aivan niemen kärjessä 2-ratainen golf-kenttä. Lääkäriä, apteekkia eikä edes sairaanhoitajaa ole kummassakaan kaupungissa. Lähin piirilääkäri on n. 20 km:n päässä Malmön tien varrella. Niemen rannat ovat laajojen kvartsipitoisten hiekkakumpareiden piirittämät ja niemen keskusta on mitä hedelmällisintä maata. Kasvillisuuden lajirikkaus on aivan satumainen. Viinirypäleet kypsyvät vapaassa luonnossa ja perunasato pihapuutarhoissa korjataan 2 kertaa kesässä. Kaikkina talvina ei saada ensinkään lunta ja kun sataa, se heti myös sulaa, joten hiihtokilpailut siellä on tuntematon käsite. Isäntämme G. von Essen osoittautui naimattomaksi vanhaksipojaksi, joten hän vei meidät Falsterbon rantahotelliin Ruotsin nobleksen suosittuun kesänviettopaikkaan. Kokonaisuudessaan paikka suuresti muistutti menetettyä Terijoen kasinoa hiekkarantoineen ja uimapaikkoineen.

Aluksi ihmettelimme vähän miksi ei meitä viety vierellä olevaan Ruotsin suurimpaan, komeaan merikylpylään, mutta myöhemmin asia selvisi. Suuri ylväs kiinteistö oli kokonaan hoitamattomana aivan rappiolla ja huonon asiakaspalvelunsa tähden kumisi tyhjyyttään. Kaupungin isät, jotka muuten tapasimme vasta läksijäispäivällisillä, olivat katsoneet parhaaksi sijoittaa meidät pienempään, mutta kodikkaampaan rantahotelliin, jossa yllätykseksemme palveli myös suomalainen tarjoilija. Monissa muissakin ravintoloissa ja tavarataloissa tapasimme suomalaisia neitosia yleisöä palvelemassa.

Ystävällinen isäntämme G. von Essen, jonka kanssa Falsterbossa yksinomaan seurustelimme, moneen otteeseen valitti sitä, että heidän kaupunkikunnassaan ei ole mitään teollisuutta, josta syystä nuori väki hakeutuu ansiotyöhön muualle. Arvoitukseksi meille jäi mistä tuossa "lilliputtien" yhdyskunnassa oikeastaan eletään. Luultavasti osittain kesävieraista, kotiteollisuudesta ja kalastuksesta.

Skanör-Falsterbon kaupunkikunnan valtuuston ja kaupunkihallituksen puheenjohtajat, joille luovutimme Sippolan kunnan viirin kaupunginhallituksen istuntosalissa, jonka peräseinällä oli kuningas Kustaa III:n kuva

INKEROISTEN UIMAKOULUT ajalla 28. 6. — 7. 8. 1960

Uimakoulujen opettajina tänä kesänä toimivat Tampellan uimarannalla voimistelunopettaja Seppo Loponen, koululaiset Kristiina Strömberg ja Pirjo Koskinen. Kalajan rannalla Elli Wikberg ja Arja Kokko. Kesäkaitsijana leikkikentällä toimi Kaija Pesonen.

Kesän uimakoulutoimintaan osallistui kaikkiaan 236 lasta. Uimataidon oppi 86. Uintimerkkejä suoritettiin seuraavasti: Lasten 77, Nuorten 53, yleinen merkki (200 m) 43 ja kuntomerkki 2000 m 21. Kansanuintisuorituksia oli 161.

Inkeroisten uimakoulujen päättäjäisiä vietettiin sunnuntaina 7. 8 Tampellan uimarannassa. Päivä olikin kuin päättäjäisiä varten tilattu, lämmin ja aurinkoinen. Uimarannalle kokoontui yleisöäkin laiturien täydeltä, pääasiassa kuitenkin nuoria.

Avajaissanat lausui uimaopettaja Seppo Loponen, samassa yhteydessä hän luetteli uimamaistereiden ja -kandidaattien nimet. Varsinainen uimapromotio pidetään Inkeroisissa tavan mukaan vain joka toinen vuosi, joten tänä vuonna ei rannalla nähty seppelöintiä. — Paljon muuta katseltavaa sensijaan tapahtui.

Avajaishypyt olivat katselemisen arvoiset ja sekaviesti, joka tämän jälkeen molempien uimakoulujen, Kalajan koulun ja Tampellan rannassa pidetyn koulun kesken suoritettiin, sai nuoren yleisön jännityksen kohoamaan huippuunsa. Johtopaikat vaihtelivat pariin otteeseen, kuka kroolasi, kuka ui "sammakkoa", kovaa päästiin joka tyylillä ja voitto tuli Tampellan rannan nimiin. Matka oli 5 x 50 metriä ja parhaiten uineet viestinviejät palkittiin joukkueiden lisäksi. Tyttöjen uimanäytös herätti huomiota ja uimakoululaisista koulutetut vesipellet ansaittua hilpeyttä omilla hupaisilla tempuillaan. Ennen palkintojen jakoa nähtiin vielä hengenpelastusnäytös.

Uimamaisterin vaatimukset suoritti 20 ja uimakandidaatin 21.

Uimamaisterit: Tampellan uimaranta:

Siv Björk, Kenni Smolander, Eija Pitkälahti, Ritva Vainio, Marja-Liisa Hakuli, Marjo Anttila, Ulla Häkkinen, Asta Pokki, Ritva Kujanpää, Nina Forsström, Aulis Paukkunen, Jarmo Palmu.

Uimamaisterit: Kalajan uimaranta:

Arto Majalin, Ismo Koponen, Risto Lomperi, Seppo Mäntysalo, Taisto Roine, Jouko Villa, Hannu Mäntysalo.

Uimakandidaatit: Tampellan uimaranta:

Eeva Linnakko, Mirja-Liisa Sutela, Tuulikki Lankinen, Sirkka-Liisa Marttila, Elisabeth Forsström, Raine Toikka, Antero Ukkola, Juhani Kemppi, Erkki Marttila, Olli Voutilainen, Esa Laurila, Markku Seppälä, Mauri Perälä, Keijo Vihavainen, Keijo Mallat, Kari Patjas.

Uimakandidaatit: Kalajan uimaranta:

Helena Karnaattu, Hannele Koponen, Riitta Hurskainen, Martti Klem, Heikki Lomperi, Veikko Haimi.

Tampellan ja Kalajan uimakoulujen sekaviesti

Varakkaalta ja hyvin hoidetulta kaikki kuitenkin näytti.

Falsterbossa olomme viimeisenä päivänä olimme päiväkahvilla isäntämme G. von Essenin kodissa. Hänen kotipuutarhassaan oli lukuisa joukko harvinaisia kasveja, kukkia, puita ja pensaita. Kodin sisällä huokui vastaan Ruotsi-Suomen vanha historia taideteoksineen ja vanhoine huonekaluineen Fleming-suvun sukukartanosta Suomesta. Luovutettuamme ystävälliselle isännällemme pienet henkilökohtaiset muistolahjamme läksimme autolla Skanör'iin, raatihuoneelle kaupungin vastaanotolle. Täällä tapasimme kaupunginhallituksen ja valtuuston puheenjohtajan, joista viimeksimainittu piti meille puheen. Vastasimme puheeseen luovuttamalla kaupungille Sippolan kunnan viirin, kiittäen samalla Inkeroisten sota-aikana ja sen jälkeen kaupungilta saamasta humanitäärisestä avusta. G. von Essenille luovutimme Inkeroisten osaston lahjana Mannerheim-liiton lipun ja henkilökohtaisina lahjoina kaupungin johtomiehille sekä kirkkoherralle Kymenlaakson kuvajulkaisut sekä valokuvasuurennukset ruotsalaisilla lahjavaroilla rakennetusta Inkeroisten lasten leikkikentästä. Esitimme isännillemme Inkeroisista otetun värifilmin joka esitteli Tampellan tehtaita, Inkeroisten julkisia rakennuksia, Anjalan kartanon ja Inkeroisten kauniin sankarihauta-alueen.

Kaupungin tarjoamilla päivällisillä oli ruokavaliossa todella aitoa skånelaista yltäkylläisyyttä ja ravintolassa missä se tarjottiin oli jälleen suomalainen tarjoilija.

Falsterbossa näkemämme ja kuulemamme perusteella tulimme siihen tulokseen, että kummikuntaliikkeen nykyisten periaatteiden mukaista yhteistoimintaa voimme sittenkin paremmin harjoittaa Grumsin teollisuuspaikkakunnan kanssa urheilussa, koululaisten vaihdossa ja opintoretkeilyssä, koska olosuhteet Grumsissa ja Inkeroisissa paremmin vastaavat toisiaan kuin Skanör-Falsterbon kaupunkikunnassa. Kuitenkin toivomme erikoisesti arkkitehti G. von Essenin vastavierailua Inkeroisiin.

Leikkien terveyttä

1. Jännittävän viestin vauhdikas toinen vaihto on meneillään

2. Pienten uimarien uimanäytös oli viehkeää katseltavaa

3. Mannerheim-liiton Inkeroisten osaston ruotsalaisilla lahjavaroilla rakentamalla leikkikentällä terveystalon vierellä on leikit käynnissä

Poliorokotukset suoritettiin työosastojen ruokailuhuoneissa, jolloin turhia jonotuksia ei syntynyt

POLIOROKOTUS INKEROISTEN JA HEINOLAN TAMPELLASSA

Teollisuuden piirissä parhaillaan käynnissä olevan polion vastustamiskampanjan vuoksi olemme kääntyneet yhtiömme terveyssisaren Eeva Hirvosen puoleen, saadaksemme tietää, mihin toimenpiteisiin tehtaillamme on ko. asiassa ryhdytty. Neiti Hirvonen mainitsi seuraavaa:

Lapsihalvaus eli polio on yksi pelätyimpiä tartuntatauteja, johon eivät sairastu yksinomaan lapset, vaan usein juuri parhaassa työiässä olevat. Tauti on pitkäaikainen ja jättää usein pitkäaikaisen, tai jopa pysyvänkin invaliditeetin. Näin ollen on ymmärrettävää, että on ryhdytty taisteluun tuota pelättyä tautia vastaan. Nykyisin parhaana aseena tässä taistelussa on rokotus. Tähän asti rokotukset ovat kohdistuneet etupäässä pikkulapsiin ja jossakin määrin myös kouluikäisiin. Kun lääkintöhallituksen ilmoituksen mukaan syyskesällä oli odotettavissa normaalia enemmän poliota täysikäisten keskuudessa, ilmoitti lääkintöhallituksen epidemiologi Suomen Työnantajain Keskusliitolle, että ne jäsenyritykset, jotka haluavat järjestää työntekijäinsä poliorokotuksen, voivat saada maksutta rokotuksen. Saatuamme asiasta ilmoituksen, pyysimme eri työosastoilta ennakkoilmoitukset halukkaista rokotettavista, alle 40-vuotiaiden keskuudessa, ja kaikkiaan ilmoittautui rokotettavia n. 400.

---

5 x 50 m: 1) Tehtaan uimakoulu 4.10,2, 2) Kalajan uimakoulu 4.11,8.

Parhaat yksityisajat: Tytöt: 1) Eva Puonti 1.01.9, 2) Kenni Smolander 1.03.00, 3) Hannele Koponen 1.03.2, 4) Sari Kurittu 1.05.1.

Pojat: 1) Hannu Mäntysalo 37.00, 2) Seppo Mänttäri 37.7, 3) Ismo Koponen 38.9, 4) Timo Riivari 40.1, 5) Risto Kokko 41.7, 6) Eero Rajakylä 45.9.

Harrastuskilpailujen tulokset. Ahkerimmille uimakoulujen oppilaille.

Kalajan koulu:

Tytöt: 1) Tuula Hämäläinen, 2) Hannele Koponen, 3) Sari Kurittu.

Pojat: 1) Markku Mäntysalo, 2) Hannu Tykkä, 3) Kalervo Kurittu.

Tehtaan koulu:

Tytöt: 1) Maija Vainonen, 2) Marja-Leena Marttila, 3) Riitta Soikkeli, 4) Maija Seppälä.

Pojat: 1) Teuvo Vainonen, 2) Aulis Paukkunen, 3) Antero Kauppila, 4) Markku Seppälä, 5) Jarmo Palmu.

LEIKKIKENTTÄTOIMINTA

päättyi Inkeroisissa lauantaina 6. 8. Seitsemän viikon ajan oli koululainen Kaija Pesonen ohjaillut lasten puuhia terveystalon vieressä olevalla uudella leikkikentällä. Toiminnassa oli kesän aikana mukana kaikkiaan 52 lasta. Lauantaina jaettiin viidelle ahkerimmin leikkikenttätoiminnassa mukanaolleelle lapselle harrastuspalkinnot. Palkinnon saivat Mervi Palmu, Anne Asikainen, Sari Pyötsiä, Ari Hottola ja Seija Nybom.

Kevyesti kuin sääsken pistos käy rokotus terveystäti Eeva Hirvoselta

Rokotukset aloitettiin viipymättä kesäkuun alussa, jolloin yhtiön terveyssisaret kävivät ne suorittamassa työosastoilla. Tällöin ilmeni, että halukkaita rokotettavia oli huomattavasti enemmän kuin mitä oli ennakkoilmoittautuneita. Rokotus uusittiin toisen kerran noin neljän viikon kuluttua, ja tähän mennessä on kaksi kertaa rokotuksen saaneita tehtaillamme 670 henkilöä, mitä määrää voidaan pitää erittäin hyvänä, ottaen huomioon että rokotusaika ei ollut paras mahdollinen kesälomien takia. Mainittakoon vielä, että myöskin rakennettavalla Heinolan tehtaalla käytiin suorittamassa poliorokotukset, ja tähän mennessä on siellä kaksi kertaa rokotuksen saaneiden lukumäärä 248.

Mahdollisimman täyden suojan saamiseksi tullaan rokotus suorittamaan em. kaksi kertaa rokotuksen saaneille vielä kolmannen kerran tulevan vuoden alkukuukausina, josta aikanaan ilmoitetaan tarkemmin.

Oli ilahduttavaa todeta, että työntekijämme olivat ymmärtäneet asian tärkeyden, ja näinkin paljon saatiin rokotetuksi, sillä rokotushan oli täysin vapaaehtoinen.

TAMPELLAN MOOTTORIKERHO

järjestää jäsenilleen kuluvan syksyn aikana Tampellan juhlasalissa esitelmätilaisuudet aiheista: "Ajotekniikka" ja "Mikä autossa vikana", seuraavina maanantai-iltoina alkaen klo 19.00: **29. 9. 60, 17. 10. 60, 7. 11. 60** ja **21. 11. 60.**

Luennoitsijat Tampereen Autoteknikot r.y:stä. Joukolla mukaan kuulemaan meille jokapäiväisen tärkeistä asioista.

Vanhat kilpaveikot jälleen kilpasilla

Kartonkitehtaan korjauspaja ja kuljetusosasto kalastuskilvassa

Heinäkuun 5 pnä armon vuonna 1960 iskivät jälleen yhteen tehtaittemme vanhat kilpaveikot IK-korjauspaja ja kuljetusosasto tällä kertaa kalastustaidon jalossa kilvassa. Lehtemme lukijoille lienee vielä tuoreessa muistissa näiden samojen kilpaveikkojen kireä viestihiihto viime talvena. Omasta puolestamme ihmettelemme vallan kauhiasti "kuten kersantti Hietanen siinä tuntemattomassa", että missä vika, kun meidän muut työosastot eivät harrasta tällaisia piristäviä haastekilpailuita. Nehän jos mitkään antavat sopivaa vaihtelua ja piristystä jokapäiväisen leipätyön ankeaan harmauteen.

Selvyyden vuoksi tulkoon tässä vielä sanotuksi, että tässä kalastuskilvassa ei käytetty nuottaa, rysää, verkkoja eikä vanhoja käsikranaatteja, vaan yksinomaan oikean urheilukalastajan ikiomaa onnen onkea.

Voittajajoukkueen kalansaalis 26,640 kilokgrammaa tuoretta kalaa on kunnioitettava luku, ellei se samalla ole niiden kalavalheiden ensimmäinen palkinto. Joka tapauksessa onnittelemme voittajia ja "pränttäämme" tähän niin runopukeiset haasteet kuin vastahaasteetkin sekä 55:n kalamiehen tulokset.

Korjauspajan kalamiehiä seuraamassa punnitusta. Vas. Pekka Laurila, Lasse Mäkinen, Matti Paakki, Arvi Viikki, Pentti Mattila ja Pentti Mäkinen.

IK:N KORJAUSPAJAN KALASTAJILLE!

Kuulkaahan te Veikot, Martit,
söisköhän jo lahnanpartit?
Sopii myöskin Pentti, Kalle
yhteiselle asialle.
Vietettäis yks' iltahetki
nimellä vaikk' kalaretki.
Käsissä vain ongenpahlat
nyvittäis pois särjet, lahnat.
Jos niitä onkihinne tarttuis,
paljoa ei kyllä karttuis.
Vahingossa jonkun tintin
saatte koko joukko Klingin.
Toista sentään ompi meillä
ollut aina kilpateillä.
Muistattehan minkälainen
kuha oli Kupiainen?
Myös nyt hän lupas ensivedoll'
ottaa oikein vesipedon,
ettei sylet riitä muuhun,
mitaks' kelvoin pedon suuhun!
Meill' on kiinnitys jo pyttyyn,
teidän yritykset menneet myttyyn.
Pytty koristeena meidän hyllyn,
kunnes tuuri kääntää meille pyllyn.
Jos nyt niinkin käydä voisi,
pytyn kyllä teille soisi
meidän joukko ilomiellä,
koska reiluja oomme kilpatiellä.
Kuulis siellä monen tutun
suusta kunnon kalajutun.
Viides päivä elokuun
sopii teille, eikö juu?
Meiltä saatte menoliput,
paluunkin, jos ette tipu
kuorman päältä korkealta,
mistä kalat luisuu alta.
Madot sekä onget matkaan,
siellä voidaan tätä jatkaa!

Kalaterveisin **kuljetusosasto**

KIITTÄEN NYT KUTSUSTANNE

Valmiit oomme kilpaan moiseen.
Mutta asiasta toiseen —
Ompa luulot suuret teillä,
aivan hymyyn veti suuta meillä.
Aijotte siis meidät voittaa,
no sitähän te voitte koittaa.
Kuitenkin nyt lienee totuus,
ettei teidän kalaosuus
suuren suuri ole varmaan,
saanette nyt opetuksen karvaan.
Taitoa ei puutu meiltä
ottamahan p y t t y teiltä.
Pytty kyllä tulee meille
suru puserohon teille.

IK-korjauspajan **kalamiehet**

Tärkeä punnitus käynnissä. Vas. kilpailujen ylivalvoja insin. T. Piipponen, punnitsijana O. Hytönen

KALAKILPAILUN TULOKSET 5. 7. -60

1) Peltola K. kulj. 5700 g, 2) Mereäär N. kulj. 3650, 3) Lähteenaro A. IK-kor. 3600, 4) Karnaattu N. kulj. 3400, 5) Siven T. kulj. 2600, 6) Rantanen J. kulj. 2220, 7) Peltola T. kulj. 2150, 8) Rantala T. kulj. 2000, 9) Vilkki M. IK-kor. 1830, 10) Kupiainen P. kulj. 1800, 11) Häkkinen O. kulj. 1750, 12) Matilainen T. IK-kor. 1740, 13) Tapola P. IK-kor. 1540, 14) Laurila P. IK-kor. 1470, 15) Myllylä P. IK-kor. 1455, 16) Broman Y. IK-kor. 1450, 17) Söderholm N .IK-kor. 1450, 18) Matsson M. IK-kor. 1390, 19) Hämäläinen J. kulj. 1370, 20) Raanoja E. IK-kor. 1325, 21) Rantakaulio P. kulj. 1300, 22) Klem P. IK-kor. 1240, 23) Luukkonen J. kulj. 1130, 24) Nurmi L. kulj. 1090, 25) Karhima N. IK-kor. 1030, 26) Hytönen O. kulj. 1005, 27) Luoto E. IK-kor. 980, 28) Vainio E. IK-kor. 960, 29) Seppä P. IK-kor. 910, 30) Siitonen Y. IK-kor. 815, 31) Laurila E. IK-kor, 810, 32) Jaakkola T. kulj. 790, 33) Karhima M. kulj. 790, 34) Laurila P. IK-kor. 780, 35) Metsälä J. IK-kor. 710, 36) Mattila P. IK-kor. 640, 37) Koso J. kulj. 680, 38) Rantala P. kulj. 640, 39) Aho H. kulj. 630, 40) Harju P. IK-kor. 620, 41) Kling E. IK-kor. 600, 42) Virtanen H. IK-kor. 595, 43) Päivelin P. kulj. 580, 44) Mäkinen L. IK-kor. 525, 45) Nuuttila J. kulj. 500, 46) Mäkinen P. IK-kor. 490, 47) Hietakivi M. IK-korj. 430, 48) Erämö M. IK-kor. 420, 49) Harju O. kulj. 300, 50) Viik A. IK-kor. 300, 51) Hämäläinen A. kulj. 250, 52) Filppu T. kulj. 240, 53) Sihvola K. kulj. 155, 54) Paakki M. IK-kor. 120, 55) Loikas T. kulj. 62 g.

JOUKKUETULOS
(10 parasta)

1. Kuljetusosasto	.....	26.640 kg
2. IK-korjauspaja	.....	17.250 kg

kulj.os.	26 henk.	.....	36.782 kg
IK-korj.p.	29 henk.	.....	30.275 kg
yht.	55 henk.	.....	67.057 kg

Koneenhoitaja Erkki Lind omassa elementissään. Aurinkoisen kuulakkaana syysaamuna metsällä kasvattamansa pystykorvan kanssa.

Ihminen tarvitsee muutakin kuin leipätyötä

Otsikossa mainitulla tavalla lausahti meille Anjalan Paperitehtaan koneenhoitaja Erkki Lind. Asiassa taitaakin olla vinha perä eli viisas totuus tuumimme me.

Tunnemme paperikoneenhoitaja Erkki Lindin pätevänä koirien kasvattajana ja uutterana kala- sekä erämiehenä.

Silloin tällöin olemme mekin päässeet Erkki Lindin kalastaman tuoreen kalan makuun, joten voimme omakohtaisesti todistaa, että Kymijoen kalansaaliit eivät ole vain niitä kalajuttuja, vaan totisinta totta.

Työskentely armottomasti ulvovan sanomalehtipaperikoneen ääressä vuodesta toiseen jatkuvassa 3-vuorotyössä on hermoille käypää hommaa, vallankin silloin kun kone suvaitsee ruveta risailemaan ja paperi katkeilee. Vapaa-vuoro on silloin osattava oikein käyttää, ei suinkaan vain makaamiseen, murjottamiseen ja miettimiseen. Raittiiseen ilmaan ja luonnon rauhaan silloin on päästävä. Mieluummin irti koko tehdasympäristöstä koskemattomaan luontoon, missä eivät tehtaan pillit vihellä eikä kuulu koneiden pauhu. Mutta se raittiin ilman ja luonnon rauhan etsiminen ei saa myöskään muodostua päätarkoitukseksi.

Nuo luonnon antimet täytyy hankkia muun tavoittelemisen arvoisen päämäärän jonkinlaisena sivutuotteena. Silloin tuota elämän hyvyyttä aivan huomaamatta tulee ihmiselle runsain mitoin. Koneenhoitaja Erkki Lind oivaltaa tämän elämän viisauden. Harva se päivä, ettemme näkisi häntä taluttamassa hihnasta hellästi vaalimiaan ja kasvattamiaan kauniita suomalaisia pystykorvakoiria, joita isäntänsä kanssa tavallisesti on aina parittain. Kasvattajan ja kasvattien välillä näyttää olevan hyvin läheinen sanoisimmeko lämmin suhde ja molemmat osapuolet tuntuvat hyvin ymmärtävän toinen toisensa.

Nähtävästi seurakoiran ja metsästyskoiran kasvattaminen on kaksi eri asiaa, joista viimeksimainittu antaa kasvattajalle sen täydellisen nautinnon. Kun kasvatetun pystykorvan kiihkeän haukunnan ansiosta komea koukkunokka kukkometso ensi kerran ammuttuna mahtavan hongan latvasta rojahtaa maahan, paisuu varmaan opettajan niin kuin oppilaankin sydän mielihyvästä ja ylpeydestä. Vapaa-ajan harrastuksen suuri tavoite on saavutettu.

Tarpeeksi on myöskin jännitystä koiranäyttelyn arvostelukehässä, vaikka kysymyksessä onkin vain jonkinlainen kauneus- ja siihen yhdistetty käytös-

Lindin kasvattama "Mirkun-Kroki", joka todennäköisesti tämän hetken Suomen kauneimpana pystykorvana palkittiin sertifikaatilla ja kunniapalkinnolla Maarianhaminan koiranäyttelyssä 31. 7. 1960

VAINAJIA

SENJA STENHOLM

Heinäkuun 15 pnä kuoli Tampereella pitkäaikaisen sairauden heikentämänä Lapinniemen entinen kehrääjä, rouva Senja Josefina Stenholm. Hän oli syntynyt Alavudella 12. 12. 1888. Lapinniemen kehräämön palvelukseen hän tuli 18. 9. 1924 työskennellen rullaajana vyyhteemössä sekä myöhempinä vuosina siivoojana. Eläkkeelle hän siirtyi 26. 12. 52.

Vainaja oli hiljainen ja vaatimaton luonne, joka ei koskaan korostanut omaa itseään. Hänen luonnettaan kaunisti elämänsä aikana ottama asenne, uskollisuus työtään sekä avuliaisuus kanssaihmisiään kohtaan. Myös kotieläimet, joiden parissa hän etenkin nuoruusvuosinaan askarteli, saivat hoivaajaltaan hyvän huolenpidon osakseen.

Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan tytär perheineen, muut omaiset sekä laaja ystävä- ja tuttavapiiri.

Kepeät mullat uskollisen työntekijän hautakummulle.

LAURI SILIN

Tuskin olivat työnjohtaja Lauri Edvard Silinin työtoverit ja ystävät tottuneet ajatukseen, että hän oli sivuuttanut puolivuosisataistaipaleensa, kun yllättäen 20 p:nä kesäkuuta saapui tieto hänen kuolemastaan. Työnjohtaja Silin oli syntynyt 15. 1. 1910 Helsingissä, josta kuitenkin isänsä kuoleman jälkeen muutti Tampereelle äitinsä kanssa. He asettuivat asumaan silloisen Juhannuskylän vaiheille. Koulusta päästyään meni nuorukainen peltisepän oppiin Laurellin verstaalle ja työskenteli siellä vuoden päivät siirtyen sitten Grundströmin kassakaappitehtaalle. Tämän jälkeen oli vuorossa Tampellan ulko-osasto, jonka mestarina oli siihen aikaan Pakkala. Vain parin vuoden pituiseksi muodostui hänen ensimmäinen Tampellassa oloaikansa. Välillä oltuaan muualla satunnaisissa töissä, tuli hän uudelleen Tampellaan vuonna 1934 maalariverstaalle. Tästä muodostuikin hänelle varsinainen ammattiala ja vuonna 1947 Silin nimitettiin maalaamo-osaston työnjohtajaksi ja vuonna 1955 yhtiön asuntojen korjausten valvojaksi.

Nuoruusvuosinaan hän harrasti nyrkkeilyä ja jalkapalloa ja vanhemmaksi tultuaan kuluivat vapaa-ajat enimmäkseen Suinulan Havisevalle rakentamallaan kesämökillä. Talviharrastukset liikkuivat maalaustaiteen parissa, niinpä monet ovatkin ne kauniit taulut, jotka ovat syntyneet Silinin siveltimen vedoilla. Monia vuosia hän toimi myös taidekerhon sihteerinä.

Runsaslukuinen omaisten, ystävien ja työtovereiden joukko oli saattamassa työnjohtaja Siliniä hänen viimeisellä matkallaan. Kalevankankaan hautausmaalla pidetyssä siunaustilaisuudessa laski ins. Kai Sandsund yhtiön puolesta seppeleen. Työtovereiden viimeisen tervehdyksen toi rak.mestari O. Helminen.

TAPANI PELTONEN

Kesäkuun 11 p:nä kuoli eläkeläinen Tapani Peltonen. Hän oli syntynyt 12. 5. 1887 Orivedellä. Tampellan palvelukseen hän tuli 1. 11. 16 työskennellen pakkaajana ja viimeksi vaihtokaupassa, kunnes siirtyi eläkkeelle 1. 3. 55.

---

kilpailu. Kun sitten pitkällisen työn ja odotuksen jälkeen näyttelyn paras palkinto tulee, on se samalla palkkio uutterasta vapaa-ajan harrastuksesta.

Koneenhoitaja Erkki Lind on saanut runsain mitoin osakseen näitä elämän nautintoja. Viimeksi hänen kasvattamansa Suomen pystykorvauros "Mirkun Kroki" palkittiin I al. I vl. sertifikaatilla ja kunniapalkinnolla Maarianhaminassa 31. 7. 1960 pidetyssä Suomen Kennel-klubin kansainvälisessä suuressa koiranäyttelyssä.

Vain harvat ihmiset vetävät vertoja tosi ystävyydessä ja toveruudessa hyvin kasvatetun viisaan koiran kanssa, totesi meille koneenhoitaja Erkki Lind.

Erkki Lindin kasvattama pystykorva "Mirkun-Maru" taistelee haukkumansa kukkometson kanssa. Koiran omistaa Erkki Santapukki Tavastilasta. Marulla on nuoresta iästään huolimatta jo useita palkintoja kaapissa ja se on palkittu myös linnunmetsästyksestä.

Ammatillinen iltakurssitoiminta

Syksyn tullen alkavat jälleen ammattioppilaitoksella ammatilliset iltakurssit allaolevan ohjelman mukaisesti. Kaikkiaan on suunniteltu toimeenpantavaksi 29 eri kurssia, mutta riippuu niiden alkaminen osanottajamäärästä, jonka tulee olla vähintään 10 kurssia kohti.

Konepajatoimintaa silmälläpitäen suositellaan kursseja n:o 2, 3, 4, 9, 10 ja 11 niille, jotka eivät ole aikaisemmin saaneet ko. alojen riittävää tietopuolista opetusta. Myös monelle harrastelijalle tai sivuammatin harjoittajalle löytyy valikoimasta mielenkiintoisia kursseja, kuten kurssit n:o 6, 7, 14, 15, 21 ja 22, eräitä mainitakseni miesten ammateista. Naisille sopivia kursseja on useita n:o 23—29 joukossa. Kurssien tarkoituksena on antaa ammattiopetusta niille, jotka sitä tarvisevat lähinnä elinkeinonsa harjoittamiseen. Kurssitoiminnan jatkumiselle olisi suotavaa, että mahdollisimman moni käyttäisi hyväkseen lyhyitä ja halpoja kursseja ammattitietoutensa lisäämiseksi.

HULDA JOKINEN

Kesäkuun 7 pnä kuoli Tampereella Lapinniemen ent. kutoja Hulda Engeliina Jokinen. Hän oli syntynyt Forssassa 12. 7. 1896. Lapinniemen kutomon palvelukseen hän tuli 26. 4. 09 siirtyen eläkkeelle 10. 11. 38. Hän sai Tampella mitalin tehtaan 50-vuotisjuhlan yhteydessä v. 1947.

Vainajaa jäi suremaan lähinnä veli.

LIISA AALTO

Kesäkuun 27 pnä kuoli Tampereella Lapinniemen ent. kutoja Liisa Aalto. Hän oli syntynyt Peräseinäjoella 31. 8. 1886. Lapinniemen kutomon palvelukseen hän tuli 1. 7. 1920 jääden eläkkeelle 25. 7. 1949. Tampella-mitalin hän sai tehtaan 50-vuotisjuhlan yhteydessä v. 1947.

OLGA HUTTUNEN

Elokuun 6 pnä kuoli Tampereella kutomon siivooja, rouva Olga Huttunen. Hän oli syntynyt Viipurissa 10. 1. 1901. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 9. 3. 1951.

VILHELMIINA HIETANIEMI

Elokuun 9 p:nä kuoli eläkel. Vilhelmiina Aurora Hietaniemi. Hän oli synt. 10. 3. 79 Pirkkalassa. Tampellan palvelukseen hän tuli 22. 3. 23 työskennellen siivoojana 2 A-osastolla, kunnes 19. 9. 52 siirtyi eläkkeelle Koukkuniemen kunnalliskodin suojiin.

Tampereen ammattikoulun ammattikurssit syyslukukautena 1960

1. **Ammattikirjanpito ja asioimiskirjoitus,** 24 t. Kurssimaksu 250:—
2. **Ammattilaskenta ja laskutikun käyttö,** 36 t. Kurssimaksu 400:—
3. **Mittausopin, yleislaskun ja trigonometrian kurssi,** 30 t. Kurssimaksu 350:—
4. **Metallinsorvaajan ja -jyrsijän ammattitekniikka,** 44 t. Kurssimaksu 500:—
5. **Autonalustan rakenteita,** 30 t. Kurssimaksu 350:—
6. **Auton sähkölaitteet,** 24 t. Kurssimaksu 250:—
7. **Autoilijan liikennemääräykset,** 15 t. Kurssimaksu 200:—
8. **Ompelukonemekanikon peruskurssi,** 36 t. Kurssimaksu 400:—
9. **Koneenpiirtämiskurssi,** 46 t. Kurssimaksu 500:—
10. **Hitsaustekniikan alkeet,** 40 t. Kurssimaksu 500:—
11. **Hitsaustekniikan jatkokurssi,** 32 t. Kurssimaksu 400:—
12. **Sähköjohtoasennuksen peruskurssi,** 32 t. Kurssimaksu 350:—
13. **Puhelinasentajan peruskurssi,** 70 t. Kurssimaksu 700:—
14. **Radioasentajan peruskurssi,** 30 t. Kurssimaksu 350:—
15. **Televisio-huoltajan peruskurssi,** 30 t. Kurssimaksu 400:—
16. **Graafisen alan peruskurssi I,** 90 t. Kurssimaksu 450:—
17. **Kirjapainon latojan ammattitekniikkaa, 36 t.** Kurssimaksu 400:—
18. **Graafisen alan faktorien kurssi II,** 12 t. Kurssimaksu 150:—
19. **Kenkäteollisuuden peruskurssi I,** 36 t. Kurssimaksu 400:—
20. **Puusepän ammattitekniikkaa,** 40 t. Kurssimaksu 450:—
21. **Keskuslämmittäjän ja talonmiehen peruskurssi,** 30 t. Kurssimaksu 350:—
22. **Keskuslämmityslaitosten öljylämmityslaitteet,** 24 t. Kurssimaksu 300:—

23a ja 23b. **Pukuompelun peruskurssi,** 48 t. Kurssimaksu 600:—

24a ja 24b. **Pukuompelun jatkokurssi,** 42 t. Kurssimaksu 500:—

Synnyinseutua katsomassa

Jenkki Frans Sirén Sammonkartanon pihamaalla

Lomalta palattuamme pistäytyi meitä toimituksessa tervehtimässä reipas 83-vuotias Amerikan suomalainen, joka kertoi vuosisadan alussa olleensa työssä Tampellan konepajassa. Synnyinmaataan monen vuosikymmenen jälkeen katsomaan saapuneen vanhuksen nimi on Frans Siren, joka jo v. 1903 oli muuttanut Amerikan Yhdysvaltoihin. Viimeksi hän oli käynyt Suomessa 1920-luvun alussa.

Frans Sirenin isä, Fredrik Siren, oli toiminut useita vuosikymmeniä viimevuosisadalla pellavatehtaan pellavavaraston hoitajana. Vaikka hän ei osannut kirjoittaa, piti hän omilla merkeillään tarkkaa lukua varastonsa "vaihdosta". Joka hetki hän oli valmis ilmoittamaan, paljonko oli tavaraa hänen suojissaan.

Frans Sirenin syntymäkoti sijaitsi Koukkuniemeen johtavan tien varressa kallion syrjässä. Hän muistaa, miten Lapinniemen alue, missä nyt on samaa nimeä kantava puuvillatehdas, oli heidän perheelleen vuokrattu laidunmaaksi. Täällä Lapinniemellä oli siihen aikaan erinomaisia vattumaita, joita lapset käyttivät hyväkseen jälkikesän aurinkoisina päivinä.

Kaksitoista vuotiaana kertoi Frans Siren aloittaneensa ansiotyön täällä Tampereella — kosken toisella puolen — Finlaysonin puuvillatehtaassa. Silloin hän joutui tekemään 48-tuntisia työviikkoja, mutta 15 vuotta täytettyään oli viikon työtuntimäärä jo kokonaista 70. Mieheksi vartuttuaan hän kertoi lähteneensä Pietariin, missä hän toimi oppipoikana eräässä konepajassa. Myöhemmin hän työskenteli Helsingissä sikäläisissä konepajoissa, kunnes hän muutti Tampereelle aivan vuosisadan alussa ja päätyi lopulta Tampellan konepajan veturikokoonpano-osastolle, mistä sitten kuten sanottu v. 1903 muutti U.S.A:han. Täällä hän työskenteli eri konepajoissa, kunnes 17 vuotta sitten jäi eläkkeelle. Tampellassa olonsa ajoilta Siren sanoi muistavansa silloisista työkavereistaan ainakin Valtosen ja Orellin.

Hän kertoi omistavansa Amerikassa oman talon, mistä hän nauttii myös vuokratuloja. Edelleen hän

---

25. **Pukuompelun täydennyskurssi,** 42 t. Kurssimaksu 500:—
26. **Naisten pukujen kaavapiirustus ja kuosittelun jatkokurssi,** 30 t. Kurssimaksu 400:—
27. **Modistityön jatkokurssi,** 45 t. Kurssimaksu 550:—
28. **Kondiittorityön peruskurssi,** 42 t. Kurssimaksu 450:—
29. **Ruoanvalmistuksen peruskurssi,** 49 t. Kurssimaksu 650:—

Pääsyvaatimuksena kursseille on yleensä kansakoulun oppimäärä, jatkokursseille peruskurssin suoritus ja täydennyskursseille jatkokurssin tai ammattikoulun suoritus taikka vastaavat tiedot. Kursseilla käyttämänsä tarvikkeet oppilas kustantaa itse. Kurssit pidetään ammattikoulutalossa tav. arki-iltaisin. Kurssit n:o 1, 2, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 20 ja 21 alkavat syyskuun aikana, ilmoittautumiset näille kursseille otetaan vastaan ammattikoulutalossa torstaina syyskuun 8 p:nä klo 17—19.00 välillä. Kurssit n:o 23a, 23b, 25, 27, 28 ja 29 alkavat samaan aikaan ja otetaan näille ilmoittautumisia vastaan perjantaina syyskuun 9 p:nä klo 17—19.00 samassa paikassa.

Jäljellä olevat kurssit n:o 3, 6, 7, 11, 15, 17, 18, 19, 22, 24a, 24b, ja 26 alkavat lokakuussa ja marraskuun alussa. Ilmoittautuminen näille kursseille on ammattikolutalossa tiistaina lokakuun 18 p:nä klo 17—18.00 välillä.

Lähempiä tietoja kursseista saadakseen pyydetään ottamaan yhteys työpaikallaan koulutuksesta huolehtiviin henkilöihin, luottamusmiehiin taikka suoraan kurssitoiminnan johtajaan. Kurssitoiminnan johtaja on tavattavissa ammattikoulutalossa Santalahdentie 10 arkipäivisin klo 13—15.00 ja 17—18.00 välisinä aikoina joko henkilökohtaisesti tai puhelimella 28 657. O:nen

Puhalla henkiin

Hengenpelastustilaisuudet Lapinniemen uuden uimalan merkeissä

Lapinniemen kärkeen Näsiselän raikkaaseen tuntumaan valmistui menneenä kesänä lapinniemeläisten uinnin harrastajien suureksi iloksi uimala. Täten tarjoutui mahdollisuus myös lapinniemeläisille ottaa kiinteästi osaa Tampellan Urheilulautakunnan järjestämään terveysuintikilpailuun ruokatuntien aikana sekä muutenkin virkistäviin kesäisiin uintituokioihin. Uimalan valmistuminen oli huomattava merkkitapaus Lapinniemen uintiurheilulle, joka täten pääsee jatkuvasti kehittymään ja viriämään. Nähtiinhän lapinniemeläisten uimareiden merkittävä panos jo keväämmällä suoritetuissa TUKI:n uinneissa.

Uimalan valmistuminen herätti lapinniemeläisissä uinnin ystävissä ajatuksen järjestää valistustilaisuuksia, jotka käsittäisivät uinnin yhteydessä esiintulevia hengenpelastus- ja ensiaputoimenpiteitä. Niinpä valittiinkin toimikunta asiaa järjestämään. Tuloksena oli, että 4. 7—6. 7. 60 juuri parahiksi lomien kynnyksellä pidettiin yllämainitut valistustiaisuudet uimalan alueella. Oli hyvin ilahduttavaa nähdä, että nämä ruokatuntien ajaksi ja "lomaeväiksi' järjestetyt tilaisuudet herättivät suurta mielenkiintoa ja keräsivät yleisöä satamäärin. Ohjelma oli järjestetty eri päivien osalle seuraavasti:

Tehtaan työturvallisuusinsinööri Eino Koskinen piti avauspuheen 4. 7. 60 järjestetyssä ensimmäisessä tilaisuudessa tähdentäen erikoisesti uimataidon merkitystä meidän tuhatjärvisessä maassamme. Hän mainitsi, että syynä siihen luvattoman suureen verotaakkaan, minkä järvemme kansaltamme joka kesä vaativat uhreinaan, on useimmiten varomattomuus, heikko tai puuttuva uimataito sekä alkoholin väärinkäyttö. Hän korosti vielä, miten tärkeätä on, että jokainen tietää, miten hengenpelastus ja tekohengitys suoritetaan, jotta vaaran hetkellä ihmiselämä voidaan nopealla ja määrätietoisella toiminnalla pelastaa. Eikä riitä, että ensiaputoimenpiteet tässä suhteessa tiedetään ja tunnetaan, vaan ne pitää myös taitaa ja hallita. Tämän jälkeen esitettiin havainnollisesti uimataidottoman veden varaan joutuneen pelastaminen. Uimari Pekka Järvinen suoritti pelastamisen ja pelastettavan rantaan kuljettamisen työnjohtaja Eino Kievarin selostaessa tapahtumaa. Päivän viimeisenä numerona oli "Puhalla henkiin", joka uusi suusta-suuhun menetelmä oli muuten koko kurssin mottona. Yleisö saattoi monisteista seurata rouva Brusilan suorittamaa havaintoesitystä rouva Honkamäen toimiessa koekaniinina.

Seuraavana päivänä eli 5. 7. 60 esitettiin jälleen havaintoesityksiä mm. irroittautumista kiinnitarttuneen hukkuvan otteista sekä kuljettamisharjoituksia vedessä. Tämän jälkeen esitelmöi rouva Salomaa Suomen Punaisesta Rististä sydän- ym. sairastumiskohtauksista uinnin aikana sekä tällöin esiintulevista ensiaputoimenpiteistä. Vielä hän antoi hyviä "kikkoja" lomaeväiksi hyönteisten puremien ja haavojen varalle.

"Aallokko kutsui" 6. 7. 60 ruokatunnilla lapinniemeläisiä Reino Välimäen haitarin välityksellä, jonka jälkeen insinööri Mallat kertoi uinnista verrattomana terveydenhoitokeinona. Uintihan on oikein harjoitettuna mitä terveellisin urheilulaji. Se puhdistaa ja karaisee ihoa ja limakalvoja, voimistaa keuhkojamme, parantaa ryhtivikoja, vahvistaa hermostoa jne. Lopuksi hän neuvoi, miten tulee käyttäytyä uimaretkillä, jotta uiminen todella koituisi terveydeksi eikä vahingoksi ja kenties tuhoksi. Tämän jälkeen kerrattiin vielä suusta suuhun tekohengitysmenetelmää.

Näiden kolmen tiivisohjelmaisen ruokatunnin aikana kävi selvästi ilmi jälleen se tärkeä seikka, että kaikki hengenpelastusmenetelmät vaativat ahkeraa harjoitusta, jotta kaikki toden hetkellä sujuisi tuloksekkaasti. Tilaisuuksiin runsaslukuisena saapuneelle yleisölle lausuttiinkin lopuksi vakava toivomus, että annettujen neuvojen ja opetusten turvin ennakkoluulottomasti harjoiteltaisiin juuri suusta-suuhun menetelmää, joka on käytännössä osoittautunut hengenpelastusmenetelmistä ehdottomasti tehokkaimmaksi. Yleensäkin on hengenpelastuksen hallinnan lisäännyttävä järviemme rannoilla, sillä aivan liian usein vielä tapahtuu, että pelastettavissa ollut elämä sammuu hiljaa pois kymmenien uteliaiden, mutta neuvottomien katseiden keskellä apua odoteltaessa ja kalliiden minuuttien kuluessa hukkaan.

Lopuksi esiintuovat Lapinniemen uintiurheilun ystävät parhaimmat kiitoksensa yhtiön johdolle, joka näin myötämielisesti on suhtautunut uintiurheilun edistämiseen ja rakentanut uimalan heidän käyttöönsä. Uinnin harrastus on tämän turvin astunut suuren askeleen eteenpäin ja tulee vastavalmistunut uimala huomattavasti kehittämään uintiurheilua Lapinniemellä.

A. M.

---

kertoi omistavansa vielä auton, jota hän sanoi itse ajavansa. "Kukas muu sitä sitten ajaisi." "Ei siellä kaikilla ole autoa, sillä hänen talossaan asuu neljä henkeä, joista vain kolmella on auto. Naapuritalossa asuu viisi henkeä ja "vain" neljällä on auto. Kyllä siellä Amerikassa on vielä häntäkin vanhempia, jotka itse ajavat autoa. Niinpä naapurissa on 84-vuotias leskirouva, joka suurella taidolla ajelee itse autoaan."

Laivamatka Amerikasta Turkuun ja takaisin tulee maksamaan n. 200.000 markkaa. "Kyllähän sitä tuon verran täytyy olla säästössä, että synnyinmaassaan pääsee käymään", tokaisi Siren, kun ihmettelimme matkan kalleutta.

Haastattelu päättyi lämpimään kädenpuristukseen ja hyvän onnen toivotukseen puolin ja toisin.

Rep.

UIMATAITO — elämän turva

1. **Välttämätön nielun aukaisu suusta suuhun-tekohengityksen antamista varten**
2. **Vastavalmistunut Lapinniemen uimala**
3. **Irroittautumisliikkeitä kiinnitakertuneesta hukkuvasta**
4. **Kurssien avajaiset**
5. **Tekohengitysharjoitukset käynnissä**
6. **Rva Salomaa kertoo "sydänsuruista"**

Nuorten syystakit

Nuoret haluavat mahdollisimman reilun ja huolettoman näköisiä päällystakkeja. Mukavia taskuja on oltava useita, tikkaukset ja korostetut saumat ovat tärkeitä yksityiskohtia ja värien tulee olla kirkkaita ja piristäviä. Täyspitkät takit ovat vain poseeraustakkeja, tuumivat useat nuoret ja haluavat $^3/_4$-pituisia. Syksyllä saattaa kylmä yllättää varsin pian, joten on hyvä jos syystakin kangas on tiivistä ja tuulenpitävää. Takki on myös hyvä varustaa lämmittävällä vuorilla. Esimerkiksi pehmeä flanellivuori on todella lämmin ja joustava. Pojat eivät niinkään välitä päällystakeista, vaikka ne heitä kovasti pukisivatkin. He käyttävät mieluimmin kireiden farmareitten kanssa iloisia "pusakoita". Mutta tulee pojillekin tilanteita, jolloin olisi pukeuduttava herrasmiehen tavoin ja silloin on päällystakkikin tarpeen.

Ulkoilupukimien kankaaksi valitaan nykyisin mielellään puuvillaa monestakin syystä. Ensinnäkin on tärkeätä, että puku hengittää ja että se on suhteellisen kevyttä. Lisäksi monilta ulkoilupukimilta vaaditaan tuulen ja vedenpitävyyttä ja nämä ominai-

ONPA HAUSKAA NÄHDÄ TAAS.

Lasten veikeät syystakit on valmistettu raidallisesta tiiviistä puuvillakankaasta.

suudet saadaan puuvillakankaaseen erilaisin viimeistysmenetelmin. Se että puuvillakangas on suhteellisen huokeata on myös varteenotettava seikka.

Kaikenlaiset pinnaltaan nukkaiset kankaat, sellaiset kuin mokkaduvetiini ja velveton ovat edelleenkin nuorten suuressa suosiossa. Niistä tehdään nuorille kaikenlaisia ulkoilupukimia puseroista lähtien. Erityisesti pienten tyttöjen ja poikien kokopitkinä takkeina ne ovat pirteän ja hauskan näköisiä. Poikien takkeina ovat erityisesti tuulikankaat reilunnäköisiä ja todella kestäviä. Tuulikankaissa on nyt myös iloisia ruudullisia kuoseja.

SUOJAPAITA PUKEE PERHEEN NUORIMPIA

Jokainen äiti tietää kuinka paljon perheen nuoriväki tuhrii vaatteitaan. Ahkerinkaan perheenäiti ei ehdi vaihtaa pukimia siinä tahdissa kuin olisi tarpeen. Jotain voimme kuitenkin tehdä asiantilan parantamiseksi. Lasten pukimia voi loppujen lopuksi suojella melko pienelläkin vaivalla.

Valmistamme jostakin helppohoitoisesta puuvillakankaasta, vaikkapa silittämättä-siisti-viimeistellystä kankaasta, suojapaidat, joita lapset pitävät muiden vaatteiden päällä. Paidat saavat olla malliltaan aivan yksinkertaisen mutta kuitenkin huolitellun näköisiä. Niissä ei tarvita kaulusta mutta muutama tasku on kyllä tarpeen. Suojapaidan voimme napittaa takaa tai olkapäältä. On tärkeätä, että paita on kyllin tilava niin, että sen alle mahtuvat talvella paksutkin vaatteet. Ne eivät saa myöskään häiritä lapsen luonnollista liikkumistarvetta.

Suojapaidat on huomattavasti helpompi pitää puhtaana kuin muut pukimet ja jos hankimme niitä useampia voimme aina tarpeen mukaan pukea lapsen siistiin ja puhtaaseen vaatekertaan ja hankalammin hoidettavat pukimet säästyvät. Erityisesti kapearaidalliset ja pieniruutuiset kankaat sopivat tähän tarkoitukseen hyvin. Voimme kuitenkin valita myös pienikuvioisen painetun kankaan. Ja valitsemme tietenkin värejä, jotka pukevat lasta. Katsomme kuitenkin, että varsinkin poikien suojapaitojen kangas sointuu housuihin, jotka näkyvät paidan alta.

TEINITÄR HIENONA kansallispukua muistuttavassa jakkupuvussa, joka on valmistettu raidallisesta talvipuuvillasta.

SUOJAPAITA POIKA-VIIKAREILLE.

Pojat tuhrivat vaatteitaan loputtomiin. Entäpä jos valmistaisimme heille avaran paidan tai takin, jota he voivat pitää muiden vaatteiden päällä. Kankaaksi valitsemme jonkin keveän ja värikkään puuvillakankaan.

RAIDAT MUODISSA JÄLLEEN.

Loppukesän kevyt jakku-leninki-yhdistelmä on valmistettu toiselta puolen nukatusta talvipuuvillasta, jonka raitojen väreinä toistuvat ruskea ja violetti.

PIDÄTTEKÖ KUKISTA

Mikään ei ole nykyisin niin hauskaa kuin liinavaatteiden ompeleminen. Se ei enää vie kohtuuttomasti aikaa ja kuitenkin tulokset ovat yhtä viehättäviä kuin iso-äidin aikaiset pitsiunelmatkin. Kirjonta ja aikaavievä nypläys korvataan iloisilla väreillä ja pirteillä kuvioilla.

Liinavaatteet voimme somistaa vaikkapa ruudullisella tai raidallisella kankaalla, josta leikkaamme kapean kaistan päällislakanan ja tyynynliinan somisteeksi. Samalla tavoin voimme käyttää kukkakuvioisia ja pallokuvioisiakin kankaita. Mutta voimme saada myös aivan viehättäviä lakanoita ilman koristeluakin, jos valitsemme kankaaksi jonkin herttaisin kukkakuvioin painetun kuosin. Nykyisin on saatavissa niin ruusu- kuin orvokkiaiheisiakin lakanakankaita, joista varmaankin nuoret, mieleltään romanttiset neitoset pitävät. Perheen nuoret varmaankin ihastuvat jos valmistaisimme heille jostakin veikeän värillisestä kankaasta pussilakanan peitettä varten. Näin pysyy vuode aina siistin näköisenä ja päällislakana paikallaan. Jos kuitenkin värien käyttö aluksi oudoksuttaa, voi alkaa varovasti valmistamalla muutaman värillisen tyynyliinan.

KESÄ JATKUU liinavaatteissa, jos hankimme liinavaatevarastomme täydennykseksi muutaman värikkään lakanan. Tytöt pitävät varmasti kukkakuvioisista.

RAITOJA, RUUTUJA JA ITÄMAISIA KUVIOITA

Tuskin on päästy kesästä, jota voisi täydellä syyllä sanoa ruutujen kesäksi kun jo tulee viestejä, että raidat osoittavat aivan selviä enenemisen merkkejä muodin kuvassa. Erityisesti sellaiset raitatyypit, joita tapaa vanhoissa kansallispuvuissa ovat suosittuja talvipuuvillakankaissa. Mutta on paljon niitä, jotka uskovat ruutujen, erityisesti rauhallisten tasaruutuisten kankaiden kiinnostavan yhä edelleen. Kesä on niin lyhyt ettei siinä ajassa vielä ehdi ruutuihin kyllästyä, vaikka niitä joka askeleella näkeekin. Varsinkin nuorten asuissa ovat tänä syksynä skottiruudut suosiossa.

Päärynä- eli liekkiornamentti on näkyvissä talvipuuvillakankaissa ja se osoittaa, että itämaiset aiheet kiinnostavat näinkin ylhäällä pohjoisessa. Syyskokoelmassa on sarja kankaita, jotka on kudottu jacquardkoneella liekkiornamenttikuvioiksi. Liekkiornamenttihan on suosituimpia aiheita itämaisissa matoissa ja sen alkuperästä kerrotaan monia mielenkiintoisia tarinoita. Eräs romanttisimmista väittää, että ornamentti kuvaa nyrkin jälkeä. Sotapäälliköillä oli nimittäin tapana käyttää puumerkkinään verentahriman nyrkin jättämää jälkeä. Nyrkki painettiin asiapaperiin sivuttain, jolloin syntyi ko. kuvio. Parhain tulkinta on varmaankin se, joka väittää ornamentin kuvaavan tulta. Tulihan oli Zarathustran opin mukaan pyhä alkuaine.

PLP

- SAUKKOLA -

SAUKKOLA AVAA JÄLLEEN OVENSA

Saukkolan sisätoimintakausi alkaa syyskuun 12 päivänä. Sen opintoryhmät ja nuorisokerhot kutsuvat, niin entisiä jäseniään kuin uusiakin, viettämään vapaa-aikaansa kehittävien harrastusten parissa.

OPINTOKERHOTOIMINTA

Tässä lueteltuihin opintoryhmiin pääsee jäseneksi 16 vuotta täyttäneet henkilöt. Opintomaksu on 200:— toimintakaudelta (syys- ja kevättoimintakausilta.)

Maanantaisin kokoontuvat:

klo 13 Kultaisen iän kerho Lapinniemenkatu I, klo 17 Torvisoiton oppilaat, Lapinniemenkatu I, klo 19 Äitikerho Lapinniemenkatu 1, Ruotsin kielen alkeiskurssi klo 18.00 ja jatkokurssi klo 19.30 Lapinniemenkatu 1, klo 17.30 posliininmaalaus Lapinniemenkatu 1.

Tiistaisin:

klo 18 lennokkikerho Vainiokatu 10, klo 19 retkeilykerho Lapinniemenkatu 1, klo 18 kamerakerho Petsamonkatu 5, klo 19 nuor. äitien opintopiiri Ilmarinkatu 33, Englannin kielen kerho klo 18.00 Lapinniemenkatu 1, klo 18.00 miesten puutyöaskartelua Vainiokatu 10.

Keskiviikkoisin:

klo 18.30 moottorikerho Vainiokatu 10, klo 19 vanhempien miesten keskustelupiiri Lapinniemenk. 1. klo 19.30 Yhteiskunnallinen tutkimuspiiri Ilmarinkatu 33 (Pekola), klo 19.00 kansantanhut Lapinniemenkatu 1, klo 9—12.00 askartelua Kultaisen iän kerholaisille Lapinniemenkatu 1.

Torstaisin:

klo 19 soittokunta Lapinniemenkatu 1, klo 19 nuorempien isien kerho Ilmarinkatu 33, klo 19.00 askartelua naisille ja yli 16 v. tytöille.

Perjantaisin:

klo 18 lennokkikerho Vainiokatu 10, klo 19 esitystaito Lapinniemenkatu 1, klo 19.00 Menninkäiset Lapinniemenkatu 1, klo 9—12.00 askartelua Kultaisen iän kerholaisille.

Alle kouluikäisten lasten päiväkerhot kokoontuvat joka päivä: Pekolan kerhohuoneessa Ilmarinkatu 33 klo 9—11 Vainiokatu 8 klo 13—16 ja Lapinniemenkatu 1 klo 13—16.

Pyhäkoulu klo 10 Pekolan kerhohuoneessa.

Tyttö- ja poikakerhot kokoontuvat ilmoitustauluilla ilmoitetulla tavalla.

TIETOJA LÄHIAIKOJEN TOIMINTA-TAPAHTUMISTA:

Retkeilykerho Taapertajien viikonloppukokous on Paalijärvellä 24—25. 9. 60. Alustajana Toivo Pyhtilä.

Retkeilykerhojen kokous Viittakivessä 1—2. 10. 60.

Kansantanhukurssi Ahjolassa 8—9. 10. 60.

Lennokkinäyttely Tampellan juhlasalissa 12—13 11. 1960.

Kaunis aamuhetki innoitti Taapertajat laulamaan suvisesta luonnosta savolaisessa maisemassa. Kuva Taapertajien Savoon tekemältä retkeltä.

1. Poikaleirin komeata joukkoa, Jalmarikin kuuluu ilman muuta leirin henkilökuntaan
2. Toiseksi parhaaksi sijoittuivat tämän teltan asukkaat. Vas. Simpa, Miksa ja Peke, joka voitti leiriolympialaiset
3. "Rinta ulos ja vatsa sisään". Poikia rintamarivissä ennen aamuvoimistelua
4. Työleirin iloja on myös riukulan montun kaivaminen. Lymi ja Keturi tekivätkin tarkkaa työtä
5. Tämä telttakunta oli leirin paras. Henkilöt vas. Keturi, Pihi, joka voitti leirin naulakilpailun, ja oik. Pelli
6. Työleirin "muurahaiset". Matta ja Tappi muuraamassa veturia

Vuosia täyttäviä

MARTTI SUOMELA 80 VUOTTA

Syyskuun 24 p:nä tulee täyteen kunniakkaat 80 vuotta erään Tampellan konepajan eläkeläisen, entisen mallipuuseppä Martti Uno Suomelan elämässä. Hän on syntynyt Tampereella ja lapsuutensa hän vietti silloisen Juhannuskylän vaiheilla. Suoritettuaan kansakoulun ja täytettyään 15 vuotta tuli pojalle eteen vakituisen ansiotyön löytäminen. Sellaisen hän saikin puuvillatehtaalta, minkä kehruussa hän työskenteli parin vuoden ajan. Sen jälkeen hän v. 1897 pääsi oppipojaksi puuseppä Niklanderille, jolla oli siihen aikaan verstas Satamakadun varrella. Mutta jonkin ajan kuluttua vuosisadan vaihteessa Niklander innostui lähtemään Pariisin maailmannäyttelyyn ja tällöin jäi työpaja huonoon hoitoon ja seurauksena oli vararikko. Työskenneltyään sen jälkeen vähän aikaa Höyrypuusepän työpajassa Suomela teki jonkin aikaa sorvitöitä Amurinkadun varrella sijainneessa pienessä verstashuoneessaan useampaankin huonekaluliikkeeseen. Siihen aikaan nim. valmistettiin monia huonekaluja pääasiassa sorvaamalla. Mallipuuseppä Aron vaikutuksesta hakeutui Suomela Tampellan konepajan palvelukseen, mitä palvelusta kestikin sitten 3. 12. 08 — 1. 11. 56, jolloin hän siirtyi eläkkeelle. Kunnalliskodissa vanhuudenpäiviään viettävälle päivänsankarille lähettävät entiset työtoverit ja kaikki ystävät sydämelliset onnittelunsa, joihin Tampella Tänään-lehtikin pyytää saada yhtyä.

KUSTAA SALMI 70 VUOTTA

Korjauspajan työntekijä Kustaa Emil Salmi, täytti 1. 8. 60 70 vuotta. Hän on syntynyt Teiskossa. Tampellan palvelukseen hän tuli vuonna 1918. Oltuaan korjauspajan viilaajana yhdeksän vuotta, siirtyi hän vuonna 1927 Lapinniemen kutomon pupiinausosaston mestariksi, jossa toimessa hän oli vuoteen 1939. Sen jälkeen Salmi hoiteli puuhiomon korjausmiehen tehtäviä aina vuoteen 1956, jolloin puuhiomo lopettikin toimintansa. Nykyään hän työskentelee pellavatehtaan korjausosastolla sepän ja viilaajan toimissa.

Parhaat onnittelut uskolliselle työntekijälle.

KALLE LEHTINEN 60 VUOTTA

Syyskuun 22 p:nä täyttää vartija Kalle Edvin Lehtinen 60 vuotta. Hän on syntynyt Ikaalisten Iso-Röyhiön kylässä pientilallisen poikana. Vaikka tila olikin pieni, oli sitä paremmin viljelty ja puutarhaakin oli käsittäen n. kolmisenkymmentä omenapuuta. Tampereen puoleen lähti Lehtinen 18-vuotiaana nuorukaisena ja koska työpaikoista oli kova pula ja leipäkin yleensä tiukassa, hakeutui hän siihen aikaan melko hyvin palkattuun ammattiin nim. palosotilaaksi. Tämän katsoi hän olevan myös oivallista harjoitusta ennen sotaväkeen menoaan. Paloasema sijaitsi nykyisellä paikallaan ja siellä Lehtinen työskenteli pari vuotta. Vuonna 1921 solmitun Tarton rauhan jälkeen tarvittiin miehiä rajavartiostoon ja niinpä Lehtinenkin suuntasi kulkunsa itäiselle rajallemme, jossa vartiointi siihen maailman aikaan ei toiminut siinä mittakaavassa, missä se nykyään toimii.

Keväällä vuonna 1922 suuntasi Lehtinen askeleensa jälleen kohti tuttua Tamperetta päämääränään Tampellan konepaja, jonka palvelukseen hän astuikin välittömästi työskennellen viilaverstaalla. Vuonna 1923 hän siirtyi ulko-osaston palvelukseen ajurin tehtäviin kuljettaen Tampellan johtajia kuten vuorineuvos Solinia, Ramsayta, Donneria ja lukuisia muita kuuluisia herroja keisarin aikuisilla kuomuvaunuillaan. Se oli Lehtisenkin mielestä hyvin mielenkiintoista aikaa, kunnes motorisoitu aikakausi syrjäytti hevospelit ja uudet miehet tulivat tilalle. Vuonna 1950 Lehtinen sitten siirtyi vartijaksi pääportille ja on siitä asti uskollisesti jaksanut tervehtiä ja ohjata sitä ihmismäärää, joka päivittäin kulkee portin kautta sekä lisäksi omalta osaltaan vaikuttanut siihen, että yleinen järjestys tehdasalueella säilyy.

Hänen kansalaistoiminnastaan mainittakoon, että hän otti osaa molempiin sotiin ollen kovissa taisteluissa Kannaksella kenraali Pajarin pitäessä huolta pojistaan. Tampellassa harjoittamastaan vapaaehtoisesta toiminnasta mainittakoon, että hän oli vuonna 1939 perustamassa Tampellan palokuntaa kuuluen itse siihen 10 vuoden ajan.

Lehtisen vapaa-ajan harrastukset ovat liittyneet läheisesti luontoon, sillä jo nuoresta pitäen ovat metsästys ja kalastus olleet hänen lempiharrastuksiaan. Onpa hänellä nimissään Tampellan eräistä kalakisoista Päijänteen kalastusmestarin titteli. Suunnistuksesta Tampellan kilpailuissa on hänellä niinikään ikämiesten sarjassa mestaruus. Nyt iän karttuessa ovat harrastukset vähentyneet eikä sitä jääne aikaakaan, sillä Messukylän Viialan omakotialueen rintamamiestontille rakentamansa omakotitalo puutarhoineen kyllä teettää työtä omistajallaan aivan tarpeeksi.

Työtoverit ja ystävät toivottavat parhainta onnea ja menestystä päivänsankarille, joihin onnentoivotuksiin myös Tampella Tänään-lehtikin yhtyy.

JALMARI JÄRVINEN 60 VUOTTA

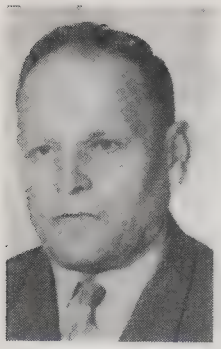

Elokuun 17 pnä täytti ulkoosaston työntekijä Juho Jalmari Järvinen 60 vuotta. Tampellan palvelukseen hän tuli 15. 7. 1920 Lapinniemen puuvillatehtaan ulko-osastolle, jossa työskenteli betoniraudoittajana n. 25 vuotta. Tämän jälkeen hän välittömästi siirtyi pellavatehtaan ulko-osaston palvelukseen, jossa työskentelee nykyäänkin ja tunnetaan vieläpä varsin etevänä ammatissaan. Hän on myöskin osan viimeaikaisista palvelusvuosistaan viettänyt Inkeroisissa ja Heinolassa. Hänen harrastuksistaan mainittakoon Petsamossa sijaitsevan omakotitalon hoito.

Työnjohtajien ja työtovereiden lämpimät onnittelut 60-vuotiaalle reippaalle päivänsankarille.

VÄINÖ PELTOMÄKI 60 VUOTTA

Syyskuun 25 p:nä täyttää pellavatehtaan myyntivaraston työntekijä ja tunnettu urheiluveteraani Väinö Mikael Peltomäki 60 vuotta. Hän on syntynyt Virroilla, josta siirtyi Tampereelle ja Tampellan palvelukseen vuonna 1938.

Peltomäessä on kiinnostus ja rakkaus urheiluun ilmennyt harvinaisen aidolla tavalla jo poikamiesvuosista alkaen jatkuen keskeytyksittä vuosikymmenien ajan. Paras aktiivikausi sekä juoksun että hiihdon osalta sattui ensimmäisten ikämiesvuosien aikoihin. Pitkän kilpailu-uran aikana on mm. piirin mestaruuksia kertynyt viitisenkymmentä ja TUL:n mestaruuksia 6 kpl. Parhaimmat tulokset 5 000 m:llä 15.14.4 ja 10 000 m:llä, 31.35.2. Näistä viimeksi mainittu oli v. 1936 juostu liiton ennätys, joka säilyi lyömättömänä 10 vuotta. Myöskin on mainittava Antverpenin työläisolympialaiset, joissa Peltomäki sai 10 000 m:llä hopeamitalin. Vielä veteraanivuosinaankin on Peltomäki ollut "asialla". Tampellan mestaruuksia on tullut nim. parisenkymmentä ja mm. Pirkan hiihto on tullut hiihdettyä 4 kertaa. Tampereella oloaikanaan on Peltomäki edustanut Tampereen Yritys-seuraa, jonka eri jaostojen ja johtokunnankin työskentelyyn aikoinaan otti osaa.

Muista vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon mm. siirtolapuutarhan hoito.

Ikuisesti nuoren "Vanhan Väiskin" reipas olemus on vielä 60-vuotiaanakin erinomainen osoitus oikealla tavalla harrastetusta urheilutoiminnasta.

Erittäin pidetylle työntekijälle ja työtoverille toivottavat työnjohto ja työtoverit parhainta onnea ja menestystä.

NESTORI HÄLIKKÄ 50 VUOTTA

Elokuun 19 p:nä täytti hitsaaja Johan Nestori Hälikkä 50 vuotta. Hän on syntynyt Mäntyharjulla. Nuorena hän työskenteli Kotkassa mm. satamatöissä, kunnes siirtyi Karhulan konepajalle, missä työskenteli 4 vuotta valurin oppilaana. Koska tämä työ ei tuntunut häntä miellyttävän, meni hän samassa talossa hitsaajan oppiin, mistä ammatista hänelle varsinainen elämänura aukenikin. Vuonna 1937 siirtyi hän Tampereelle toimien täkäläisissä putkiliikkeissä hitsaajana. Myöhemmin hän siirtyi Ahlqvistin konepajalle toimien siellä useamman vuoden samassa ammatissa. Tampellan palvelukseen hän tuli levyosastolle hitsaajaksi 19. 3. 1947. Mutta koska putkityö tuntui paremmin kiinnostavan, siirtyi hän myöhemmin putkiverstaalle hitsaajaksi, missä työskentelee edelleenkin. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon omakotitalon hoito sekä talvikalastus.

Toivotamme parhainta onnea miehen ikään ehtineelle.

VALTTERI TILVIS 50 VUOTTA

Syyskuun 19 p:nä täyttää alaverstaan tarkastaja Valtteri Ensio Tilvis 50 vuotta. Hän on syntynyt Kalajoella, missä hän myös ensi kerran metallimiehen ammattiin tutustui työskennellen useamman vuoden paikkakunnan autokorjaamossa sekä myöhemmin paikallisen osuusliikkeen autonkuljettajana. Talvi- ja jatkosotaan Tilvis osallistui aliupseerina haavoittuen vaikeasti käteen vuoden 1941 syksyllä. Toipilasaikanaan hän osallistui sotainvalideille Tampereella järjestettyihin ammattikursseihin ja tämän jälkeen alkoikin sitten sorvaajan ura Tampellan alaverstaalla 1. 9. 1942, josta lähtien Tilvis onkin palvellut Tampellassa pieniä poikkeuksia lukuunottamatta samalla osastolla sekä vuodesta 1956 lähtien tarkastajan tehtävissä.

Vapaa-ajan harrastuksista on nähtävissä sinnikkäällä työllä ja kovalla innostuksella aikaansaatu omakotitalo Nekalassa. Innokkaana kalamiehenä on Tilvis myös tunnettu alaverstaan piirissä.

Rehdille ja huumorintajuiselle miehen ikään ehtineelle työtoverille parhaimmat onnittelut.

ERKKI TERÄSTÖ 50 VUOTTA

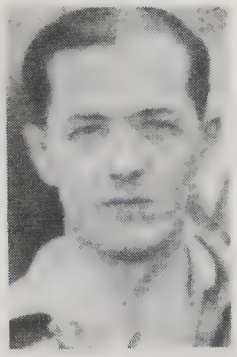

Elokuun 12 p:nä täytti viilaaja Erkki Lauri Olavi Terästö 50 vuotta. Hän on syntynyt Helsingissä. Nuorena miehenä ollessaan seilaili hän sisävesilaivoilla konemestarin tehtäviä hoidellen, kunnes vuoden -38 alussa hakeutui Tampellan palvelukseen. Aluksi työskenteli hän höylääjänä veturikokoonpano-osastolla siirtyen sitten viilausosastolle tarkastajan tehtäviin vuonna 1940. Nykyään Terästö tunnetaan turpiiniosaston kirjoissa viilaajana, alansa tuntevana ammattimiehenä, joka ei itsestään tee minkäänlaista numeroa työtovereiden keskuudessa.

Hänen vapaa-ajan harrastuksensa ovat hyvin monipuoliset sekä henkisellä- että ruumiillisellakin puolella. Tampellalaisten keskuudessa järjestetyissä hiihto- ja kävelyharrastuskilpailuissa on hän ollut aktiivisesti mukana. Jo nuoresta pitäen on Teräs töllä ollut kiinnostus kasveihin ja niinpä hänellä oli yhteen aikaan kolmekin palstaa, joita hän hoiteli hyvällä taidolla. Jatkuvasti hän on lukenut erilaista kirjallisuutta, siten kartuttaen tietomääräänsä ja kehittäen itseään. Auliisti hän on Ruutanassa sijaitsevalta kesämökiltään jaellut neuvojaan puutarhan hoidossa. Henkisistä harrastuksista mainittakoon vielä hänen työväen opistossa suorittamansa kieliopiskelut. Paljon riittäisi kertoa hänen harrastuksiensa määrästä, sillä kovin kerkiäväinen mies Terästö on, ottaen huomioon, minkä ajan hänen vapaa-ajastaan on vienyt se komea lapsikaarti, jota Terästö on tarmokkasti vienyt eteenpäin. Jotta hän säästäisi aikaansa ja vaivojansa, osti hän avukseen moottoripyörän, jolla suoritti kesälomallaan matkan Itä-Suomeen.

Työtoverit lausuvat sydämelliset onnittelunsa miehen ikään ehtineelle Tampella Tänään-lehden yhtyessä onnittelijoihin.

LAURI LEHTONEN 50 VUOTTA

Elokuun 25 p:nä sivuutti poraaja Lauri Aleksanteri Lehtonen 50 vuoden merkkipaalun. Hän on syntynyt Orivedellä. Raudan tuntumaan hän pääsi jo nuorena miehenä työskennellessään Tampereen Naulatehtaalla. Sieltä hän siirtyi Tampellan konepajan palvelukseen 7. 5. 38 poraajan tehtäviin. Aluksi hän työskenteli veturiosastolla, josta siirtyi 3 A-osastolle ollen nyt osastonsa pitkäaikaisimpia työntekijöitä. Täällä Lasse tunnetaan ripeänä ja alansa hallitsevana miehenä, joka uutterasti on vuosien varrella kairannut reikiä konepajan yhä monipuolistuvan tuotannon puitteissa. Kun tampellalaiset sotien jälkeen ryhtyivät puuhaamaan omakotiasutusta oli Lasse innokkaasti mukana asiassa ja hänkin nykyään isännöi kaunista omakotitaloaan Ruutanassa.

Omassa talossa ja tontilla riittää aina puuhaa vapaa-ajoiksi, mutta välillä hän sentään hyppää "Mossensa" rattiin suorittaen loma- ja virkistysmatkoja hankkien näin tarpeellista rentoutumista kuluttavan arkityön vastapainoksi.

Viisikymmen vuotiaana ihminen on saavuttanut vasta niin sanotun "miehen iän", mutta jo tähänkin ajanjaksoon sisältyy monenlaista työtä ja toimintaa, joka jo kannattaa merkitä aikakirjoihin. Niinpä työtoverit haluavat myöskin näin perhelehtemme välityksellä lausua parhaat onnittelunsa ja vastaisen menestyksen toivotuksensa.

ERKKI SALONEN 50 VUOTTA

Syyskuun 14 p:nä täytti hioja Erkki Henrik Salonen 50 vuotta. Hän on syntynyt Teiskossa. Nuorempana miehenä hän toimi vuokra-autoilijana ennen sotia, mutta sodassa saamansa invaliditeetin takia vaihtoi hän alaa. Niinpä hän tulikin Tampellan palvelukseen 14. 5. 47 työskennellen raanankuljettajana levyosastolla vuoden ajan. Konepajan valssihiomoon hän tuli 23. 10. 47 hiojaksi, jossa ammatissa hän edelleenkin työskentelee ollen osastonsa taitavimpia hiojia.

Omakotitalon hoito vie suurimmaksi osaksi hänen vapaa-aikansa sekä silloin tällöin suorittamansa autoremontit.

Työtovereiden lämpimät onnittelut merkkipäivän johdosta, joihin Tampella Tänään pyytää liittää omansa.

VÄINÖ HOFFREN 50 VUOTTA

Elokuun 22 p:nä täytti piirroittaja Väinö Ilmari Hoffren 50 vuotta. Hän on syntynyt Ensossa, missä myös vietti nuoruusvuotensa. Talvisodan päätyttyä hän siirtyi Tampereelle. Tampellan palvelukseen Väinö tuli 29. 5. 46 levysepän apulaiseksi G-osastolle, millä osastolla hän edelleenkin työskentelee.

Vapaa-ajan harrastuksena oli hänellä varsinkin nuorempana urheilu, musiikki ja kuorotoiminta kuuluen vieläkin sotainvaliidien kuoroon. Järjestötehtävät ovat olleet lähellä hänen sydäntään, sillä hän on kuulunut useamman vuoden ammattiosaston johtokuntaan. Työpaikalla häntä pidetään rehtinä työtoverina. Parhaimmat onnittelut 50-vuotiaalle.

Työtoverit

ILMARI TOPPILA 50 VUOTTA

Syyskuun 2 p:nä täytti insinööri Edvard Ilmari Toppila 50 vuotta. Hän on syntynyt Turussa, mutta tuli vanhempiensa mukana Tampereelle vuonna 1924 ja täällä hänen askeleensa johtivat jo varhain metalliteollisuuden piiriin. Tampereen poikien ammattikoulussa alkaneita ammattiopintoja hän jatkoi Tampereen teknillisessä koulussa, jossa suoritti teknikon tutkinnon 1935. Insinööriksi hän valmistui Tampereen teknillisessä opistossa v. 1952. Asevelvollisuutensa hän suoritti vuosina 1931—32 PPP 2:ssa ja jatkosodassa hän oli Tampellan ilmatorjuntapatterissa sekä Sissipataljoona 2:ssa ja Äänisen Rannikkoprikaatissa ja ylennettiin kersantiksi 13. 3. 42. Tampellan konepajan palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 1. 11. 35 viilaajaksi työkaluosastolle, mutta pyysi eron jo 2. 3. 1936 tähtäimessään merimiehen ammatti. Tehtyään muutaman matkan Itämeren satamiin ja Englantiin, alkoi tukeva maaperä houkutella. Hän tuli uudelleen Tampellan konepajan palvelukseen 15. 12. 1936 lentomoottoriosastolle piirtäjäksi, josta toimesta erosi 30. 11. 1944. Toimittuaan tämän jälkeen suunnittelijana mm. Rauman Ammuksessa Raumalla ja Haapakosken Tehtailla Haapakoskella hän tuli kolmannen kerran Tampellan konepajalle 2. 6. 1947 työsuunnittelukeskukseen työkalusuunnittelijaksi, josta siirtyi kallioporakoneosastolle 2. 1. 1956. Kallioporakoneosastolla, jossa hän edelleen toimii suunnittelijana, on hänen laaja ja monipuolinen kokemuksensa käytännöllisessä työssä ja suunnittelussa omalta osaltaan vaikuttanut siihen, että Tampellan kallioporauslaitteet tällä hetkellä hyvällä menestyksellä kilpailevat vastaavien ulkomaisten valmisteiden kanssa.

Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan mainittakoon keilailu, jossa hän on ollut innolla mukana. Keilailuseura Kolmion puheenjohtajana hän on toiminut seuran perustamisesta vuodesta 1957 alkaen. Asunto-osakeyhtiö Hipposkulman johtokunnan varapuheenjohtajana hän on toiminut vuodesta 1958 alkaen.

Samalla kun lausumme parhaat onnittelut nuorekkaalle 50-vuotiaalle toivomme hänelle parasta menestystä tehtävissään.

RISTO KULMALA 50 VUOTTA

Elokuun 31 p:nä täytti Risto Veli Kulmala 50 vuotta. Hän on syntynyt Raumalla. Tampellan palvelukseen Risto Kulmala tuli 12. 2. 1951 ja työskentelee konepajalla valimossa apumiehenä. Työtovereiden lämpimät onnittelut leikkisälle ja nuorekkaalle päivänsankarille.

PENTTI KINOS 50 VUOTTA

Heinäkuun 18 p:nä täytti piirroittaja Pentti Olavi Kinos 50 vuotta. Kinos on syntyjään Sortavalasta. Tampellan palvelukseen hän tuli jo nuorena poikana viilaajan oppilaaksi ja on yhtämittaisesti työskennellyt yli 33 vuotta. Suurimman osan näistä vuosistaan Kinos on toiminut piirroittajan vaativassa ammatissa 5A-osastolla, missä hänet tunnetaan paitsi hyväksi ammattimieheksi myös harrastuksiltaan erittäin persoonalliseksi penkkiurheilijaksi. Ei ole varmaankaan sitä urheilun alaa, josta Kinos ei olisi itselleen muodostanut selvää kuvaa. Viime vuosina hän on kesäaikoina siirtynyt Litukalle puutarhan viljelijäksi, joten puutarhurin ammattikaan ei ole hänelle tuntematon.

Parhaimmat onnittelut nuorekkaalle merkkipäivän viettäjälle!

KANTA-TAMPELLA

70 vuotta

Haapanen, Hilma Karoliina, synt. 9. 9. 90 Kuhmalahdella. Tullut Tampellan palvelukseen 25. 7. 23 työskennellen kutojana kutomossa, kunnes 1. 12. 48 siirtyi eläkkeelle.

Kaarlenkaski, Regina, synt. 18. 9. 90 Laukaalla. Tullut Tampellan palvelukseen 7. 8. 09 kutomoon kutojaksi, jona työskenteli jonkin aikaa jääden pois. Uudelleen hän tuli Tampellan palvelukseen 1. 8. 27 työskennellen kutojana, kunnes 1. 12. 52 siirtyi eläkkeelle.

Kotiranta, Lydia, synt. 20. 8. 90 Keuruulla. Tullut Tampellan palvelukseen 17. 11. 06 työskennellen vyyhteejänä vyyhteemössä, kunnes 15. 6. 55 siirtyi eläkkeelle.

60 vuotta

Katajisto, Esteri, synt. 10. 9. 00 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 5. 10. 16 ja toisen kerran 21. 4. 40 työskennellen siivoojana kiilloituksessa, kunnes 1. 3. 55 siirtyi eläkkeelle.

Mäkinen, Vänni, synt. 24. 8. 00 Siurossa. Tullut Tampellan palvelukseen 26. 5. 20 työskennellen köyttöpäivystäjänä vesivoima-asemalla.

50 vuotta

Koivumäki, Elsa Sylvia, synt. 8. 8. 10 Nokialla. Tullut Tampellan palvelukseen 8. 8. 27 ja työskentelee nykyisin kutojana kutomossa.

LAPINNIEMI

85 vuotta

Vapaaliitto, John Viktor, synt. 11. 9. 75 Paimiossa. Tullut Tampellan palvelukseen 28. 2. 18 työskennellen seppänä pajassa, kunnes 26. 8. 49 siirtyi eläkkeelle.

80 vuotta

Lahti, Vihtori, synt. 14. 9. 80 Mouhijärvellä. Tullut Tampellan palvelukseen 27. 8. 04 työskennellen autonkuljettajana liikenne-osastolla, kunnes 5. 9. 49 siirtyi eläkkeelle.

70 vuotta

Niemi, Hilja Matilda, synt. 15. 9. 90 Orivedellä. Tullut Tampellan palvelukseen 28. 4. 19 työskennellen kehrääjänä kehruussa, kunnes 30. 5. 49 siirtyi eläkkeelle.

60 vuotta

Sulkio, Anna Matilda, synt. 20. 8. 00 Kangasalla. Tullut Tampellan palvelukseen 22. 3. 29 työskentelee nykyisin Lapinniemen kutomon kappalekonttorissa tarkastajana.

INKEROINEN

ADOLF HÄKKINEN 85 VUOTTA

Eläkeläinen Adolf Häkkinen on syntynyt Kangasniemellä 10. 10. 1875. 7-vuotiaana poikasena hän lähti jo ensimmäisen kerran ansiotyöhön, rengiksi, ja Inkeroisiin hän tuli ensin Haminan radan rakennustöihin, mutta siirtyi sitten Tampellan palvelukseen v. 1899 työskennellen 5 ensimmäistä vuotta Pasilan maatilalla, josta siirtyi kartonkivarastolle, jossa työskenteli 5 vuotta. Tämän jälkeen työt jatkuivat hiomolla ja kattilahuoneella, ja v. 1918 Häkkinen siirtyi jälleen tuttuun työympäristöön, Pasilan maatilalle hevosmieheksi. Heikentyneen terveyden vuoksi oli hänen kuitenkin siirryttävä pian vartijan tehtäviin, ja eläkkeelle siirtyminen tapahtui 20. 2. 1940.

Adolf Häkkinen on koko elämänsä ollut harras luonnon ystävä. Marja-, kalastus- ja suunnistusretket ovat olleet hänen lempiharrastuksiaan ja vielä nytkin hänen mielensä usein palaa syksyisiin puolukkametsiin ja kalavesille.

Pirteä ja aina huumorintajuinen 85 v. täyttävä Häkkinen on vieläkin hyvin kiinnostunut nykyajan tapahtumista. Sanomalehdet hän tutkii tarkkaan ja korva radiossa kiinni kuuntelee uutiset ja muuta ohjelmaa. Hänen muistinsa ikävuosistaan huolimatta on erinomainen ja lastenlapsilleen on hän opettanut monta vanhaa laulua ja joikua. Entisenä Suomen kaartin sotilaana hän muistaa ulkoa monia venäjänkielisiä käsky- ja komentosanoja.

Naimisissa on Häkkinen ollut kokonaista 64 vuotta ja 10-lapsisen perheen päänä on Häkkinen kokenut niin myrskyä kuin tyyntäkin. Eläkevaarin päiviä hän viettää yhdessä vaimonsa kanssa tyttärensä luona, joka myöskin on Tampellan palveluksessa.

Tampella Tänään lehti yhtyy onnittelemaan iäkästä työn veteraania, joka pitkäaikaisesta uskollisesta palveluksestaan sai Tampella-mitalin sen ensimmäisessä jaossa v. 1947.

HEIKKI RUUSKANEN 60 VUOTTA

Vartija Heikki Ruuskanen on syntynyt Varpasjärvellä 14. 10. 1900. Hän tuli Tampellan palvelukseen Pasilan maatilan hevosmieheksi 1. 11. 1939. Työskenneltyään myös rakennusosastolla ja höyryvoimalaitoksella hän palvelee nykyisin vartiotehtävissä talousosastolla. Suuren perheen huoltajana Heikki Ruuskanen ja hänen vaimonsa ovat tarmokkaasti työskennelleet perheensä hyväksi. Entisenä rintamamiehenä Ruuskanen osti omakotitalon Tampellan omakotialueelta, jonka sittemmin luovutti myös Tampellaa palvelevalle pojalleen ja osti itselleen toisen omakotitalon, missä nykyään asuu. Heikki Ruuskanen omaa vakavan kristillismielisen elämänkatsomuksen ja hoitaa tunnon tarkasti hänelle uskotut tehtävät.

Tampella Tänään lehti yhtyy onnittelemaan vakaata työn ja toimen miestä.

EMIL PAAVOLA 60 VUOTTA

Kirvesmies Emil Paavola on syntynyt Kymissä 6. 11. 1900. Hän tuli Tampellan palvelukseen ulkotyöosastolle 13. 1. 1943. Palveltuaan myös kuorimolla, höyryvoimalaitoksella ja uittoväylällä hän nykyään työskentelee kirvesmiehenä Kartonkitehtaan rakennuskorjausosastolla.

Tarmokkaana ja työteliäänä miehenä Paavola on ostanut itselleen omakotitalon Inkeroisten Veikkolasta, jossa nykyään asuu. Syvän kristillismielisen maailmankatsomuksen omaavana miehenä E. Paavola on aktiivisesti ottanut osaa Sippolan seurakuntaelämään ja uskonnollisen vakaumuksensa perusteella hänet on valittu jäseneksi Sippolan kirkkovaltuustoon. Tampella Tänään lehti yhtyy niihin lukuisiin onnentoivotuksiin, joiden kohteeksi uuttera ahertaja ja vakaumuksen mies merkkipäivänään tulee.

VÄINÖ TUOMINEN 60 VUOTTA

Työkaluviil. Väinö Tuominen on syntynyt Mäntyharjulla 2. 10. 1900. Palveltuaan aikaisemmin Voikkaan Sulfiittitehtaalla, koneenhoitajana Valkeakoski Oy:ssä ja viilaajana Oy Ferrariassa Loimaalla hän tuli Tampellan palvelukseen kartonkitehtaan korjauspajalle viilaajaksi 27. 2. 1936, missä edelleen työskentelee työkaluviilaajana. Pitkäaikaisesta uskollisesta palveluksesta Tuominen on saanut Tampella mitalin. Pitkän ajan hän toimi Terholan elokuvakoneiden hoitajana. Tarmokkaana ja yritteliäänä miehenä V. Tuominen on toiminut myös tiilitehtailijana ja yhteistoimin vävynsä kanssa hän muutama vuosi sitten rakensi Inkeroisiin kauniin omakotitalon, jossa nykyään asuu.

Tampella Tänään lehti onnittelee reipasta työn ja toimen miestä.

AUGUST TOIKKA 60 VUOTTA

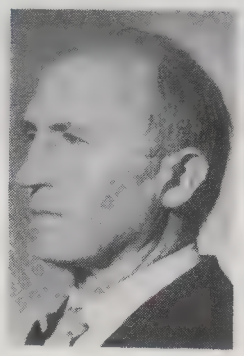

Nosturin ajaja August Toikka on synt. Sippolassa 1. 10. 1900. Hän on ollut Tampellan palveluksessa 1. 4. 1946 alkaen, ensin panostajana rakennusosastolla ja v:sta 1953 nosturin ajajana puoliselluloosatehtaalla. Jo ennen tätä oli A. Toikka ollut useampaan otteeseen lyhytaikaisemmin yhtiömme palveluksessa, mutta kaikkialla tunnustetun nosturin ajajan kokemuksensa hän on saanut vastuunalaisessa ja taitoa vaativassa työssä voimalaitosrakennustyömailla. Lienee harva ihminen, joka on osallistunut niin monen voimalaitoksen rakentamiseen kuin August Toikka. Esimerkkeinä mainittakoon vain Ahvenkoski, Rouhiala, Harjavalta, Myllykoski ja Inkeroinen.

Toikka asuu vaimonsa kera Pohjois-Mämmälässä veljesten yhteisesti omistamassa perintötalossa, missä hänet myöskin näkee mieliharrastuksessaan puutarhaansa hoitamassa.

August Toikka on työpaikallaan tunnettu erittäin tunnollisena ja ammattitaitoisena työntekijänä.

Yhdymme lämpimiin onnitteluihin merkkipäivänä.

AUNE OIVARANTA 50 VUOTTA

Hylsynleikkaaja rouva Aune Oivaranta on syntynyt Kurikassa 9. 10. 1910. Hän tuli työhön Kuorimo-osastolle 2. 5. 47, missä palveli 16. 9. 47 asti. Rouva Oivaranta tuli uudelleen työhön Anjalan Paperitehtaalle hylsynleikkaajaksi 26. 1. 49, missä tehtävässä edelleen työskentelee.

Ennen Tampellaan tuloa rouva Oivaranta toimi karjakkona. Ensimmäisen miehensä hän menetti jatkosodassa. Solmittuaan uuden avioliiton on perheessä nyt neljä poikaa ja perhe asuu rakentamassaan omakotitalossa Inkeroisten vanhan urheilukentän laidassa.

Perhelehtemme yhtyy onnittelemaan uutteraa työntekijää ja huolehtivaa perheen äitiä.

TOIVO PARRILA 50 VUOTTA

Kuorimo-osaston valvoja Toivo Parrila on syntynyt Hailuodossa 15. 10. 1910. T. Parrila tuli Tampellan palvelukseen Paperitehtaan varastolle hissimieheksi 24. 12. 1947, missä tehtävässä oli yli kymmenen vuotta. Kuorimo-osastolle nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 6. 8. 59. Yritteliäänä entisenä rintamamiehenä ja sotainvaliidina T. Parrila on omatoimisesti rakentanut itselleen kauniin omakotitalon Inkeroisten Metsäkulmalle, jossa nykyään asustaa.

Ennen Tampellaan tuloaan Parrila toimi metsä- ja maatöissä sekä Tikkakosken tehtailla automaattisorvissa, josta työstä joutui sotahommiin. Hän haavoittui vasempaan käteen, josta seurasi 40 % invaliditeetti. Vasemman vaurioituminen vasenkätiselle miehelle merkitsi työpaikan vaihtamista.

Työssään kuorimolla on Parrila erittäin yritteliäs käsivammastaan huolimatta. Samoin hänen omakotitalonsa on esimerkillisessä kunnossa.

Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon puutarhanhoito ja koirankasvatus. Sotainvaliidien järjestötoimintaan hän myös ottaa aktiivisesti osaa.

Perhelehtemme yhtyy onnittelemaan työn ja toimen miestä.

ELSA LAAKSO 50 VUOTTA

Kanalanhoitaja rouva Elsa Laakso on syntynyt Pielavedellä 22. 10. 1910. Hän on tullut Inkeroisiin Elimäeltä Myllylän kartanosta. Hänen miehensä tuli ensin Tampellan palvelukseen, mutta rva Laakso aloitti myös työskentelyn Tampellan Inkeroisten tehtaitten maatilalla 16. 4. 1948. Hän hoiti Pasilassa sikalaa usean vuoden ajan, mutta kun sikala ja kanala yhdistettiin, on rouva Laakso hoitanut niitä molempia siitä lähtien. Elsa Laakso on tarmokas, ahkera ja töistään huolehtiva henkilö. Hänen ainoa poikansa on myös töissä Tampellassa. Ahkerana kodin ihmisenä ei rouva Laaksolta ole sanottavasti riittänyt aikaa muihin harrastuksiin kodin ulkopuolella. Onnittelemme uutteraa työntekijää ja perheen äitiä.

Tampellan uinnit menossa, taustalla Lapinniemi komeine kaarisiltoineen

TAMPELLAN UINNIT

Tampellan uintikilpailut pidettiin kauniin, kesäisen sään vallitessa Myllysaaren uimalassa 15. 8. 60. Osanottajamäärä oli huomattavasti kasvanut edellisestä vuodesta. Parhaan tuloksen saavutti alle 17 v. sarjassa kilpaillut Vesa Lepola.

Tulokset 50 m:n vapaauinnissa:

Miehet: 1) Kalevi Salminen 31,7, 2) Pekka Järvinen 33,8, 3) Reijo Kaipola 34,0, 4) Pekka Särkkä 34,1, 5) Pentti Lahtinen 36,3, 6) Osmo Mäkinen 36,7, 7) Erkki Hellsten 37,4, 8) Matti Nieminen 40,2, 9) Jorma Leivo 44,3, 10) Antti Kujansuu 48,8.

Miehet yli 40 v.: 1) Erkki Saarinen 42,4, 2) Antti Lepola 45,2, 3) Mikko Malminen 51,0.

Miehet yli 45 v.: 1) Voitto Ristonen 46,8, 2) Oskari Ahola 48,3, 3) Pekka Pohjalainen 1.02,0.

Miehet yli 50 v.: 1) Heikki Kröger 42,0, 2) Reino Salakoski 50,5, 3) Erkki Merviö 53,8, 4) Urho Lähteenmäki 1.02,6, 5) Pentti Sunell 1.04,2.

Miehet yli 60 v.: 1) Antti Ihalainen 1.18,4, 2) Kalle Jalonen 2.15,0.

Pojat alle 19 v.: 1) Esko Saikkonen 34,7, 2) Osmo Kaipola 35,7.

Pojat alle 17 v.: 1) Vesa Lepola 31,6, 2) Olavi Heinonen 32,3, 3) Eero Halkola 39,8, 4) Mikko Ojanen 42,9, 5) Usko Välimaa 53,0.

Invaliidit: 1) Tuure Listokari 43,8, 2) Ilmari Kalliolahti 48,2, 3) Antti Tyni 51,3.

Naiset: 1) Raili Torkkel 50,2.

MATTI ARPONEN 50 VUOTTA

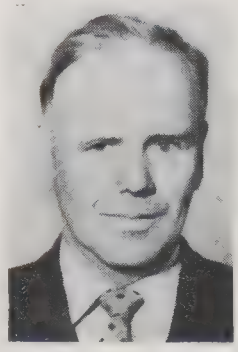

Kuorimo-osaston valvoja Matti Arponen on syntynyt Jääskessä 18. 10. 1910. M. Arponen tuli Tampellan palvelukseen 15. 5. 1950 Kartonkitehtaalle hiojaksi, mistä siirtyi 17. 2. 1952 Kuorimo-osastolle aluksi lajittelijaksi ja myöhemmin nykyiseen tehtäväänsä. Arposen perhe asustaa Anjalan Muhniemellä, missä rouva Arponen toimii Kymenrannan Osuuskaupan myymälänhoitajana. Yksi Arposen tyttäristä on myös Tampellan palveluksessa konttoritehtävissä. Matti Arponen kuuluu kovia kokeneeseen Karjalan heimoon, joka sodan päätyttyä joutui jättämään kotiseutunsa ja siirtymään uusiin vieraisiin olosuhteisiin.

Tampella Tänään lehti esittää onnittelunsa merkkipäivän johdosta.

Keila-kerho Portilla oli kulunut keilakausi hyvin vilkas. Varsinkin seuraotteluilla pyrittiin saamaan kilpailutottumusta, joten näiden järjestäminen katsottiin tarkoituksen mukaiseksi. Otteluja käytiinkin sitten peräti 11 eri seuran kanssa, joista 3 oli kaksiosaisena.

Väheksyttävä saavutus ei ole myöskään seuramme 15 rekisteröidyn pelaajan osanotto Tampereen Keilaliiton kilpailuihin 188 kilpailua, jolla määrällä sijoituimme kilpailun osanottoon nähden sangen korkealle sijalle.

Yksityisistä pelaajista on noussut toisten yläpuolelle Esko Mikkonen, joka on keilannut mestarikeilaajan tuloksin, noustenkin keilakautena C-luokasta A-luokkaan. Mikkosesta leivottiin B ja C luokkien Tampereen mestari, jossa kilpailussa Portti saavutti myös parimestaruuden Mikkosen ja A. Lampolan yhteistuloksena. Lampola seurasi Mikkosta A-luokkaan. Nämä kaksi keilaajaa ovatkin ainoat seurastamme, jotka luokkasiirroissa ovat näin korkealle ehtineet, mutta porrasta alempana on useita edelläkävijäin jälkiä seuraamassa. Esko Mikkonen osallistui myös Suomen B-mestaruuskilpailuihin Myllykoskella, jossa n. 350 kilpailijan joukosta sijoittui 9:ksi.

Tampereen Keilaliiton sarjakilpailujen A IV luokan Portti voitti nousten A III:een.

SEURA-OTTELUT:

Portti — Haarla	11 212 — 10 110
Portti — Tkk	11 225 — 10 630
Portti — Atlas	8 020 — 7 534
Portti — Kolmio	7 768 — 8 006
Portti — Tappi	8 572 — 8 173
Portti — Peko	7 748 — 8 015
Portti — Tupla	8 070 — 7 996
Portti — Kela	10 435 — 10 903
Portti — KKK	7 722 — 8 351
Portti — Tkk	11 597 — 11 359
Portti — TP	7 583 — 8 022
Portti — Tk-38	8 462 — 8 495

Alkanut keilakausi seurassamme alkaa valoisin toivein. Jäsenet ovat samat, yhtä eroamista lukuunottamatta, mutta kolme uutta jäsentä olemme saaneet lisää, jäsenluvun ollessa 19, jotka kaikki ovat rekisteröityjä.

R. V.

Naiset yli 40 v.: 1) Eva Malm 57,8, 2) Aune Tallinen 1.02,0, 3) Hilkka Hämäläinen 1.43,3.

Naiset yli 50 v.: 1) Hilda Kaivola 3.20,0.

Tytöt alle 19 v.: 1) Anneli Vartiainen 40,6, 2) Riitta Ahola 51,4.

Tytöt alle 17 v.: 1) Tuula Mertama 41,0, 2) Anita Suuronen 47,9, 3) Marju Eskola 54,2, 4) Irmeli Laaksonen 56,0.

Miesten 100 m:n rintauinti: 1) Pekka Järvinen 1.23,0, 2) Osmo Kaipola 1.25,8, 3) Kalevi Salminen 1.29,4, 4) Reijo Kaipola 1.32,5, 5) Pekka Särkkä 1.36,9, 6) Juhani Halkola 1.38,2, 7) Jorma Leivo 1.43,4, 8) Antti Kujansuu 1.51,2.

— tiistai	„	21.00—23.00	verkkopalloilijat
— keskiviikko	„	16.00—23.00	verkkopalloilijat
— torstai	„	16.00—23.00	verkkopalloilijat
— perjantai	„	16.00—19.30	Saukkola ja
— perjantai	„	19.30—23.00	verkkopalloilijat
— lauantai	„	14.00—23.00	verkkopalloilijat

Päivätunnit verkkopalloilijoilla, paitsi tiistaisin klo 12.30—14.00 lentopalloilijoilla, lähinnä vuorotyössä käyville.

KEILAHALLI: keilajaoston lähemmin jakamien vuorojen mukaisesti.

VOIMAILUSALI: Painonnostoa, painia, nyrkkeilyä (alkaville ainoastaan ohjaajan opastuksella) ja pöytätennistä joka ilta klo 16—23.

AMPUMARATA: konepaja ja pellavalaiset tiistaisin ja keskiviikkoisin, lapinniemeläiset torstaisin ja perjantaisin. — Sunnuntai, maanantai ja lauantai varattu kilpailuja varten.

URHEILUTALON KÄYTÖSTÄ PERITTÄVÄT MAKSUT: Yleiskortti toimintavuodelta mk 200:—, joka oikeuttaa pääsyyn voimailusaliin ja palloiluhalliin (muihin harrastuslajeihin paitsi verkkopalloon). **Verkkopalloilijat** maksavat mk 100:— tunnilta ja **keilaajat** harjoitusvuoroluettelojen mukaisesti mk 105:— tunnilta. **Ampumaratakortti** mk 200:— toimintavuodelta. Pukukaapeista perittävä vuokra on mk 100:— toimintavuodelta.

JOHTOKUNTA

Hyvinvointivaltio

"Hyvinvointivaltio" on suggeroiva sana, sillä kellä olisi mitään hyvinvointia vastaan, joka muistuttaa vaurautta? Mutta jos tutkitaan, mitä tämä hyvinvointi oikein on, on aivan paikallaan käyttää sanaa "huoltovaltio". Se antaa asioista oikeamman kuvan.

(Farmand)

* * *

Samaan aikaan kun Saksan liittotasavallassa kiistellään siitä, pitääkö sairaskassapotilaan osallistua sairauskustannuksiinsa vai ei, vaaditaan Englannissa, missä koko terveydenhoito on kansallistettu, yhä voimakkaammin vapaaehtoisuuteen perustuvaa terveydenhuoltoa. Siellä käyttää jo yli miljoona henkilöä yksityislääkäriä maksaen itse heidän palkkionsa, vaikka valtion palvelut ovat ilmaiseksi heidän käytettävissään. Näiden yksityispotitaitten esitaistelijana on "Lääketieteen vapauden liitto".

(Schnelldienst des Deutschen Industrieinstituts)

* * *

VEROT

Eivätkö meidän lainlaatijamme, kansanedustajamme, siis ymmärrä, että kun kansalaiselta veroina otetaan enemmän, osaksi huomattavastikin enemmän kuin puolet hänen tuloistaan, ei liene maailmassa sitä ihmistä, ei varmaan edes sosialistia tai kansanedustajaakaan, joka on halukas lisäämään työpanostaan saadessaan sitä vähemmän tuotantonsa yksikköä kohden, mitä enemmän hän tekee työtä ja tuottaa.

(Halard Dybwad "Farmand"-lehdelle lähettämässään kirjeessä)

* * *

Ruotsalainen aikakauslehti "Arbetsgivaren" huomauttaa, että on käynyt sangen kannattavaksi suorittaa halpoja korjauksia "ystäville, tuttaville ja tuttujen tuttaville", koska tämäntapaista työtä voidaan tehdä ylimääräisenä eikä siitä sen vuoksi vaadita veroa.

Tällä toiminnalla on haitallisia sivuvaikutuksia. Niinpä Ruotsin rakennusteollisuus potee parhaana kesäkautena tavatonta työvoimapulaa, koska tuhannet rakennustyöläiset jättävät työpaikkansa hakeutuakseen oletettavaksi verotuksen kannalta houkuttelevampiin tehtäviin.

Kun on puhe veronkiertämiseen kohdistuvista vastatoimenpiteistä, esitetään rangaistukset ja uudet valvontamenetelmät sopivimpina keinoina. Kohtuullinen verotus olisi paljon tehokkaampaa. Verot tuntuvat nyt yhä laajemmista väestön ryhmistä varsin raskaalta taakalta. Vaatimattomammissakin tuloluokissa nielevät verot nyt kolmanneksen tai puolet jokaisesta tulonlisäyksestä. Tällainen veropolitiikka on pikemminkin omiaan jäytämään kuin parantamaan veromoraalia.

Kaikkien lakien, jotta niitä noudatettaisiin, täytyy ankkuroitua yleiseen oikeustajuun. Verolait eivät tee poikkeusta tästä säännöstä.

("Farmand"-lehdelle lähetetystä kirjeestä)

* * *

Oletko ajatellut että työpaikkasi menestys on lastesi tulevaisuus.

Paras perintö, jonka voit jättää lapsillesi, on työpaikka menestyvässä yhtiössä.

* * *

Ei minulla ole aihetta tuhlata rahojani Las Vegasissa tai kilpa-ajoradoilla. Minun on pidettävä yllä valtiota.

(Bob Hope)

Konttoristi menee palkankorotuksen toivossa johtajan luokse ja sanoo: "Minä olen sitten tänään ollut kaksikymmentä viisi vuotta liikkeenne palveluksessa."

— Aivan oikein! Oletteko muuten koskaan laskenut minkälaisen kasan rahaa olette meiltä käärinyt tänä aikana?

Koukkuniemen Vanhainkoti

Kaunis koivutie johtaa Koukkuniemen vanhainkotiin, joka on Näsijärven itärannalla. Siellä on neljä nelikerroksista rakennusta ja viides rakenteella. Lisäksi on hallinto- ja talousrakennukset sekä hoitajien asuntola. Kaikki hoidokkirakennukset ovat maanalaisella tunnelilla yhdeydessä toisiinsa sekä kunnallissairaalaan, johon kuuluu kaksi rakennusta. Sairaalassa on kaksi lääkäriä sekä tarpeellinen määrä hoitajattaria.

Verrattuna entiseen aikaan on yhteiskunnallinen huolto entisestään parantunut. Muistan kun äitivainajani itkukurkussa pyysi: "Älkää viekö minua sairaalaan, siellä on matoja potilaitten varpaitten välissä." Ehkä sata vuotta takaperin on ollut sellaista, ei enää. Nyt annetaan vanhuksille sairaalassa parempi hoito kuin kotona, sillä hoitaja on aina saapuvilla.

Suurin osa talon hoidokeista on naisia. Onpa parissa rakennuksessa kahden hengen huoneita, tarkoitettu pääasiallisesti pariskunnille. Enimmäkseen on vanhuksilla oma huoneensa.

Ruoka-aika on kahdesti päivässä. Klo ½ 8 on kahvia ja klo 13:n aikaan teetä.

Kirjavaunu käy kerran viikossa joka osastolla jakamassa luettavaa vanhuksille.

Tampereen papisto käy pyhinä pitämässä jumalanpalveluksia Iltalan kokoussalissa. Jokainen voi huoneessaan radiosta seurata ohjelmaa.

Eri osastoilla pidetään ns. takkailtoja, joissa potilaat suorittavat ohjelmaa ja televisiokin on talossa. Laulu- ja muutkin seurat esittävät ohjelmaa ja onpa elokuvanäytäntöjäkin. Kesällä kaunis nurmikko vihannoi ja siihen vielä kylvetään loistavia kukkia. Kun penkit asetetaan paikoilleen, niin on siinä hauska istua ja ihailla ympäristöään. Kesällä meidät viedään laivamatkalle Näsijärvelle ja siellä juodaan virvoitusjuomia.

Niin sanotussa työtuvassa on maalarin ja puusepän työhuoneet sekä jalkinekorjaamo. Siellä saavat osatyökykyiset harjoittaa ammattiaan. Niille, jotka jaksavat tehdä kevyttä työtä, maksetaan ahkeruusrahaa.

Suomalaiselle niin tärkeä laitos, sauna on joka rakennuksen pohjakerroksessa.

Jos tuntee yöllä itsensä sairaaksi, niin joka huoneessa on hälytyslaitteet. Paina napista vaan, niin pian on sairaalasta yöhoitaja paikalla.

Ei mitään puutu meiltä nykyajan mukavuuksista, mutta me olemme kaikki niin raihnaisia. Se kuuluu vanhuuteen.

Ikkunastani näen mäntymetsikön, joka muistuttaa Pyynikkiä. Maantien varrella olevat viljelysmaat lienevät tänä kesänä heinällä. Talon ainoa hevonen nimeltään Poika, on kaikkien lemmikki.

Vanhainkoti, entinen kunnalliskoti perustettiin kauppias Alhgrenin lahjavaroilla. Lahjoittajan patsas seisoo talon piha-aukeamalla.

Elsa Mantere

Tampellan suunnistukset

Tampellan suunnistamiskilpailut pidettiin Aitolahdella 10. 9. 60. Ratamestari Erkki Nieminen oli laatinut tarkkuutta vaativat radat, miehille 5,7 ja naisille 4,5 km, Nurmin kylän idänpuoleiseen maastoon lähtö- ja maalipaikan sijaitessa Antti Tynin omakotitalon läheisyydessä. Lähtijöitä oli 23, joista 7 keskeytti.

Tulokset: N-sarja: 1) Varpu Niemi 1.51.10, 2) Riitta Siiki 1.52.13.

N-30: 1) Helga Rantakari 1.02.43.

N-20: 1) Elvi Kivikko 55.55.

M-sarja: 1) Rauno Laakso 1.48.21, 2) Veli Koskinen 1.50.10.

M-35: 1) Pentti Pyörtänö 1.03.46, 2) Ensio Ikävalko 1.53.08, 3) Martti Hakala 2.04.50, 4) Paavo Savijoki 2.22.00.

M-43: 1) Toivo Görman 1.10.22, 2) Olavi Jokiranta 1.49.50.

M-50: 1) Niilo Eerola 1.04.10, 2) Eino Seppälä 2.27.30.

M-20: 1) Jukka Silin 1.06.41, 2) Pentti Laakso 1.22.38.

Ellet koskaan tee enemmän kuin mistä sinulle maksetaan, et voi odottaa saavasi enemmän maksua siitä mitä teet.

(Farmand)

* * *

Ei ole mitään turvallisuutta tämän maan päällä. On vain mahdollisuuksia.

(Kenraali MacArthur)

* * *

Jos haluat saada jonkin työn tehdyksi, anna se jollekin kiireiselle miehelle. Hän teettää sen sihteerillään.

(English Digest)

* * *

Vapaa-ajan paha puoli on sen kalleus. Kun saamme toteutetuksi 30 tunnin työviikon, on useimmilla ihmisillä varmasti kaksi tointa.

(English Digest)

* * *

On helppo tietää, mikä on edullinen kauppa: edullisia kauppoja ovat kaikki sellaiset ostot, joita vaimosi ei muuten pysty perustelemaan.

(Farmand)

* * *

Useimmat miehet odottavat vaimoltaan ainoastaan hellyyttä, ihailua, rohkaisua ja kykyä elää leveästi riittämättömillä tuloilla.

(English Digest)

Talouspolitiikkaa

Jokin aika sitten ilmestyneessä Britannian kansallisen hiilineuvoston vuosikertomuksessa ilmoitetaan kansallistetun hiilikaivosteollisuuden tuottaneen 1959 tappiota n. 18,7 miljardia markkaa, joten kaivosteollisuuden kokonaistappiot nousevat kansallistamisesta lähtien n. 44,6 miljardiin markkaan.

(Schnelldienst des Deutschen Industrieinstituts)

* * *

On tärkeätä tarkastella — kun jotkut vaativat, että yksityinen henkilö pitäisi voida pakottaa liittymään ammattiyhdistykseen — pitäisikö hänet myös voida pakottaa tukemaan tiettyä poliittista puoluetta. Olisi toivonut, että olisimme jo sivuuttaneet sen kehityskohdan, missä vielä voidaan käyttää poliittista pakkoa tämän maan kansalaista vastaan.

(Parlamentin jäsen Ray Mawby
"Gemini"-lehdessä)

* * *

New Yorkissa määrää a s i a k a s. Siellä voit ostaa ruokatavaroita kello yhdeltä yöllä, siellä ovat elokuvateatterit ja baarit avoinna kello neljään aamulla, ja baarinpitäjä tarjoaa usein s i n u l l e lasillisen.

(Dublin Opinion)

VEROT

Vapaus pohjautuu omistusoikeuteen. Sitä ei voi olla, kun vallanpitäjät omistavat kaiken, ei edes vaikka he luovuttaisivat osan yksityisen käytettäväksi. Mutta nyt ihmisillä on sellainen käsitys, että yksilön oikeus käyttää omaa tuloaan on myönnytys valtion taholta. Verotus, joka tähtää tasa-arvoisuuden aikaansaamiseen, verotus, joka ylittää julkisen vallan todellisen tarpeen, ja ennen muuta verotus, joka on niin suunniteltu, että se estää yksityisen pääoman muodostumisen, on mahdoton yhdistää vapauteen. Kaiken omistavaa valtiota vastaan ei yksilöllä ole mitään puolustusvälineitä eikä mitään puolustettavaakaan.

(Parkinson: "The Law and the Profits")

* * *

Raha ei ole kaikkea; oikeastaan raha ei ole mitään sen jälkeen, kun verottaja on ottanut siitä osansa.

(English Digest)

* * *

— Täällä kerrotaan eräästä amerikkalaisesta, joka omistaa kaksi biljoonaa.

— Pyh, tuohan ei ole mitään. Minä tiedän siellä erään ravintoloitsijan, jolla on kuusi biljardia.

Punatukkainen kaljupäälle: "Et tainnut olla silloin paikalla kun Luoja hiuksia jakoi!"

Kaljupää: "Kyllä minä olin, mutta kun sillä kertaa ei sattunut olemaan varastossa muuta kuin punaisia — niin en minä sitten niitäkään huolinut."

Kiitämme

Parhaimmat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua merkkipäivänäni.

Vieno Merikanto

Sydämelliset kiitoksemme Tampellan konepajan johdolle, työtovereille, mieskuorolle ja I-osaston työntekijöille sekä kaikille niille, jotka kunnioittivat mieheni viimeistä matkaa ja ottivat osaa suureen suruumme.

Anni Salastaro ja lapset

Kiitän sydämellisesti Tampellan Huolto r.y:tä saamastani rahalahjasta siirtyessäni eläkkeelle.

Juho Arvio

Sydämelliset kiitokset Tampellan johdolle, työtovereille ja kaikille, jotka seppelein ja adressein kunnioittivat mieheni ja isäni muistoa ja ottivat osaa suureen suruumme.

Sally ja Jukka Silin

Parhaimmat kiitokseni Tampellan sairaskassalle ja karstaamon työnjohtajalle sekä työtovereille.

Mikko Pyykkönen

Kiitän sydämellisesti Tampellan Huolto r.y:tä eläkkeelle siirtyessäni.

Ida Kuuslahti

Parhaat kiitokseni 3L:n ja 4L:n työnjohtajille ja erikoisesti työtovereilleni huomaavaisuudesta siirryttyäni eläkkeelle.

Eino Saaristo

Sydämellinen kiitokseni ystävällisestä huomaavaisuudesta merkkipäivänäni.

Urho Mäkinen

Parhaat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle sekä työtovereilleni sairauteni aikana saamastani taloudellisesta tuesta.

Kustaa Lampola

Sydämellinen kiitokseni valimon työnjohdolle ja työtovereilleni saamistani lahjoista täyttäessäni 50 vuotta.

Frans Mattsson

Sydämelliset kiitokset Tampellan Huolto r.y:lle sekä työtovereilleni saamastani tuesta sekä kukkasista mieheni ja isämme kuoleman johdosta.

Veera Rantanen ja lapset

Parhaimmat kiitokseni kaikille niille, jotka muistivat minua täyttäessäni 50 vuotta.

Thorvald Eriksson

Sydämelliset kiitokseni Lapinniemen tehtaan johdolle kauniista kukkaistervehdyksestä täyttäessäni 90 vuotta.

Agata Moisio

Lämpimät kiitoksemme Tampellan Huolto r.y:lle perheillemme järjestetystä kesälomasta Koivuniemessä.

Lapinniemen Sotainvalidit

Kiitän sydämellisesti kaikkia, jotka muistivat minua huomaavaisuudella merkkipäivänäni 28. 6. 1960.

Helmi Paavola

Sydämellinen kiitoksemme Lapinniemen puuvillatehtaan johdolle, sairaskassalle sekä Tampellan Huolto r.y:lle ja kaikille niille, jotka ottivat osaa suruumme äitini ja mummumme Senja Stenholmin kuoleman johdosta.

Aili ja Siinto Vainionpää perh.

Parhaat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua 60-vuotispäivänäni.

Jalmari Järvinen

Parhaimmat kiitokseni työnjohtajille ja työtovereilleni, jotka muistivat minua lahjoin ja kukkasin merkkipäivänäni.

Tyyne Lindevall

VIHITTY

Pirkko Annikki Kanervo kutomosta ja Pekka Seini 25. 6. 60.

Anja Sofia Toriseva kutomosta ja Heikki Reilin 2. 7. 60.

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO

ilmestyy marraskuun alkupuolella, joten siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle 15. 10. 1960 mennessä.

Marxilaisuus on todellisuudessa uskonto, vaikka se väittää olevansa tiedettä. Marx piti varmana, että maailma on materiaa, mutta eteni sitten vain keksiäkseen, että tämä materian maailma salaperäistä kylläkin dialektisesta välttämättömyydestä kehittyi juuri siihen suuntaan kuin Marx sen toivoi kehittyvän.

(Max Eastman)

Virkistyskävelykilpailu

alkaa 2. 10. 1960

N:o 1 Varalan portin pohj. puolella, aidan vieressä männyn kyljessä.

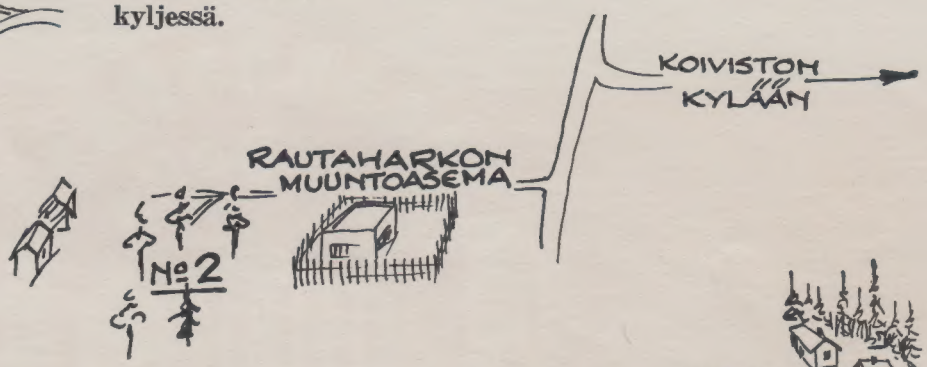

N:o 2 Rautaharkon muuntoaseman pohj. puolella kuusen kyljessä.

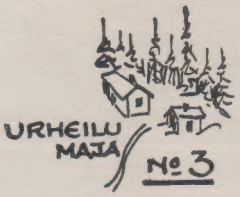

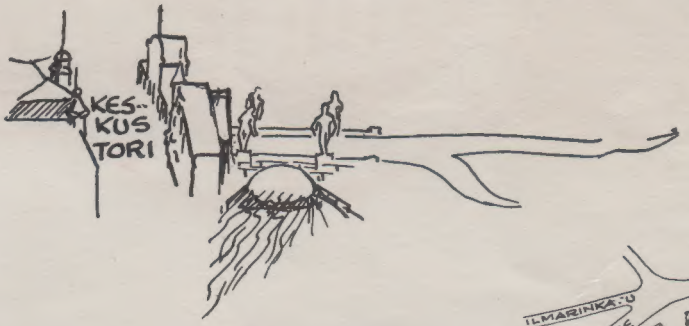

N:o 3 Kaupin urheilumajan saunan lähellä.

N:o 4 Hippoksen itäpäässä.

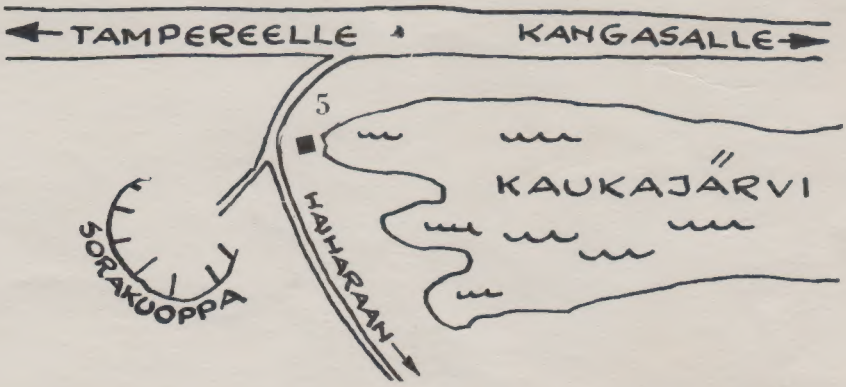

N:o 5 Haiharan tienvarressa koivun kyljessä.

— Jokaisessa pisteessä "postilaatikko", mihin käynnistä jätettävä päivämäärällä, kävijän nimellä ja osastolla varustettu paperilippu.
— Vain yksi käynti päivässä ja keskimäärin neljä käyntiä viikossa.
— Kävijöiden määrästä riippuen jaetaan runsaasti palkintoja.

Tampellan Urheilulautakunta.

Kaleva I9
Teiskontie 2I C 24
Laurila Iyyli

Tamp
Tammer-Paino
19